

Reetta Marjamäki

"I thought American detectives were old, gruff men like Humphrey Bogart, not pretty young girls."

Sarjallisuus, sukupuolen kertominen ja implisiittinen lukija Nancy Drew Girl Detective -romaaneissa

Tampereen yliopisto

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteen yksikkö

MARJAMÄKI, Reetta: **"I thought American detectives were old, gruff men like Humphrey Bogart, not pretty young girls."**

Sarjallisuus, sukupuolen kertominen ja implisiittinen lukija Nancy Drew Girl Detective -romaneissa

Pro gradu -tutkielma, 75 s. + liite 2 s.

Yleinen kirjallisuustiede

Toukokuu 2013

Tutkielmassa tarkastellaan populaaria Nancy Drew Girl Detective -sarjaa (2004–2012) yhdeksän kohdeteoksen kautta. Kyseiseen Carolyn Keene -tekijänimen alla lanseerattuun Neiti Etsivä -romaanisarjaan kuuluu yhteensä 47 teosta, joiden sarjallisuus perustuu enimmäkseen kaavamaiseen kerronnan rakenteeseen ja temaattisiin yhtäläisyyksiin.

Tutkielmassa käsitellään Girl Detective -sarjan kerronnan taustalla vaikuttavia konventioita etenkin lastenkirjallisuuden, salapoliisikirjallisuuden ja aiemmin ilmestyneiden Neiti Etsivä -sarjojen osalta tutkimalla sarjan oletettua lukijakuntaa. Kulttuurisesti rakentuneet lajityypilliset konventiot säätelevät osaltaan kulttuurisen sukupuolen representaatioita, joita tarjotaan lukijoille tarttumapinnaksi. Girl Detective -sarjassa tämä tapahtuu useimmiten autodiegeettisen Nancy Drewn fokalisoinnin kautta.

Työn keskeisenä ajatuksena on esittää populaarin sarjakirjallisuuden sukupuolirepresentaatioiden kautta, mitä nämä kulttuurisesti rakentuneet käsitykset kertovat implisiittisistä lukijoista. Girl Detective -sarjan implisiittistä lukijakuntaa lähestytään työssä tutkimalla kohdeteoksissa ilmenevien henkilöhahmojen kulttuurisen sukupuolen stereotyyppioita ja näitä rikkovia representaatioita. Tutkielman keskiössä on siis väite, että kirjasarjassa pyritään miellyttämään useita erilaisia hypoteettisia lukijoita, myös aikuista implisiittistä lukijaa. Aikuisen lukijaposition olemassaolo näkyy etenkin sarjan opetuksellisen sisällön (mm. moraali-, media- ja ympäristökasvatus) korostumisena. Girl Detective -sarjan pedagoginen sisältö on tarkoitettu naiiville implisiittiselle lukijalle, mutta tieto sen kasvattavasta luonteesta aikuiselle lukijalle. Tutkielmassa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin representaatioihin, joita implisiittisille lukijoille esitetään sarjassa toistuvasti.

Asiasanat: Carolyn Keene, gender, implisiittinen lukija, kirjasarja, lastenkirjallisuus, Nancy Drew Girl Detective, Neiti Etsivä, salapoliisiromaani, sarjallisuus, sosiaalinen sukupuoli, sukupuolirepresentatio.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimusongelma ja työn eteneminen	1
1.2 Neiti Etsivän adaptaatioluonne	10
1.3 Emansipatorinen esikuva ja ylellisen elämän esittelijä	15
2 GIRL DETECTIVE -SARJA IMPLISIITTISEN TEKIJÄN RAKENNELMANA	25
2.1 Implisiittinen tekijä ja -lukija.....	25
2.2 Genrekonventioiden vaikutus.....	31
2.3 Viihdytys ja valistus kerronnan rakentumisessa	37
3 SUKUPUOLIREPRESENTAATIO.....	42
3.1 Kertoja Nancy Drew	42
3.2 Vastakohdat täydentävät toisiaan	46
3.3 Kauneuden standardi ja sosiaalinen sukupuoli	52
3.4 Heteronormatiivisuuden murtumakohtia.....	57
4 GIRL DETECTIVE -SARJAN IMPLISIITTINEN LUKIJAKUNTA	61
4.1 Sarjan monet lukijatasot ja tekstienvälisyys	61
4.2 Aikuinen implisiittinen lukija	65
5 LOPUKSI.....	69
LÄHTEET	71
LIITE	76

1 Johdanto

1.1 Tutkimusongelma ja työn eteneminen

There was something about a mystery which aroused Nancy's interest, and she was never content until it was solved. More than once her father had found her suggestions, or "intuitions" as he called them, extremely helpful. (Keene 1930/1991, 7.)

Utelias, sinnikäs ja urhea Neiti Etsivä esiteltiin ensimmäisen kerran nuorelle amerikkalaiselle lukijakunnalleen "Nancy Drew Mystery Stories" -sarjan teoksessa *The Secret of the Old Clock* (1930; suom. *Neiti Etsivä* 1955).¹ Kirjojen viihteellinen luonne sai aikaan vastustusta sekä innokkaiden lukijoiden vanhemmissa että kirjastojen portinvartijoissa, aiheuttaen sen, että kirjasarjasta tuli entistä vankemmin nuorten omaa populaarikulttuuria. Neiti Etsivä -teoksilla ei Yhdysvalloissa ollut ilmestyessään pääsyä yleisiin kirjastoihin, joten kustantajien keino pitää kirjat nuoren yleisön saatavilla oli niiden hinnoittelupolitiikka sekä markkinointi. Uudenlaisesta tyttösalapoliisista kertovat sarjakirjat muun muassa hinnoiteltiin riittävän halvoiksi, jotta lapset pystyivät niitä itse ostamaan (Keeline 2008, 21).

Myös Carolyn Keene -kirjailijahahmon luominen useiden kymmenien haamukirjailijoiden esiripuksi oli osa lapsille suunnattua markkinointistrategiaa. Keenen salaisuuden varjeleminen kuuluikin tunnetusti varhaisempien Nancy Drew -romaanien kirjoittajien työnkuvaan ja työsopimuksiin.² Vaikka tieto useista tekijöistä tuli julkisuuteen jo vuonna 1979, Grosset & Dunlap -kustantamon ja Stratemeyer Syndikaatin välisessä oikeudenkäynnissä (esim. Rehak 2006, 294), tiedonkulun hitaudesta ja romanttisen kirjailijakäsityksen elinvoimaisuudesta hyvä osoitus on, että vielä vuonna 1992 Kaisu Rättyä toteaa artikkelissaan "Kuka oli Carolyn Keene?", että "Neiti Etsivä -sarjan on kirjoittanut kokonaan Harriet S. Adams, kuten myös Dana -tytöt." (Rättyä 1992, 28.)

Tutkimuksen kohteenani oleva "Nancy Drew (All New) Girl Detective" -kirjasarja kuuluu uusimpiin Neiti Etsivä -sarjoihin, ja siitä puhutaan yleisesti niin sanotun alkuperäissarjan eli Mystery Stories -sarjan jatkajana. Edelleen tekijänimen Carolyn Keene alla ilmestyvä Girl Detective -sarjaa on julkaistu vuodesta 2004 lähtien ja sen viimeinen, 47. osa ilmestyi

---

¹ Myöhemmissä painoksissa kyseisen kirjan nimeksi vakiintui *Neiti Etsivä ja kadonnut testamentti*.

² Stratemeyer Syndikate -yhtiön toimintatavoista ks. Johnson et al. 1995 ja Keeline 2008.

vuoden 2012 helmikuussa (ks. Liite 1). Nancy Drew Girl Detective -sarjan kaikkia teoksia julkaistaan kuitenkin edelleen uusintapainoksina.

Girl Detective -sarjassa ennen vuotta 2008 ilmestyneiden teosten kerronta rakentuu kaavamaisesti siten, että jokaisen salapoliisiromaanin lopussa mysteerijuonen kulku selviää ja syyllinen paljastuu. Sarjan teoksissa saatetaan ohuesti viitata Neiti Etsivän aiemmin ratkaisemiin pulmiin, mutta vasta vuoden 2008 jälkeen sarjaa on julkaistu löyhinä trilogioina. Näissä teoksissa on yleistä, että kahdessa ensimmäisessä trilogian osassa jätetään vähintään yksi juonikuvio sulkematta ja kerrotaan joko suoraan tai peitetysti, että juoni jatkuu seuraavassa trilogian osassa. Yleensä teoksessa esitetään, että Nancy Drew ei ole vielä selvittänyt koko totuutta tai että hän ei ole saanut kiinni kaikkia uhkatekijöitä/syyllisiä. Trilogioidenkin osat voidaan tästä huolimatta lukea erillisinä romaaneina, jotka ovat kuin jatkosarjoja. Trilogiassa kolmen kirjan mittainen mysteerijuoni saa rinnalleen jokaisen teoksen lyhyemmän juonikuvion.

Girl Detective -sarjaa ei voi määritellä jatkosarjaksi, sillä sarjallisuus teoksissa perustuu etenkin kaavamaiseen kerronnan rakenteeseen ja temaattisiin yhtäläisyyksiin. Sarjan staattiset henkilöhahmot eivät kerronnan mukaan vanhene tai kehity sarjan aikana, vaan toistavat tuttuja toimintamallejaan läpi sarjan. Hahmot saattavat toki toisinaan oppia uusia asioita romaanin kuluessa, mutta seuraavassa teoksessa (lukuun ottamatta trilogioita) tämä oppi on poissa. Koko sarjan osalta voidaan sanoa, että yksittäinen romaani viestittää vähintään implisiittisesti uusien seikkailujen todennäköisyydestä ja mainostaa sarjallisuutta; ikuisesti teinin Nancy Drew -hahmon seikkailuja on tarjolla myös muissa teoksissa.

Olen valinnut tutkimukseni keskiöön Girl Detective -sarjan implisiittisten lukijoiden joukon, tekstien sisään kirjoitetun oletusyleisön. Lähestyn romaanisarjan implisiittistä lukijakuntaa tutkimalla kohdeteoksissa ilmenevien henkilöhahmojen kulttuurisen sukupuolen representaatioita ja tarkastelemalla sitä, miten kirjasarjassa pyritään miellyttämään myös aikuisempaa yleisöä kuin mille sarja on varsinaisesti kohdistettu.³ Pyrin nostamaan esille näistä näkökulmista etenkin niitä vaateita, joita toistuvasti esitetään implisiittisille lukijoille. Toisteisuus sarjassa korostuu etenkin teosten tarinamaailman keskeisten henkilöhahmojen staattisuuden myötä.

---

³ Kustantaja suosittelee Girl Detective -sarjaa 8–12-vuotiaille. Ikäsuositus lukee teosten takakannessa.

Varsinaisiksi kohdeteoksikseni on valikoitunut yhdeksän sarjan teosta, jotka edustavat Girl Detective -sarjan tyylipiirteitä kattavasti: Girl Detective -sarjan alkulanseerauksessa vuonna 2004 julkaistut *Without a Trace (WT)* ja *False Notes (FN)* ja *Action! (A)* sekä *Trade Wind Danger (TWD)* vuodelta 2005 edustavat ennen vuotta 2008 tuotettuja teoksia. Näiden teosten mysteerijuoni päättyy sulkeumaan teoksen lopussa, vaikka teosten lopussa vihjataan suoraan tuleviin seikkailuihin. Tarkastelemini teoksiin kuuluvat myös Model Mystery -trilogian osat vuodelta 2009, joihin kuuluvat teokset *Model Crime (MC)*, *Model Menace (MM)* ja *Model Suspect (MS)*. Tulen viittaamaan myös teoksiin *California Schemin' (CS; 2011)* ja *Secret Identity (SI; 2008)* pohtiessani implisiittiselle lukijakunnalle (toistuvasti) asetettuja vaateita. Näen usean sarjan teoksen tarkastelun välttämättömänä, jotta sarjan toisteisuus tulisi mahdollisimman hyvin huomioiduksi tutkimuksessa.

Narratologisen lähestymistavan mukaisesti *sisäislukijaa*⁴ eli *implisiittistä lukijaa* on mahdollista tutkia tekstin sisäistekijän eli *implisiittisen tekijän* vaateiden kohteena. Pekka Tammen (1992, 24) määrittelyn mukaan sisäislukijan ”oletettu kielitaito, sivistystaso, maailmankuva jne. on ennalta otettu huomioon teoksen konstruktiossa.” Käytän oletetusta lukijasta tai sisäislukijasta termiä *implisiittinen lukija*, joka sisältää Wolfgang Iserin (1972/1974, xii) määrittelyn mukaan tekstin ehdottaman tulkintaohjeen ja aktuaalisen lukijan lukuprosessissaan tuottaman oman tulkinnan. Pyrin havainnoimaan tutkielmassani myös Girl Detective -sarjan implisiittisen tekijän taustalla vaikuttavia arvoja ja asenteita, joista etenkin sarjallisuus, lastenkirjallisuuden konventiot ja dekkarigenre nousevat esiin. Näen tämän mahdolliseksi etenkin sarjassa toistuvien motiivien ja kerronnallisen rakenteen kaavamaisuuden vuoksi.

Girl Detective -sarja on suunnattu nuorille lukijoille, mutta väitän että sarjasta on myös koostettavissa aikuinen implisiittinen yleisö. Aikuisen lukijaposition olemassaolo näkyy tulkintani mukaan etenkin sarjan opetuksellisen sisällön korostumisena. Lapsi nähdään kulttuurissamme aikuiseksi kehittyvänä ja tässä prosessissa ohjausta kaipaavana. Girl Detective -sarjan teoksissa pyritään opettamaan oletetuille lukijoille faktan ja fiktion

---

⁴ Sisäislukija on Aarne Kinnusen luoma suomenkielinen vastine Wolfgang Iserin (1972/1974, xii) termille *Implied Reader*. Kiistanalainen sisäislukija -käsite on tullut kuitenkin paremmin tunnetuksi Pekka Tammen *Kertova Teksti. Esseitä Narratologiasta* (1992) -teoksen kautta, joka on kanonisoitunut suomalaisen kirjallisuudentutkimuksen perusteokseksi (ks. Tammi 1992, 201). Tutkimuksessani käytän termiä *implisiittinen lukija*, sillä oletettu lukija ei käsitykseni mukaan ole ainoastaan tekstiin koodattuna, kuten sisäistekijä -termi antaa olettaa, vaan sen koostaminen vaatii myös lukijan (kulttuurista) kompetenssia.

eroavaisuuksista, etenkin sitä, miten mediarepresentaatio eroaa ”todellisuudesta”. Vaikka mediakasvatuksellisuus nousee sarjassa esiin, teoksissa itsessään problematisoidaan myös aikuisten medialukutaidon paremmuus suhteessa lasten taitoihin.

Kustannustoiminnasta vastaavat tekijät ovat aikuisia, enkä epäile hetkeäkään, että mediakasvatuksellista sisältöä ei olisi valittu teoksiin houkuttelemaan kirjallisuuskriitikkoja ja kirjahyllyn vieressä lapsilleen lukemista valitsevia aikuisia. Girl Detective -sarja pyrkii vetoamaan sekä seikkailunnälkäisiin nuoriin että näiden moraalisesta kehityksestä huolestuneisiin vanhempiin. Neiti Etsivä -tutkimusta tehtäessä onkin ennen kaikkea huomioitava, että hahmo on tuotteistettu taskulamppuaan myöten, ovathan Neiti Etsivä, Nancy Drew ja kaikki sarjojen nimet rekisteröityjä tuotemerkkejä ja tekijänoikeuden alaisia, kuten myös tosinaan niihin liittyvät kuvalliset representaatiot. Pyrinkin pitämään teosten sarjallisuuden ja populaarin tuotteen yhteyteen kiinteästi liittyvän kaupallisuuden esillä läpi työn.

Tulkintani Girl Detective -sarjan implisiittisistä lukijoista lähenee Umberto Econ kehittämää *model reader* eli *mallilukija* -käsitettä. Hänen mukaansa jokainen teksti olettaa ja rakentaa kaksinkertaisen mallilukijan. Tekstiin on kirjoitettu lähtökohtaisesti sekä naiivi eli semanttinen mallilukija että älykäs eli semioottinen tai kriittinen mallilukija. Econ mukaan naiivi mallilukija on *mallitekijän (model author)* johdateltavissa, kun puolestaan semioottinen mallilukija arvioi teosta esteettisenä tuotteena ja nauttii niistä strategioista, jotka on tehty ensimmäisen mallilukijan tuottamiseen (Eco 1990, 92.). Econ (mt., 15) määrittelemä mallilukijaa ohjaileva mallitekijä läheneekin Wayne C. Boothin (1961) kautta tunnetuksi tullutta *implisiittisen tekijän* käsitettä. Mallitekijä on Ecolle kuitenkin eettisen ja ideologisen vaikutuksen ”lähteen” lisäksi tekstin tyyliä ja muotoa sekä suhteessa genreen että tulkintayhteisöön, jossa se on tuotettu. Ecolle mallilukija on kokoelma tekstuaalisia ohjeita, jotka aktuaalinen lukija yrittää omaksua (Eco 1990, 15.).

Myös kerronnan retoriikkaa edustavan Peter Rabinowitzin 1970-luvulla alun perin lanseeraama *auktoriaalisen yleisön* käsite (*authorial audience*) lähestyy lukemisen roolia potentiaalisen lukijan kautta. Auktoriaaliseen yleisöön eli *tekijän tarkoittamaan yleisöön* samaistuminen on lukemista sosiaalisten konventioiden ja käytäntöjen mukaisesti (Rabinowitz 1987, 23). Auktoriaalisen yleisön rooliin samaistuminen vastaakin käsitykseni

mukaan pitkälti Econ kriittisen mallilukijan roolin omaksumista. Kai Mikkonen (2011, 39–40) kiteyttää artikkelissaan ”Tekstianalyysin ja lukemisen mahdoton yhtälö”, että auktoriaalinen yleisö ei ole ainoastaan teoreettinen käsite vaan lukutapa, jossa pyritään ymmärtämään teosta sen ensisijaisen lukijan ehdoilla tai ainakin päättämään jotain siitä, mitkä ovat tekijän tarkoittaman yleisön roolin ominaisuuksia ja ottamaan kantaa näihin ominaisuuksiin. Tämä resonoi mitä suurimmassa määrin tutkielmani perimmäisten motiivien kanssa.

Auktoriaalisen yleisön rinnakkaisterminä käytetään usein toista hypoteettista lukijaroolia, *kerronnallisen yleisön* käsitettä (*narrative audience*). Peter Rabinowitzin (1987, 93–96) mukaan kerronnallinen yleisö tarkoittaa yleisöroolia, jollaiseksi tekijä toivoo todellisen lukijan muuttuvan lukemisen aikana. Lukija kuuluu kerronnalliseen yleisöön silloin, kun kuvittelee mielessään fiktion maailman tiloja tai luo empaattisen siteen johonkin henkilöhahmoon ja näkökulmaan (Mikkonen 2011, 41–42). Kerronnallinen yleisö on myös alisteinen rooli suhteessa auktoriaaliseen yleisöön: Mikäli lukija mielessään teeskentelee kuuluvansa teoksen kerronnalliseen yleisöön tai tarkastelee fiktiivistä maailmaa tietyn henkilön tai kertojan perspektiivistä, hän toteuttaa samalla yhtä tekijän tarkoittaman yleisön tehtävää (Rabinowitz 1998, 23; Mikkonen 2011, 42–43.) Rabinowitzin teoriassa on määritetty myös kerronnallisen yleisön erityistapaus eli *ideaalinen kerronnallinen yleisö*, joka on valmis ikään kuin täydellisesti ja kriitikittä jakamaan kertojan näkökulman, arviot ja reaktiot, eikä vain kuvittelemaan osallistuvansa fiktiiviseen maailmaan (Mikkonen 2011, 52). Ideaali kerronnallinen yleisö onkin käsitteellisesti lähellä Umberto Econ semanttista/naiivia mallilukijaa.

Girl Detective -sarjasta on tehty hyvin vähän aikaisempaa tutkimusta ja sitä käsitellään niissä yhdysvaltalaisen tyttöjen kirjasarjojen historian näkökulmasta tai tiettyihin sosiokulttuurisiin ilmiöihin liittyen (esim. Carpan 2009). Yleisempää on että sarja mainitaan ohimennen uudemman, pääasiallisesti alkuperäissarjaa käsittelevän tutkimuksen yhteydessä (mm. Fisher 2008; Fisher 2009; Younger 2009). Girl Detective -sarjan ensimmäiset teokset ovat jo yltäneet yhdysvaltalaisille bestseller-listoille, joten on kyse populaarista sarjasta, vaikka Mystery Stories -sarjan painos- ja nimekemäärään tällä sarjalla onkin vielä huimasti matkaa.

Neiti Etsivä -sarjojen teokset eivät ole yksin viihteellisiä seikkailuromaaneja, vaan niihin on kirjoitettu sisälle myös lasten- ja nuortenkirjallisuudelle ominaista pedagogisuutta. Näen kasvatuksellisuuden etenkin aikuislukijoille suunnattuna piilomarkkinointina, sillä lastenkirjallisuuteen on kanonisoitunut moraalikasvatuksen vaade. Vaatimuksen mukaan lastenkirjallisuuden tulisi kasvattaa lukijansa moraalista ymmärrystä sekä olla informatiivista, ei ainoastaan viihdykettä. Girl Detective -teoksista konstruoitava viihdytyksen ja valistuksen välinen vääntö kielii siitä, että niiden moralisoiva ote on lapsilukijan sivistämisen lisäksi yhtä lailla osoitettu myös aikuisen yleisön huomattavaksi; Kasvatuksellinen sisältö on tarkoitettu implisiittisille lapsilukijoille, mutta tieto teosten kasvattavasta luonteesta aikuislukijoille. Jo takakannen merkintä siitä, että sarja on suunnattu tietylle ikäryhmälle, paljastaa potentiaalisen aikuisen yleisön olemassaolon. Lapset eivät tunnetusti valitse luettavaa teosta sen suositusikärajan perusteella, mutta aikuiselle, joka etsii sopivaa lukemista lapsen lukutaitoon ja moraaliseen kehitystasoon nähden, ikärajalta saattaa olla merkitystä.

Girl Detective sarjan implisiittiseen lapsiyleisöön kohdistuu siis monenlaisia kasvattavia pyrkimyksiä, joista osa on sidottu henkilöhahmojen representoiimiin arvoihin. Tarkastelen tätä viihteellisyyden ja kasvatuksellisuuden välistä rinnakkaiseloä tutkielman toisessa luvussa, jossa lähestyn teosten implisiittistä tekijää analysoimalla taustalla vaikuttavia kirjallisuuden lajityypittelyyn, genreen liittyviä konventioita. Girl Detective -sarjan genreen määrittely ei kuitenkaan ole kovin yksiselitteistä. Sarja kuuluu salapoliisiromaanigenreen, mutta toisaalta se kuuluu myös lastenkirjallisuuden piiriin. Carolyn Carpan määrittelee puolestaan teoksessaan *Sisters, Schoolgirls and Sleuths* (2009) Nancy Drew -teokset kokonaisuudessaan osaksi amerikkalaista tyttöjen sarjakirja -genreä. Sarjan osalta voidaan oikeutetusti puhua myös kuulumisesta Neiti Etsivä -alagenreen, jossa salapoliisiromaanin ja lastenkirjallisuuden konventiot yhdessä muun muassa romantiikan peruja olevan kerronnan kuvaston kanssa ovat kehittyneet tunnistettavaksi kaavaksi. Genre on kuitenkin yhtälailla sopimuksenvarainen käsitys kuin mikä tahansa muu kulttuurinen malli. Kulttuurin muuttuessa myös genrelle asetetut määreet muuttuvat.

Määrittelen tarkemmin luvussa 2.1 käsitystäni Girl Detective -teosten implisiittisistä tekijöistä ja -lukijoista. Pyrin myös selventämään, miten lajityypittelyn antamat raamit suhteutuvat Girl Detective -sarjan kerrontaan. 2.2 Genrekonventioiden vaikutus -luvussa osoitan, miten implisiittisen tekijän valinnat seurata dekkarikirjallisuuden ja/tai

lastenkirjallisuuden konventioita vaikuttavat Neiti Etsivä -hahmoon. Luvussa 2.3 Viihdytys ja valistus kerronnan rakentumisessa tarkastelen, kuinka dialogia hyödyntävät toimintajaksot ja Nancy-kertojan lukijalle suuntaama ”jutustelu” vuorottelevat ja toistavat populaarin lastenkirjallisuuden viihdytyksen ja valistuksen ideaa.

Väitän siis, että *Girl Detective* -teoksista on konstruotavissa useiden erilaisten implisiittisten lukijoiden lisäksi aikuinen implisiittinen lukija, jolle implisiittinen tekijä yrittää vakuuttaa teosten (moraali)kasvatuksellisen pyrkimyksen. Implisiittinen tekijä on tulkintani mukaan vastuussa teoksen kompositiosta, ja näin ollen Nancy Drew -kertojahahmo toimii arvojen välittäjänä, kun implisiittisille lukijoille suunnataan erilaisia kulttuurisesti rakentuneita malleja (tai fantasioita) samaistumispinnoiksi. Myös teosten henkilöhahmojen kautta esiin tulevat sukupuoli-representaatiot, ovat tämän kaltaisia kulttuurisesti rakentuneita malleja.

Henkilöhahmojen tutkimuksessa viitataan usein kirjailija E.M. Forsterin klassiseen jaotteluun, jossa hän erottaa toisistaan 1) litteät (flat) hahmot, jotka edustavat esimerkiksi karikatyyrejä tai stereotyyppisiä sekä 2) pyöreät tai täyteläiset (round) hahmot, joilla on useampia ominaisuuksia ja jotka päinvastoin kuin litteät hahmot kehittyvät toiminnan edetessä. Lastenkirjallisuudessa litteät hahmot tyytitellään usein toimintakeskeisten kertomusten, kuten salapoliisikertomusten tai seikkailuromaanien yhteyteen (Nikolajeva 2004, 22). Henkilöhahmot nähdäänkin usein, etenkin näiden lajityyppien yhteydessä, juonelle alisteisina konstruktioina ja siten vähempiarvoisina kuin esimerkiksi *Bildungsroman*-tyyppisissä kehityskertomuksissa.

Girl Detective -romaanisarjassa autodiegeettinen eli tarinan tapahtumiin päähenkilönä osallistuva kertoja Nancy Drew rikkoo aikaisemman Neiti Etsivä -kirjallisuuden kaavaa ollen (staattisuudestaan huolimatta) monimuotoinen henkilöahmo, jonka kautta myös kirjasarjan kerronta suurimmaksi osaksi fokalisoituu. Ajatukseni Nancyn monimuotoisuudesta kyseisessä sarjassa perustuu Shlomith Rimmon-Kenanin (1983/2002, 71, 77–82, 84) jäsentelyyn, jonka mukaan fokalisaatio visuaalisen merkityksen lisäksi kattaa myös fokalisoijan kognitiivisen, emotiivisen ja ideologisen suuntautumisen. Neiti Etsivä -hahmo on lukuisista eri ilmenemismuodoistaan huolimatta nähty tutkimuksen kentällä hyvin yksiulotteisena ja karikatyyrimaisena, ottamatta huomioon sitä, että kyse on osittain genrekonventiosta. Esimerkiksi, niin sanotussa arvoitusdekkarissa, jota Neiti Etsivä

-kirjallisuuskin pitkälti edustaa, "whodunit -konventio"⁵ määrittää pitkälti myös teoksen rakenteen. Salapoliisiromaanin lajityyppiin liittykin olennaisesti se, että henkilöhahmoista ei voida paljastaa lukijalle liikaa, ettei oikea syyllinen paljastu liian aikaisin (ks. esim. Cawelti 1976, 91). Tämä pätee myös Girl Detective -sarjan kerrontaan.

Alkuperäissarjaa, toisin kuin Girl Detective -sarjaa, on tutkittu feministisestä näkökulmasta hyvin kattavasti. Nancy Drew -hahmo on esitetty useimmiten näissä tutkimuksissa sosiaaliselta sukupuoleltaan (gender) ambivalenttina henkilöhahmona, joka edustaa jokaisen ikäryhmän ja sukupuolen ihanneominaisuuksia. Mystery Stories -sarjassa hän on sekä lapsi, tyttö, teini-ikäinen, poika että aikuinen (Mason 1975/1995, 53), ja siten oiva samaistumisen kohde mahdollisimman suurelle yleisölle. Neiti Etsivä -hahmo on muuttunut useiden tutkimusten mukaan 1950-luvulta lähtien tavallisemmaksi ja vähemmän sosiaalisen sukupuolen rajoja rikkovaksi, vaikka hahmon ambivalenssi on sinälläänkin riittänyt jopa toisen aallon feminismiin esikuvaksi (esim. Heilbrun 1995, 18; Carpan 2010, 96).

John Cawelti esittää teoksessaan *Adventure, Mystery and Romance* (1976, 15), että populaarikirjallisuuteen kuuluu olennaisesti sekä eskapismi että äärimmäisten tunteiden herättäminen. Caweltin (mt., 34) mukaan populaarit kirjallisuudenlajit ovat laajalti jaettuja kulttuurintuotteita, jotka implikoivat lukijoidensa fantasioita, ja tällöin lukijakunnan asenteiden muuttuessa myös kirjallisuudenlajien toistuvat kaavat muuttuvat. Perusoletukseni siis on, että Neiti Etsivä -teokset populaarina kirjallisuutena ja kulttuurin tuotteina sekä heijastavat, pitävät yllä että tuottavat uudenlaisia kulttuurisia käsityksiä. Tulkinnoissa on silti otettava huomioon myös teosten fiktiivinen luonne ja vastaanlukemisen mahdollisuus, sillä aktuaaliset lukijat tulkitsevat tekstiä omien arvojensa, lukuhistoriansa ja kykyjensä mukaisesti. Neiti Etsivä -sarjat ovat populaarin sarjakirjallisuuden perinteen mukaisesti myös eskapismia vahvistavia, joiden River Heights -kaupunkikuvauksiin eivät vielä 2000 -luvullakaan reaali maailman lamasuhdanteet vaikuta.

Girl Detective -sarjan kerronnalle on tyypillistä, että henkilöhahmon poikkeuksellisuutta tai samankaltaisuutta korostetaan suhteessa toiseen hahmoon tai hahmoihin ja tämä pätee

---

⁵ Whodunit ei ole tutkimuksessani sama asia kuin klassinen salapoliisiromaanin, jonka englanninkieliseksi vastineeksi se on vakiintunut. Se ei ole tulkintani mukaan genren alalaji, vaan ennemminkin salapoliisiromaanien ytimeen sijoittuva motiivi, tapa esittää rikoksen kulku salapoliisin (asiantuntijan) päättelyketjuina, joka liittyy olennaisesti salapoliisin quest -motiiviin. Konventiona whodunit voi siis esiintyä tulkintani mukaan myös kovaksikeitetyn dekkarin tai muiden dekkarikirjallisuuden alalajien yhteydessä.

myös teosten sukupuolirepresentaatioihin. Luvussa 3.1 Kertoja Nancy Drew käsittelen hahmon kaksoisagenttiuden (kertoja ja henkilöhahmo) vaikutusta sarjan kerrontaan. 3.2 Vastakohdat täydentävät toisiaan -luvussa keskityn tuomaan esille, miten henkilöhahmon representoima kulttuurinen sukupuoli tuodaan teoksissa esille useimmiten vastakkaisasettelun tai erottelun avulla. Analysoimalla sekä kulttuurisesti rakentuneelta sukupuoleltaan stereotyyppisiä (3.3 Kauneuden standardi ja kulttuurinen sukupuoli) että monimuotoisempia hahmoja (3.4 Heteronormatiivisuuden murtumakohtia) pyrin tuomaan esiin niitä kulttuuriseen sukupuoleen liittyviä implisiittisiä oppeja, joita sarjassa hahmojen avulla korostetaan ja tarjotaan lukijoille. Pyrin siis esittämään, mitä sarjan sukupuolirepresentatio kertoo implisiittisistä lukijoista. Muun muassa kauneuden standardi sekä heteroseksuaaliseen parisuhteeseen ja avioliittoon liittyvät implisiittiset opit ja käyttäytymismallit ovat kaikissa Girl Detective -teoksissa läsnä.

Sukupuolten välisistä eroista puhuttaessa on tärkeää erotella biologinen sukupuoli sosiaalisesta sukupuolen käsityksestä erilliseksi määreeksi. On siis olennaista viitataanko sosiaalisesti rakentuneisiin sukupuolikäsityksiin (gender) vai biologisiin sukupuolen eroihin (sex). Sosiaalinen sukupuoli viittaa mies- ja naiskäsitysten kulttuurisesti rakentuneisiin eroihin, biologisen sukupuolen erot puolestaan näkyvät solujen tasolla kromosomeissa. En väitä, että sukupuolierot olisivat kummassakaan tapauksessa yksiselitteisiä, vaan että niistä kummassakin tapauksessa puhutaan pääsääntöisesti vastakkaisina. Kulttuurisesti rakentuneisiin (vastakkaisiin) sukupuoliin käsityksiin viitataan tässä tutkimuksessa termeillä maskuliinisuus ja feminiinisyys.

Aikuis- ja lapsilukijoihin kategorisointi on tässä tutkimuksessa nähtävä viitteellisenä, koska molemmat käsitteet ovat kulttuurisesti muuttuvia ja lisäksi sidoksissa toisiinsa. Vaikka väitän, että Neiti Etsivällä on potentiaalinen aikuislukijakunta, ei tämä tarkoita sitä, että implisiittinen aikuislukija olisi vastaava kuin *kaksoisyleisö* -termin mukainen aikuislukija. Kaksoisyleisöstähän puhutaan lastenkirjallisuudentutkimuksessa esimerkiksi silloin, kun lapselle lukevalle aikuiselle suunnataan silmäniskuja ja viitteitä sellaisiin merkityksiin, joihin lapsilla ei ole pääsyä (esim. Wall 1991, 9, 22, 34–35). Implisiittinen aikuislukija ei ole kuitenkaan aina verrattavissa edistyneeseen lukijaan, enkä väitä lapsilukijan tai nuoren lukijan tarkoittavan automaattisesti pienemmän kompetenssin omaavaa lukijaa.

Girl Detective -teokset on suunnattu ensisijaisesti itsenäisesti lukevalle yleisölle, mutta implisiittinen lukijakunta on sekä iältään, että kompetenssiltaan kirjava. Luvussa 4.1 Sarjan monet lukijatasot ja tekstienvälisyys kuinka älykkäälle/semioottiselle (tai auktoriaaliseen yleisöön osallistuvalla) lukijalle tahallisesti tai tahattomasti suunnattu ironinen kerronta perustuu alun perin Neiti Etsivä -hahmossa korostuneeseen mielen ja ruumiin hallintaan. *Aikuisella implisiittisellä lukijalla* tarkoitan kuitenkin yksinomaan sitä Girl Detective -sarjan teoksista konstruoitavaa oletettua lukijaa, jota pyritään miellyttämään etenkin moraali- ja mediakasvatuksen teemoin. Mediakasvatus on tutkimuksessani nähtävä lukijan medialukutaitoja edistävänä toimintana (media literacy), jolla pyritään sekä eri mediavälineiden hallinnan opettamiseen että median laajaan ymmärtämiseen kokonaisuutena (mediakompetenssi). Girl Detective -kirja on medium, joka opettaa sekä sisältönsä (juoni, teemat, genrekonventiot) että muotonsa (x-määrä sidottuja sivuja, joissa sanat esiintyvät tietyllä tapaa järjestettyinä) kautta miten nuorelle lukijalle suunnattu salapoliisiromaani rakentuu. Se ohjaa myös siihen, kuinka mediumia (ei ainoastaan kirjallista) ja sen merkitysisältöä luetaan potentiaalisesti fiktiivisenä rakennelmana. Käsittelen aikuisen potentiaalisen yleisön mahdollisuutta läpi työn, mutta luvussa 4.2 keskityn analysoimaan tarkemmin tätä sarjasta koostettavaa aikuista implisiittistä lukijaa.

Ennen varsinaisia käsittelylukuja on kuitenkin syytä taustoittaa lisää tutkimuksen kohdetta ja sijoittaa se Neiti Etsivä -kirjallisuuden ja -tutkimuksen kentälle. Girl Detective -sarja ottaa vaikutteita vanhoista Neiti Etsivä -sarjoista, mutta käy myös väistämättä keskustelua muiden sen kanssa samanaikaisesti ilmestyvien Nancy Drew -sarjojen kanssa.

1.2 Neiti Etsivän adaptaatioluonne

Tutkimuksen kohteeni Girl Detective -romaanisarja ei ole ainoa 2000-luvulla ilmestyt Neiti Etsivä -hahmoon perustuva populaarikulttuurin tuote. Tällä vuosituhanella julkaistut kirjat, elokuva, sarjakuvaromaanit, tietokonepelit, lelut ja muut oheistuotteet kertovat sekä markkinoinnin tehostumisesta että kysynnästä. Esimerkiksi vuonna 2012 julkaistiin Girl Detective -sarjan lisäksi ainakin kolmea muuta kirja- ja yhtä sarjakuvaromaanisarjaa, jotka perustuvat amatöörietsivä Nancy Drew -hahmon ja tämän ystävien edesottamuksiin. Myös Mystery Stories -sarjan eri versiot sekä muut vanhemmat Neiti Etsivä- kirjasarjat, elokuvat ja

televisiosarjat ovat edelleen kuluttajien saatavilla. Myös Girl Detective -sarjan perillinenkin on jo määritetty, sillä nuorille suunnattu uusi Neiti Etsivä -sarja "Nancy Drew Diaries" on asetettu kuluttajien saataville vuonna 2013.⁶ Diaries-sarja ei ole ainoa Girl Detective -sarjan perillinen, sillä sarjan konventiot ovat vaikuttaneet myös "Nancy Drew Girl Detective: Graphic Novel" -sarjakuvaromaanien (2007–) kerrontaan (Marjamäki 2010, 6). Girl Detective -sarjan konventiot vaikuttavat myös "Nancy Drew Girl Detective Super Mysteries" ja "Nancy Drew Girl Detective Ghost Stories" -teoksissa.

Girl Detective -romaanisarjaa mainostetaan Mystery Stories -sarjan jatkajana, Carolyn Keenen tuotoksena:

She's sharp./ She's smart./ She's confident./ She is unstoppable./ And she's on your trail./
MEET THE **NEW** NANCY DREW
Still sleuthing, / still solving crimes, / but she's got some **new** tricks up her sleeve!
(WT; mainos teoksen lopussa.)

Sarjaa kuvataan edellä *uudeksi* ja moderniksi, mikä ei ole niinkään uutta. Lähes jokaisessa 2000-luvulla ilmestyneessä Nancy Drew -teoksessa (lukuun ottamatta uusintapainoksia vanhoista sarjoista) on kannessa teksti "new" tai "all-new". Uutuuden korostaminen oli pitkään kiinteänä elementtinä myös Girl Detective -sarjan nimekkeessä, mutta uudemmissa teoksissa se näkyy ainoastaan toisteisena sanaketjuna teoksen graafisessa ulkoasussa. Esimerkin mainostekstin lupaamaan henkilöhaamoon liittyvät sekä uutuuden että tuttuuden ajatukset: Se toimii lupauksena etsivän uusista ominaisuuksista ja uudistumisesta ja vanhan hahmon hyveiden (älykkyys, itsevarmuus, sinnikkyys ja rikosten ratkaisukyky) pysyvyydestä.⁷ Tällöin oletetaan myös, että mainoksen lukija tuntee "vanhan" hahmon perusominaisuudet. Mainos onkin osoitettu implisiittiselle lukijalle, joka tunnistaa hahmon intertekstuaalisuuden.

Nancy Drew -hahmo on Yhdysvalloissa lähes jokaisen tuntema ikoni, joten myös sillä, että etsivä ratkoo "edelleen" arvoituksia on merkitystä. Nancy Drew -teoksille on pitkän julkaisuhistorian aikana muodostunut faneja myös aikuisista nostalgialukijoista. Mainoksella

---

⁶ Nancy Drew Diaries -sarjan teoksia mainostettiin jo ennakoon vuonna 2012 muun muassa sen kustantajan Internet-sivustolla (Simon & Schuster 2012).

⁷ Tutkielmassa osoittamani havaintojen perusteella mainoksen lupaamat Nancy Drew -hahmon ominaisuudet eivät toteudu tässä kirjasarjassa.

pyritään vetoamaan tähänkin yleisöön Nancy Drew -hahmon aikaisempiin meriitteihin tukeutuen: uutuuden korostus tuodaan esille lähinnä lisämausteena ja jo olemassa olevan hahmon hyvien ominaisuuksien lisänä. Uutuuden korostaminen toimii yleisesti sarjakirjojen markkinointikikkana, jonka muun muassa Mystery Stories -sarjan feministisistä piirteistä kiinnostunut Bobbie Ann Mason on huomionnut Neiti Etsivä -tutkimuksen klassikkoteoksessa *The Girl Sleuth* (1975/1995). Stratemeyer Syndicate -kirjatehdas käytti kyseistä keinoa jo 1910-luvulla mainostaessaan kirjasarjojaan poikkeuksetta *uusina* ("modern", "up-to-date"), vaikka sisällöllisesti ne eivät juuri poikenneet aikaisemmasta nuorten sarjakirjallisuudesta (Mason 1975/1995, 13).

Linda Hutcheon esittää teoksessaan *A Theory of Adaptation* (2006, 4), että adaptaatioissa täytyy olla sekä toimintana että tuloksena (adaptaationa, "as adaptation") jotain erityisesti yleisöön/lukijaan vetoavaa, koska se on toimintana niin yleistä länsimaisessa kulttuurissa. Hänen mukaansa syynä adaptaation yleisyyteen on mielihyvä, joka kumpuaa toistosta ja siihen kuulumattomasta yllätysmomentista. Tämä puolestaan johtuu totutun rituaalin muuttamisesta (Hutcheon 2006, 4). Vaikka tutkimani romaanisarjan teokset ovat muotonsa ja juonensa puolesta yksilöllisiä teoksia, tulkitsemme ne Hutcheonin määrittelyn mukaisesti adaptaatioiksi aikaisemmista Neiti etsivä -sarjoista. Neiti Etsivä -romaanit ovat revisoituja tarinoita ("stories";⁸ emt., 4, 149, 170, 175), joissa Hutcheonin ehdotuksen mukaan kertomuksen kaksi eri määrittelyä kohtaavat:

Perhaps, then, adaptations as repetitions without replication point us simultaneously to *both* possible ways of defening narrative: as a specific cultural representation off a "basic ideology" *and* as a general human universal. In this doubling may lay yet another clue to their popularity, for popular they remain. (Hutcheon 2006, 176; kursivointi alkuperäiset.)

Näen Hutcheonin (2006, 149, 172–173, 176) ajatuksen adaptaatiosta representaationa, toistamisena ilman vastaavuutta, toimivan myös Neiti Etsivä -ilmiöiden sarjallisuuden jäsentämisessä, vaikka lastenkirjallisuuden adaptaatioperinne on jäänytkin teoksessa täysin vaille huomiota. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden tutkimuksessa adaptaatiolla tarkoitetaan usein lapselle tämän oletetun lukijakompetenssin mukaisesti uudelleen kirjoitettua tarinaa, joka vastaa suurelta osin alkuperäistä kertomusta (kuten uudelleen kirjoitetut Mystery Stories -teokset 1–26). Adaptaatiolla tarkoitetaan myös aikuislukijoille suunnatun

---

⁸ Linda Hutcheon (2006, 170) näkee adaptaation sekä tuotteena että toimintana, joka risteilee kulttuurista toiseen. Se ei ole sidottu välttämättä tiettyihin medioihin tai genre-konventioihin.

kirjallisuuden sovittamista lastenkirjallisuudeksi, jolloin sen hetkiset kasvatusnäkökulmat määrittävät pitkälti adaptaation tuloksen. Adaptaatiota tuotteena ("as product"; ks. Hucheen 2006, 170) pidetäänkin näin ollen oletusarvoisesti mitättömämpänä kuin alkuperäisteosta. Näen adaptaation toimintana kuitenkin laajempana kuin vain alkuperäisen teoksen tai hahmon revisointina. Näen sen Hucheenin ajatuksen mukaisena erityisenä representaationa, rakennelmana joka heijastaa luomisajankohtansa arvoja ja asenteita.

Alkuperäissarjan Nancyn "päivittämiseen", tarinoiden revisointiin sekä tästä johtuvaan lyhyempään muotoon onkin esitetty monia syitä. Yksi näistä syistä on kritiikki, jota "WASP"-etsiväksi nimetyn Nancyn kustantajat saivat 1950-luvulta lähtien koskien Nancyn yläluokkaisuutta ja ilmiselviä rasistisia piirteitä (esim. Rehak 2006, 243–246; Fisher 2011). Kiinnostavaa tässä kritiikissä on se, että itse lapsilukijat eivät näitä palautteita lähettäneet, vaan huolestuneet vanhemmat (mt.). Myös myöhemmin sama asia on noussut esiin. Kun Applewoods-kustantamo alkoi julkaista näköispainoksia Mystery Stories -sarjan ensimmäisistä kirjoista 1990-luvun alussa, se herätti vastalauseita selvästi rasismia sisältävien nuortenkirjojen tuomisesta takaisin markkinoille (Johnson et al. 1995, 49). Applewoods-kustantamo puolustautui syytöksiä vastaan esittämällä, että kyseiset teokset on ensisijaisesti suunnattu aikuisille lukijoille, eikä niitä tule lukea retrospektiivisesti, vaan omana aikansa tuotteina (mt.). Kustantamon edustajan vastaus⁹ markkinoinnin kohteesta paljastaa Nancy Drew -teosten aikuisten nostalgialukijoiden mahdollisuuden ja on siinä mielessä kiinnostava, että kustantamon ensisijainen markkinointiryhmä on haastattelun mukaan aikuiset.

Adaptaatiossa on kyse Caweltin (1976, 34) ajatuksen mukaisesti kirjallisuudenlajin konvention muuttumisesta lukijakunnan, etenkin autoritäärisen yleisön asennemuutoksen myötä. Aikuisen yleisön asennemuutos suhteessa luokkajakoon ja rasismiin onkin nähdäkseni vaikuttanut Neiti Etsivä -teoksiin siten, että uudelleen kirjoitetuissa teksteissä on pyritty vakuuttamaan (aikuiselle) implisiittiselle lukijalle teosten olevan vapaita muun muassa rasismista. On siis tarjottu huolestuneelle aikuisyleisölle tulkintakehystä, jonka mukaan kirjasarja on muutoksen myötä aikaista suvaitsevaisempi (vaikka se sitä ei olisikaan). Mystery Stories -teosten uudentamiseen, adaptointiin sen suppeassa merkityksessä,

---

⁹ "Are your reprints being marketed to adults or to children? ZUCKERMAN: Our whole line is really children's books for adults. [--]." (Johnson et al. 1995, 49.)

vaikuttivat ”moraalisten” aspektien lisäksi myös painokustannusten nousu (Keeline 2008, 29) ja syndikaatin pyrkimys saada populaarit Neiti Etsivä -teokset yleisiin kirjastoihin.

Neiti Etsivän kohdalla tapahtuneet muutokset voidaan siis nähdä osittain kulttuuristen ideologioiden muutoksista johtuvana ilmiönä. Esimerkiksi Mystery Stories -sarjassa *The Secret of the Old Clock* -teoksen uudistetussa versiossa yläluokkaisen Tophamin perheen kesähuvilan talonmies on muutettu alkuperäisteoksen isosta, mustasta ja juopotteluun taipuvaisesta miehestä (Keene 1930/1991, 139), valkoiseksi pienikokoiseksi mieheksi (Keene 1930/2007, 121). Roistot pääsevät huvilan esineisiin käsiksi ensimmäisessä versiossa juottamalla mustan miehen humalatilaan, jälkimmäisessä tapauksessa valkoinen ja hintelä mies huijataan venevajaan ja sidotaan kiinni. Jos uudelleen kirjoitettuja teoksia verrataan ”alkuperäisiin” teoksiin, voidaan kuitenkin päätellä, että etnisten hahmojen status ei niinkään muutoksessa parantunut. Kiistanalaiset hahmot useimmiten vain poistettiin teoksista ja korvattiin valkoihoisilla hahmoilla. Voidaankin päätellä, että teosten implisiittinen tekijä ei revisoinnin myötä juurikaan muuttanut asennoitumistaan rotukysymyksissä vaan suuntasi tarinat edelleen ensisijaisesti valkoiselle implisiittiselle lukijakunnalle.

Nykyisten kirjojen oletettu paremmuus voidaan myös asettaa kyseenalaiseksi, koska muukalaisvastaisia asenteita löytyy nykyisistäkin Neiti Etsivä -sarjoista. Esimerkiksi kohteenani olevassa Girl Detective -sarjassa (sivu)henkilöhahmojen etnisyys jätetään useimmiten peittoon. Tällöin hahmot edustavat ennako-oletuksen mukaisesti ajateltuna länsimaista valtavirtaa eli valkoihoisia. Leona Fisherin (2008; 69, 73) käsitys on, että River Heights näyttäytyy jopa aikaista valkoisempana kaupunkina Girl Detective -sarjassa kuin alkuperäissarjassa, mikä hänen mukaansa johtuu ensimmäisen persoonan kertojasta. Fisherin mukaan Nancyn kertojapositio ja sen seurauksena jatkuva juonen kuljettamisen pakko rajoittavat kerronnassa nimenomaan henkilöhahmojen kuvauksen määrää. Näin kuvaukset myös hahmojen etnisyydestä jäävät pintapuolisiksi ja paikoin myös stereotyyppisiksi. Juonikeskeisyyden painottamisen lisäksi Leona Fisher (mt., 73–74) kritisoi muun muassa sitä, miten Girl Detective -sarjassa vähemmistöryhmiä kuvataan ensisijaisina epäilyn kohteina ja ”ei amerikkalaisina”.

Aikuislukijoiden huoli lapsilukijoiden moraalisesta rappeutumisesta Neiti Etsivä -kirjojen parissa voidaan nähdä lapsen aliarvioimisena. Jenny Danielsin (1996, 45) artikkelissa ”Is a Series Reader a Serious Reader?” esitetään osuvasti, että itsenäistä lukemista aloitteleva lukija voi paradoksaalisesti sekä pitää teosten henkilöhahmoista että tuomita, tai jopa kieltää, niiden edustamat arvot. Useissa Neiti Etsivä -tutkimuksissa (esim. Christian-Smith 2000, Fisher 2008) onkin kiinnitetty huomiota muun muassa etnisiin vähemmistöihin kuuluvien (lapsi)lukijoiden tapoihin ja kykyyn hylätä kirjojen sosiaaliseen luokkaan tai rotuun liittyviä stereotypioita ja nauttia lukemistaan teoksista kokemistaan ristiriidoista huolimatta.

Kaikesta aikuislukijoiden ja kirjallisuuskriitikoiden esittämästä kohinasta sarjojen ympärillä voidaan huomata, että Neiti Etsivä -teokset ovat olleet ja ovat edelleen (poliittisia) kiistakapuloita, koska ne fiktiivisinä kertomuksina representoivat olemassa olevia valtarakenteita. Teokset mahdollistavat tästä huolimatta paremmasta järjestyksestä ja maailmasta unelmoinnin myös aikuislukijoiden keskuudessa, sillä fiktion sisältöön on helpompi vaikuttaa kuin aktuaalisiin valtarakenteisiin.

1.3 Emansipatorinen esikuva ja ylellisen elämän esittelijä

Neiti etsivä -henkilöhahmo oli ilmestyessään 1930-luvulla uudenlainen feministinen sankarihahmo ja esikuva aikansa nuorille, etenkin tytöille (Lundin 2003; Mason 1975/1995; McLeod 1994; Paretsky 1991; Parry 1997; Siegel 1997 jne.).¹⁰ Mystery Stories -sarjassa viehättävän näköinen, itsenäinen ja miltei supersankarin taidot omaava Neiti Etsivä muun muassa ajaa taidokkaasti omaa sinistä autoaan (roadster), vaihtaa autonrenkaita ja korjaa moottoreita yhtä menestyksekkäästi kuin hoitaa yksinhuoltajaisänsä kanssa jakamaansa taloutta ja selviää päättelykykynsä avulla tilanteesta kuin tilanteesta. Etuoikeuksistaan huolimatta vaatimaton ja pidetty hahmo on myös fyysisesti huippukunnossa.

Nancy Drew -hahmo edustaa feministisestä näkökulmasta tarkastellen ”uutta naista” (tai ”uutta tyttöä”; esim. Siegel 1997, 173, 177), joka varmuudella ja sinnikkyydellä ratkaisee yliveraisten taitojensa avulla muiden (usein aikuisten ja miespuolisten) käsityskyvyn

---

¹⁰ Vivahde-eroista huolimatta kaikki viitteissä mainitut kirjoittajat ovat sitä mieltä, että Nancy Drew rikkoi 1930-luvun teinitytön stereotyyppiä.

yläpuolella olevia arvoituksia. Itsenäisen ja uudenlaisen tyttöhahmon esikuvallisuudesta kertoo myös feminististen dekkareiden kirjoittaja Sarah Paretsky:

In my childhood women were supposed to be as ignorant of mathematics as of motors. It's still hard to get young girls to test their analytical powers. But Nancy Drew's thoughts turn immediately to Archimedes when she's locked in a closet; she knows if she can find a lever she can pry open the hinges. (Paretsky 1991.)

Neiti Etsivä -hahmoissa kulminoituvat looginen päättelykyky, fyysinen vahvuus ja toiminnallisuus – kaikki ominaisuuksia, jotka on perinteisesti tyypitelty maskuliiniksi. Toisaalta Nancy on mitä suurimmassa määrin feminiini hahmo sievine piirteineen ja huoliteltuine ulkonäköineen. Alkuperäissarjan Neiti Etsivä on myös kiinnostunut viimeisimmästä muodista siinä missä toisten auttamisestakin. Hahmo on myös empaattinen, jopa äidillisen huolehtiva.

Jacqueline Reid-Walsh ja Claudia Mitchell (2001, 22) esittävät artikkelissaan ”The Case of the Whistle-Blowing Girls. Nancy Drew and Her Readers”, että Mystery Stories -sarjan Neiti Etsivä -hahmo toimii tyttöjen psykologisen kehityksen kannalta esikuvallisena ainakin kahdelle ikäryhmälle; 7–9-vuotiaille lukijoille Nancy Drew on etenkin samaistumisen kohde vääryyttä vastaan toimivasta hahmosta, joka uskaltaa tuoda mielipiteensä esiin. Esiteineille (”pre-teen”; 10–11-vuotiaat), jotka kamppailevat jo enenevässä määrin kiltin tytön roolin ja sekä muiden omien ja yhteisön asettamien paineiden kanssa, hahmo puolestaan voi muistuttaa (toistuvasti joka teoksessa) lukijan oman äänen olemassaolosta ja edistää näin minäkuvan muodostumista. Reid-Walsh ja Mitchell (mt.) esittävätkin Neiti Etsivä -kirjallisuuden toimivan näihin kehityskategorioihin kuuluville lukijoille terapeuttisena turvaverkkona (*”life support system”*), fantasiana jonka kautta omaa minuutta voidaan tarkastella.

Reid-Walsh ja Michell (2001) pyrkivät tuomaan artikkelissaan esille etenkin sarjakirjallisuudelle ominaisen toiston merkityksen (lukevien) lasten psykologisen kehityksen ja kirjaterapian apuvälineenä. Nancy Drew -hahmo nähdään Mystery Stories -sarjassa hyväksi samaistumisinnaksi juuri toimintansa suoraviivaisuuden, kaavamaisen rakenteen ja toisteisuuden vuoksi: Mystery Stories -sarjan Nancy-hahmo toimii omatoimisesti, sanoo suoraan mielipiteensä ja on aina (ensivaikutelman perusteella tehdyissäkin) tuomioissaan oikeassa. Lisäksi ulkopuolinen kertoja tai auktoriteetti vahvistaa nämä

mielipiteet/toimintamallit ylistämällä Nancyn älykkyyttä, voimakkuutta ja rationaalisuutta. (Reid-Walsh & Michell 2001, 22.) Artikkelit tuo esille hyvin myös sen, että Neiti Etsivä -hahmoa on pidetty 2000-luvun alussa ainoastaan tyttöjen esikuvana. Sarja määritellään kirjaterapiassa hyödylliseksi ainoastaan tyttöjen identiteetin rakentumisen kannalta. Voidaankin päätellä, että Mystery Stories -sarjaa ei enää 2000-luvulla nähty genderrajat ylittävänä kirjallisuutena (vrt. Mason 1975/1995, 30), vaan tyttökirjallisuutena. Tämän vuoksi Reid-Walshin ja Michellin tutkimuksessa Neiti Etsivä -hahmon esikuvallisuutta ei ole (ikävä kyllä) suhteutettu poikiin, jotka lukijatutkimusten mukaan ovat myös lukeneet innokkaasti alkuperäissarjaa.

Myös Betsy Caprio on tutkinut vanhempaa Neiti Etsivä -kirjallisuutta psykoanalyttisesta näkökulmasta käsin, etenkin Jungin ajatusten pohjalta, teoksessaan *The Mystery of Nancy Drew. Girl Sleuth on the Couch* (1992). Hän ottaa, toisin kuin Walsh ja Michell (2001), esille myös Neiti Etsivä -hahmon kautta suodattuvat ja lukijan psykologisen kehityksen kannalta negatiiviset vaikutukset. Caprio (1992, 54–56) esittää teoksessaan (lukijatutkimusta hyödyntäen), että vaikka päämäärään keinolla millä hyvänsä pääseminen ja jatkuva suorittaminen eivät aiheuta Neiti Etsivälle loppuun palamista, tällä toistuvalla esimerkillä ja sen kautta syntyvällä toimintamallilla on vaikutuksia, jotka näkyvät lukijoille kehittyneissä toimintamalleissa. Caprion (mt.) kiinnostavin oivallus onkin Neiti Etsivä -hahmon peräänantamattomuuden negatiivisen, tiedostamattoman varjopuolen esiin nostaminen. Esikuvansa mukaisesti Girl Detective -sarjassakaan Nancy ei halua luovuttaa arvoitusta muiden käsiin, vaikka hänen oma tai ystävien henki olisi uhattuna tämän vuoksi. Hän haluaa tehdä työnsä hyvin, tunnollisesti ja tehokkaasti. Itsenäisyyden ja omatoimisuuden ohessa hahmon virtuoosimaisuus voidaan tulkita siis Caprion ajatusten pohjalta myös jopa emotionaaliseksi kyvyttömyydeksi tai empatian puutteeksi.

Nancy Drew -tutkimuksen yksi suosituimmista suuntauksista on Carolyn Keenen ”todellinen henkilöllisyys” ja sen spekulointi (ks. Karell 2008). Melanie Rehakin teos *Girl Sleuth. Nancy Drew and the Women Who Created Her* (2006) jatkaa kyseisen tutkimussuuntauksen perinnettä, sillä se pyrkii etsimään yhtäläisyyksiä Neiti Etsivä -hahmon piirteiden ja sarjan keskeisten ”kirjoittajien” Mildred Wirtin ja Harriet Adamsin ominaisuuksien välille. Rehak (mt.) tulkitsee, että Neiti Etsivän emansipatorinen esikuvallisuus Mystery Stories -sarjassa johtuu hahmoa kehittäneiden Wirtin ja Adamsin asenteista, olivathan he molemmat aikansa

poikkeuksellisia naisia, jotka toimivat miesvaltaisilla aloilla – Wirt toimittajana sanomalehdessä ja Adams isänsä Edward Stratemeyerin kuoleman jälkeen kirjatehtaan johtajana.

En näe näiden naiskirjailijoiden vaikutusta Nancy Drew -hahmon emansipatorisuuteen kuitenkaan niin suoraviivaisena kuin Melanie Rehak (2005) antaa teoksessaan ymmärtää, sillä sarjaa ovat kirjoittaneet ja editoineet myös miehet. Esimerkiksi Walter Karig toimi haamukirjailijana revisoimattomien teosten 8–10 osalta (esim. Caprio 1992, 173). Tämän lisäksi idea Nancy Drew -henkilöhahmosta on arkistolähteiden perusteella todistetusti Edward Stratemeyerin (esim. Keeline 2008), joten ei voida väittää, että ensimmäisten teosten Nancy on yksinomaan sen vuoksi emansipatorinen hahmo, että teosten kaksi feminiiniä sukupuolta edustavaa taustavaikuttajaa rikkoivat aikanaan omassa elämässään (osittain) vallitsevia stereotyyppisiä genderkonventioita. Vanhempien Neiti Etsivä -teosten tutkimusten osalta kirjailijaa ei ole tutkimuksessa saatu täysin hengiltä ja kiinnostus eri tekijätahojen vaikutuksesta sarjan rakentumiseen tuntuu olevan nousemassa Yhdysvalloissa. Tähän syynä lienee se, että sekä Stratemeyer -syndikaatin toiminnasta syntyneet asiakirjat että Mildred Wirtin jälkeen jääneet paperit on saatu hiljattain tutkimuskäyttöön.¹¹

Tekijätahojen intentioiden ja feministisen tulkinnan perinteet näkyvät edelleen Nancy Drew -tutkimuksessa. Jennifer Woolstonkin (2010, 174) vihjailee muutoin oivassa artikkelissaan ”Nancy Drew’s Body. The Case of the Autonomous Female Sleuth.”, että Mystery Stories -sarjan taustalla vaikuttaa kollektiivinen feministinen kirjoittaminen. Oman näkemykseni mukaan tämä on melko karrikoitu näkemys, sillä Nancy Drew on hahmo, joka edustaa Mystery Stories sarjassa myös mitä suurimmassa määrin patriarkaalisia arvoja. Hahmo pyrkii selvittämään ja estämään patriarkaaliseen fiktiiviseen yhteiskuntaan kohdistuvia rikoksia ja pitämään yllä etenkin vallitsevaa arvomaailmaa. Sekä maskuliinia että feminiiniä edustavan Neiti Etsivän emansipatorisuudesta puhutaankin useimmissa tutkimuksissa kaikki sarjat kattavana ilmiönä, vaikka todellisuudessa Neiti Etsivän feministiset tulkinnat kohdistuvat lähes ainoastaan Mystery Stories -kirjasarjan alkupään teoksiin.

---

¹¹ Esim. Mildred Wirt Benson Digital Collection: <http://digital.lib.uiowa.edu/mwb/> [Tarkistettu 10.09.2012; 15:42]; Stratemeyer Syndicate Records (1883–1966): Special Collections and University Archives, University of Oregon Libraries.

Yhtenä naisasian edelläkävijän merkinä on pidetty Neiti Etsivän itsenäisyyttä. Väitettä on usein perusteltu sillä, että Mystery Stories -sarjan Nancy ei osoita suurta kiinnostusta poikaystäväänsä Ned Nickersonia kohtaan tai tarvitse tämän apua ratkaistessaan rikoksia. Nancyn todellinen kiinnostuksen kohde Mystery Stories -teoksissa onkin ehdottomasti arvoitusten ratkaiseminen, jotka tämä myös aina asettaa etusijalle. Ned Nickerson -poikaystävä voidaan todella nähdä vain yhtenä meriittinä Nancyn ”ansioluettelossa”, vaikka Nedillä on Neiti Etsivään (suom. Paula Drew) verrattuna romanttisempi käsitys heidän suhteestaan:

– Eikö meidän olisi parasta lähteä tutkimaan ympäristö, Ned ehdotti. Hän oli mielissään saadessaan hyvän syyn kuutamokävelyyn Paulan kanssa. Heidän kulkiessaan joenrantatietä Ned aisti koko ajan illan romanttisuuden. Paulan mietteet sen sijaan liikkuvat selvittämättömän ongelman parissa. (Keene 1972/2007, 122.)

Mystery Stories -sarjan kanssa osittain rinnakkain ilmestyneessä ja ”spin-off” -sarjoista suosituimmassa ”Nancy Drew Files” -sarjassa (1986–1997, 124 teosta) keskitytään kuitenkin yhtä paljon romanttisiin sivujuoniin kuin mysteerien ratkaisemiseen. Nancyn ja Nedin välisestä puhelinkeskustelusta voidaan huomata, että tässä sarjassa Nancy ei muistuta juurikaan mysteereihin keskittyvää esikuvaansa, jonka sydän läpättää ainoastaan fyysisistä ponnistuksista tai säikähdyksestä:

”Ned?” She said when he picked up. ”It’s Nancy. I wanted – well I just wanted to say I’m sorry about the way I acted last night.”
”Oh, Nan” Ned’s voice was tender, and Nancy’s heart beat a little faster. ”I’m the one who should apologize. [–]” (Keene 1991, 17.)

Myös Mystery Stories -sarjan Neiti Etsivä -hahmo muuttui 1980-luvulla nuorison oletettujen fantasioiden mukaan ainakin hetkittäin ihmissusien, aaveiden sekä rock-yhtyeen jäsenten perässä juoksevaksi, vähemmän itsenäiseksi hahmoksi ja entistä enemmän avustajistaan riippuvaiseksi. Näitä teoksia pidetään aiheetta, niin Nancy Drew -tutkimuksen kuin joidenkin lukijoiden keskuudessa sarjan pohjanoteerauksena (ks. Caprio 1992, 23 ja Sunstein 1995, 98). Tutkijoiden ja lukijoiden odotushorisontissa on luultavasti ollut urhea ja itsenäinen Nancy, jonka sijaan heille onkin tarjottu aivan jotain muuta. 13-vuotiaan Ginnyn ajatukset teoksesta *The Flying Saucer Mystery* (1980; suom. *Neiti Etsivä ja lentävän lautasen arvoitus* 1986) eivät ole poikkeuksellisia sarjan lukijalle (vrt. Sunstein 1995; Christian-Smith 2000,

101–107). Hän arvostelee teosta aikaisempiin lukukokemuksiinsa verraten, eikä sulata sarjan sisällä tapahtuneita muutoksia:

When I was ten, I read a few Nancy Drews that my older sister had dumped on the attic, and they were pretty good. Then in the drug store I saw some new ones. They were paper books, but had pretty covers, and I bought The flying saucer mystery. Yuck! It was so stupid and she acted like such a jerk. I promised myself I'd never read another story about Nancy Drew. (Caprio 1992, 23.)

Neiti Etsivä -hahmon kohdalla voidaankin todeta, että hahmon adaptoiminen kymmeniin eri kirjasarjoihin, televisioon, elokuvakankaalle, virtuaalimaailmoihin ja oheistuotteiksi eli sen muuttaminen populaarikulttuurin trendien mukaiseksi on tavanomaista toimintaa, jolla on pitkät perinteet. Nancy Drew -hahmoa ei tulisikaan tulkita uudemmissa sarjoissa tiukasti esimerkiksi vähemmän feministiseksi ”alkuperäisen” hahmoon suhteutettuna. Adaptaation avulla Neiti Etsivä -hahmo on selvinnyt 1930-luvulta 2000-luvulle, joten hedelmällisempää onkin tutkia sitä, mitä arvoja representaatio heijastaa suhteessa omaan ilmestymisaikaansa. Mystery Stories -sarjalle omistautunut tutkijakunta tai faniyhteisö eivät kuitenkaan välttämättä ole kanssani samaa mieltä (vrt. Fisher 2011).

Nancy Drewn itsenäisyys ja siten myös hahmon mahdollisesti välittämät feministiset arvot ovat teoskohtaisia ja tulkitsijasta riippuvaisia, sillä hahmo saa ja tarvitsee usein muiden apua ratkaistakseen arvoituksia. Vaikka etenkin Mystery Stories ja Files -sarjojen teoksissa kerrotaan eksplisiittisesti, että juuri Neiti Etsivä on ratkaissut mysteerin, ei teosten implisiittinen viesti aina ole tämän kanssa yhtenevä. Girl Detective -sarjassa Nancyn etsivän työn itsenäisyydestä ja kaikkivoipaisuuden korostamisesta on siirrytty lähemmäs toista lastenkirjallisuudesta tuttua mallia eli etsiväryhmää.

Yhteistyönä selvitetyt rikokset edustavat lasten salapoliisiromaaneista tuttua konventiota, mutta myös poliisidekkarista (police procedural) tuttuja piirteitä, jossa rikokset selviävät ryhmätyön/ poliisiyhteisön avulla. Molemmissa konventioissa rikoksen ratkaisuun tarvitaan erikoistuneita yksilöitä, jotka muodostavat yhdessä toimivan rikoksia ratkaisevan kollektiivin. Yhteistyökyvyn korostuminen rikosten selvittämisessä näkyy Girl Detective -sarjassa etenkin Nancy Drew -hahmon parhaiden ystävien ja apurien, Bess Marvin ja George Fayne -hahmojen teknisen kompetenssin kautta. Nancy Drew -hahmon ei tarvitse olla selvillä viimeisimpien teknisten laitteiden toiminnasta tai mekaniikasta, kun hänen parhaat

ystävänsä voivat auttaa häntä ymmärtämään niitä. Samalla on toki myös kätevää opettaa teknisten laitteiden käyttöä ja niihin liittyviä käytäntöjä kerronnallisen yleisön roolin omaksuvalle lukijalle.

Girl Detective -sarjassa Nancy Drew ei tulkintani mukaan ole niin radikaalisti vallitsevia sukupuolittuneita arvoja vastaan kirjoitettu kuin edeltäjänsä, joka 1930-luvun Yhdysvaltoihin sijoitettuna usaliaasti liikkui omalla autollaan, ja jopa ajoi roistoja takaa ilman ”esiliinaa”. John Caweltin (1976, 34) ajatusta soveltaen voidaan kuitenkin todeta, että myös populaarissa Girl Detective -sarjassa kosiskellaan implisiittistä lukijaa tarjoamalla tälle fantasioita, joista osa liittyy kulttuuriseen sukupuoleen.

Alkuperäissarjaan verrattuna Girl Detective -sarjaan on otettu enemmän ihmissuhdekuvioita mukaan, vaikka rikosten motiiveina ovat edelleen useimmiten Neiti Etsivä -teosten perinteisemmät omaisuuteen liittyvät tekijät. Romanssijuonikuvauksissa ei olla kuitenkaan Files-sarjan tasolla, jossa Neiti Etsivä vaihtaa poikaystävää kuin paitaa, usein vain todetakseen, että potentiaalinen poikaystävä onkin ”femme fatale” -arkkityypin miehinen versio. Tämä johtuneen ennen kaikkea siitä, että Files -sarja on suunnattu hieman vanhemmalle yleisölle kuin Mystery Stories -sarjan manttelinperiä Girl Detective -sarja.

Vaikka Girl Detective -sarjassa viitataan Nancyn ja Nedin pysyvään heteroseksuaaliseen parisuhteeseen, lähinnä amerikkalaisten seurustelusääntöjen ja ”monivuotisen parisuhteen hoitamiseen” liittyvillä maininnoilla (esim. MC, 109),¹² on kiinnostavaa kuinka ulkopuolinen hahmo Ned sarjassa on. Hahmon positio sarjassa korostuu Nancyn kuvailussa; Ned on Nancyn mukaan ihanteellinen, uskollinen poikaystävä ja ennen kaikkea tämän luonteenpiirteet ovat täysin vastakkaisia toiminnan kanssa. Ned esitetään kärsivällisenä, äärimmäisen rauhallisena ja luotettavana. Hän on stabiili hahmo, jonka olemassa olosta mainitaan, mutta jonka olemassa olo ei näy toiminnan tasolla. Ned ilmestyy useimmiten toiminnan tasolle, kuten muutkin vakituiset sivuhenkilöhahmot, mikäli tästä on hyötyä Nancyn etsiväntyön (ja teoksen juonen etenemisen) kannalta. Ned opiskelee River Heightsin

---

¹² ”Ned and I had been a couple for years. But just recently, we’d started a new tradition: Friday date night. We’d been forced to spend way too much time apart a month or two earlier, and that had made us realize we needed to set aside time for each other and stick to it no matter what.” (MC, 109.)

yliopistossa¹³ ja poikaystävänsä osa-aikaisen reportterityön avulla Nancy pääsee toisinaan myös kätevästi haastattelemaan epäiltyjä (FN, 60).

Girl Detective -sarja perustuu sille, että Nancy-Bess-George -kolmikko osallistuu rikosten selvittämiseen aktiivisesti, vaikka Nancy lopulta useimmiten päätteleekin johtolankojen perusteella rikollisen ja paljastaa hänet. Kolmikon ystävyyttä ja teinityttöjen välisiä ristiriitoja kuvataankin tutkimissani teoksissa huomattavasti kattavammin kuin Nancyn suhdetta Nediin. Edes Nancyn kamppaillessa epävarmuutensa ja esiintymisjännityksen kanssa (A) poikaystävän tuki ei ole tarpeen. Kyseisessä teoksessa ei mainita sanallakaan, että Ned olisi edes olemassa. Model Mystery -trilogiassa Nancy on yksi morsiusneidoista, mutta hänen pitkäaikainen poikaystävänsä ei ole paikalla häähumussa, vaikka he asuvat samassa kaupungissa. Trilogiassa Ned esiintyykin vain kerran (MC 109–111), kun Nancy tarvitsee kuuntelevaa korvaa hypoteeseilleen. Girl Detective -sarja toistaa ensimmäisten Neiti Etsivä -teosten luomaa kaavaa; Neiti Etsivä esitetään heteroseksuaalisen halun kohteena; varattuna, mutta seksuaalisesti ko(s)kemattomana. Kuudentoista ja kahdeksantoista ikävuoden välille sijoittuvaa punastelevaa neitsythahmoa voidaan myös pitää kulttuuriseen sukupuoleen liittyvänä fantasiana, joka joko tarkoituksella tai tahattomasti kosiskelee myös aikuista implisiittistä lukijaa.

Girl Detective -sarjasta löytyvistä fantasioista heteroseksuaalisuuden normia korostavin fantasia lienee häät. Model Mystery -trilogian keskeinen teema esitetään jokaisen tytön (paitsi Nancyn serkun poikatyttö Georgen) suurena unelmana, josta on haaveiltu jo pienestä työstä lähtien. Trilogian ensimmäisessä teoksessa (MC) Nancyn hyvä ystävä, Bessin ja Georgen serkku, supermalli Sideney Marvin on menossa naimisiin tositelevisio-ohjelman ”tähten” Vic Valdez’n kanssa. Nancy pelastaa julkkishäät useampaan kertaan (vähintään kerran teoksessa), mutta kaikkein vaarallisin juhlien sabotoija, Sidneytä sähköpostilla ja tekstiviesteillä ahdisteleva Mr Silhouette jää kiinni vasta häiden jälkeen trilogian viimeisessä osassa. Viimeinen trilogian osa (MS) perustuu suurelta osin länsimaisessa

---

¹³ Girl Detective -sarjasta poiketen, Ned ei asu aiemmin ilmestyneissä sarjoissa samassa kaupungissa kuin Nancy, vaan opiskelee Emersonissa.

lastenkirjallisuudessa kanonisoituneelle matkailuteemalle ja eksotismille¹⁴ sekä muistuttaa Neiti Etsivän hyväosaisuudesta.

Neiti Etsivän vapaus mennä sinne minne nenä näyttää lienee yksi lastenkirjallisuuteen yleisimmin upotetuista fantasioista (esim. Carpan 2009, 147). Puoliorvolla teinietsivällä on vapaus toteuttaa itseään ilman vanhempien kontrollia. Hänellä on myös vapaus toteuttaa etsiväntyötään *Girl Detective* -sarjassa ilman koulunkäynnin raskautta. Nancyn vapaus *Girl Detective* -sarjassa perustuu myös varallisuuteen. Hänen yksinhuoltajaisänsä, kaiken salliva Carson Drew esitellään sarjassa menestyksekkäänä asianajajana, mikä viittaa varakkuuteen. Isossa talossa yksin isänsä kanssa asuvan Nancyn varakkuus näkyy kerronnassa myös siten, että hänen ei tarvitse käydä vakituisessa työssä eikä koulussa. Lisäksi ympäristötietoisella Nancylla on hybridiauto,¹⁵ jonka aiheuttamista kuluista hän ei koskaan mainitse. Hahmolla on myös varaa ja aikaa harrastaa hyväntekeväisyyttä jokaisessa tutkimassani teoksessa ja lainata ystävilleen rahaa (A, 137–138). Nancyn äiti on kuollut, kun hän on ollut kolmevuotias,¹⁶ joten äiti ei ole seikkailujen tiellä tai opastamassa miten Nancyn tulisi käyttäytyä. Drewien taloutta hoitaa kodinhoitaja Hannah Gruen, joka pullantuoksuisena ja neuvoja antavana äitihahmona pyrkii toisinaan rajoittamaan Nancyn vapautta, siinä kuitenkin täysin onnistumatta.

Nancy Drew -hahmon ylempään keskiluokkaan kuuluvat elinolosuhteet tulevat tutuiksi muun muassa sarjan aloittavassa *Without a Trace* (2004) -teoksessa, jossa Nancy selvittää naapuruston kesäkurpitsoihin kohdistuvaa ilkivaltaa ja tutkii kadonneen Fabergé-munan arvoitusta. Perintökalleuksien palauttaminen oikealle omistajalleen on Nancy-hahmolle, kuten monelle muullekin (lastenkirjallisuuden) etsivälle, perustyötä. Jalokivien ja korujen sekä muiden arvokkaiden esineiden sekä sisustuselementtien oletetaan kiinnostavan potentiaalisia lukijoita, koska niitä kuvaillaan yksityiskohtaisesti ja ihailevaan sävyyn:

---

¹⁴ Konventio on esillä jo *Mystery Stories* -sarjassa.

¹⁵ Model *Mystery* -trilogiassa auton merkiksi on määritelty Prius (MM, 1), mikä herättääkin kysymyksen piilomarkkinoinnin mahdollisuudesta.

¹⁶ Muissa sarjoissa ikä vaihtelee. Alkuperäissarjan ensimmäisissä teoksissa Nancyn äiti on kuollut Nancyn ollessa kymmenvuotias.

A large oil painting hung over the fireplace, and tasteful curtains lined the large windows overlooking the backyard. Embossed books were set on built-in shelves on either side of the room, and several exotic ivory-handled fans were displayed on one wall. Bess stared openly at several gorgeous pieces of jewelry that decorated an end table.

"Wow," I commented, trying to take it all in. "You have a lot of cool stuff, Miss Valinkofsky." (WT, 15.)

Suuri öljyväriyö, sisustajan hyvää makua osoittavat verhot, kirjat joiden kannessa on kohokuviointia, eksotiikkaa tihkuvat norsunluukahvaiset viuhkat sekä jalokivet edustavatkin ylellisyyttä. Ne ovat varakkuuden ja hyväosaisuuden objekteja, joista useimmat todellisuuden lukijat voivat vain haaveilla. Lukijalle tarjotaan visuaalista yltäkylläisyyttä ja sekä Bessin tuijottavaan katseeseen että Nancy-hahmon elämykseen samaistumista. Kulttuurissamme oletetaan, että kodin piiriin kuuluvat asiat, kuten sisustaminen kiinnostavat ensisijaisesti kulttuurisesti feminiiniä sukupuolta. Yksityiskohtaiset kuvaukset implikoivat sitä, että Girl Detective -sarjan ensisijaisen implisiittisen lukijan gender on tyttö, ja että oletukset potentiaalisen lukijan kiinnostuksen kohteista ovat varsin stereotyyppiset.

Kohdeteoksissani implisiittisen lukijakunnan oletetut unelmoinnin kohteet näkyvät siis usein henkilöhahmojen piirteiden ja miljööön esittämisessä, mutta niitä voidaan tulkita olevan myös mysteerin ratkaisun ohessa käsitellyissä teemoissa. Etenkin julkisuuteen, kuuluisuuteen sekä imagoon liittyvät kysymykset suhteessa henkilöhahmon "todellisiin" piirteisiin korostuvat Girl Detective -teoksissa. Kerronnallisen lukijan roolin omaksuva lukija sitoutetaan Nancy-hahmon asemaan ja tämän fokalisoinnin kautta lukija Kai Mikkosen mukaisesti "ikään kuin päättelee sitä mitä hänen halutaan ymmärtävän." (Mikkonen 2010, 42.)

Nancy mielipiteineen edustaa aikaisemmilta Neiti Etsiviltä perittyä tapaa suhtautua kuuluisuuteensa vähättelevästi ja vaatimattomuudella.¹⁷ Vaatimatonta asennetta korostetaan myös *Action!* (2004) -romaanissa, vaikka Nancy toimii siinä sekä etsivänä, että elokuvanäyttelijänä. Nancy on salapoliisina julkisuuden hahmo kotikaupungissaan River Heightsissa¹⁸ ja hänet tunnistetaan myös salapoliisimaineensa perusteella, jopa San Franciscossa asti (*TWD*). Hahmo ei tavoittele kerronnan (sisältäen oman kertomisensa) mukaan julkisuutta, kuten tähän sarjaan kehitelty Nancyn vastahahmo Deidre Shannon tai

---

¹⁷ "See, I'm a detective. Well, not really. I mean, I don't have a license or anything." (Jokaisen teoksen alussa oleva parateksti); "[--] I'm sort of famous [--]." (WT, 11.); "[--] I am pretty well-known around our hometown of River Heights for solving crimes crimes now and then." (MS, 2.)

¹⁸ Nancyn fiktiivinen kotikaupunki sijoittuu keskilänteen, eikä ole maantieteellisesti kaukana Chicagosta (*TWD*, 9).

paikallinen poliisipäällikkö McGinnis. Julkisuuteen liittyvien teemojen ja hahmojen runsaslukuisuus implikoikin näistä teemoista kiinnostuneen lukijan olemassaolosta. Muun muassa julkisuuden tavoittelun moralisointi paljastaa implisiittisen aikuisyleisön kosiskeluun, kuten myös pedagogisen otteen korostuminen kerronnassa silloin, kun naiiville lukijalle halutaan opettaa jotain faktan ja fiktion rajoista.

2 Girl Detective -sarja implisiittisen tekijän rakennelmana

2.1 Implisiittinen tekijä ja -lukija

Aikuisten tavoitteet ja ihanteet ovat aina määrittäneet lastenkirjallisuuden topoksia, ja määrittelevät edelleen. Sulevi Riukulehto (2001, 9) tähdentää artikkelissaan ”Nuorisokirjoissako politiikkaa?”, että näennäisestä viattomuudestaan huolimatta etenkin lastenkirjojen kasvattava ja valistava luonne antavat politiikalle edellytykset. Riukulehto näkee myös ”kunnon lastenkirjailijan” olevan vastuullinen kasvattaja ja indoktrinoivassa roolissa joko tietoisesti tai tietämättään: ”[Lastenkirjailijan tarkoituksena] on nimenomaan harkitun ajattelutavan juurruttaminen lapseen. Lapsi on saatava ajattelemaan oikealla tavalla oikeista asioista.” (Mt.)

Riukulehdon (2001, 9) esittämästä kirjailijan indoktrinoivasta roolista voitaisiin vetää johtopäätöksiä niin sanottuun tekijän intention ajatukseen, jossa kirjailijan merkitys korostuu. Riukulehto (Mt.) tarkoittaa kuitenkin tässä yhteydessä opettavaisuuden oleva osa tekijän indoktrinoivaa *roolia*, eikä se ole johdettavissa välttämättä aktuaalisen tekijän psykologisiin ominaisuuksiin. Riukulehdon mukainen tekijän opettavainen rooli eli implisiittisen tekijän pedagogisuus on lastenkirjallisuus-genren konventio, joka on kulttuurissamme niin yleisesti käytetty, että sen poliittisuus jää usein piiloon. Kai Mikkosen (2010, 48) mukaan Peter Rabinowitzin teorian mukaisessa auktoriaalisen eli tekijän tarkoittaman yleisön roolissa lukijalta vaaditaankin varsin laajoja kognitiivisia, emotionaalisia, eettisiä ja kirjallisuuden vaikutuksia koskevia odotuksia, kokemuksia ja tietoja. Tieto genren konventiosta, oikeastaan jo tieto siitä, että teos on tehty kirjallisuudeksi ja edustaa tiettyä kirjallista lajia, kuuluu tekijän tarkoittaman yleisön rooliin (mt.).

Girl Detective -sarja on määritelty nuorten, tarkemmin sanottuna esiteinien ("pre-teen"), kirjallisuudeksi. Useista kerrontaan upotetuista kulttuuriseen sukupuoleen liittyvistä fantasioista päätellen teoksista on luettavissa myös viitteitä sukupuolipolitiikkaan. Riukulehto määrittelee politiikan laajasti elämää läpäisevänä: Politiikka "[--] on vivahde tai piirre, joka voidaan erottaa melkein missä tahansa ihmisten välisessä toiminnassa." (Riukulehto 2001, 8.) Tämä määrittely mahdollistaakin monenlaisten poliittisten kantojen tarkastelun. Jos esimerkiksi ajatellaan lastenkirjallisuuden perinteisiin kuuluvaa opettavaisuuden politiikkaa, joka nousee esille myös Girl Detective -sarjan kerronnasta, ei ole yllätys, että sarjasta on luettavissa ympäristö-, perhe- ja jopa puoluepoliittisia vivahteita. Esimerkiksi ympäristökysymysten ajankohtaisuus näkyy selkeästi sarjassa Nancy-hahmon suhtautumisessa luontoon ja luonnonsuojeluun; Nancy ajaa hybridi-autoa, kierrättää, vastustaa roskaamista (CS -teoksessa ympäristöarvot ovat läsnä myös mysteerijuonen tasolla) ja yksi trilogioista on nimetty jopa Eco Mystery -trilogiaksi.¹⁹ Teoksista on myös luettavissa viitteitä Yhdysvaltojen puolue- ja ulkomaanpolitiikkaan. Esimerkiksi Model Mystery -trilogiassa Vic Valdezin ystävää Jamal Washburn -sotilasta kuvataan ihailevaan sävyyn nykyaikaiseksi ritariksi:

[--] He's a Marine, and he's serving his second tour in Iraq. [--]"

"He *did* look like a modern-day knight: fit, brave, and full of honor." (MM, 22; kursiivit alkuperäiset.)

Kirjallisuuden tulkitsemiseen sisältyy aina subjektiivisuutta, joten en väitä, että tapani lukea Neiti Etsivä -kirjallisuutta sukupuolirepresentaatioiden, sarjallisuuden ja implisiittisen lukijan käsitteiden kautta olisi ainoa ja oikea vaihtoehto. Lukijan merkitystä tekstin tulkitsemisessä ei tule aliarvioida, mutta on kuitenkin selvää, että teksti pyrkii ohjaamaan lukijaa valintatilanteessa. Myös Girl Detective -teoksissa tarjotaan tulkinnallisia kehyksiä ja erilaisia implisiittisiä lukijapositioneja, joihin aktuaalinen lukija voi tarttua tai jota hän voi vastustaa. Teosten poliittisuus sen laajassa merkityksessään on näin ollen teoksiin kirjoitettuna, mutta lukijan ei ole pakko hyväksyä tarjottuja poliittisia malleja.

---

¹⁹ Eco Mystery -trilogia koostuu teoksista *Green-Eyed Monster* (2009), *Green With Envy* (2010) ja *Seeing Green* (2010). Näissä teoksissa Nancy ja kumppanit ovat ympäristötietoisesti valinneet lomakohteensa Costa Ricasta, osallistuvat hyväntekeväisyyteen ympäristön puolesta, selvittävät roskaamiseen ja saastuttamiseen liittyviä rikoksia sekä paljastavat ympäristöystävällisyyttä mainostavan yhtiön petollisuuden.

Heta Pyrhönen esittää väitöskirjassaan *Mayhem and Murder. Narrative and Moral Problems in the Detective Story* (1999), että salapoliisiromaanilla on erityistä moraalista arvoa, sillä genren maailmankuva on representaatio siitä, miten henkilöhahmot työskentelevät moraalisten ongelmien parissa tietyissä tilanteissa. Salapoliisiromaanin lukeminen vertautuukin Pyrhösen (1999, 27) mukaan monimutkaiseen interaktiiviseen peliin, jossa lukijalle eli ratkaisijalle tarjotaan mahdollisuutta arvioida rikollisen lisäksi sitä, kuka/mikä taho on moraalisesti vastuussa tapahtumista. Lakien, säännönmukaisuuksien ja usein implisiittisten, niin sanotusti yleisten käsitysten, tunteminen on hänen semioottispainotteisessa tutkimuksessaan sekä lukijan että salapoliisihahmon päättelyn onnistumisen kannalta tärkeää. Syyllisyyden päättelyssä, oli sitten kyse salapoliisin tai lukijan päättelykyvystä, on olennaista koostaa kuva teoksen maailmasta. Pyrhönen (1999, 129–130) esittää rikollisen teon oikeudenmukaisen tuomitsemisen ja oikeuden jaon olevan mahdotonta ilman tietoa rikoksen kontekstista.

Nuorisokirjojen poliittisuus ilmenee siis myös kulttuurisissa malleissa, joita implisiittisille lukijoille tarjotaan ”normaaleina” tai joita ei millään tavalla teoksissa kyseenalaisteta. Girl Detective -teoksissa salapoliisihahmo Nancy Drew toimii myös kertojana, jonka tulkintojen kautta näitä implisiittisiä arvoja tarjotaan lukijakunnalle. Heta Pyrhönen näkee salapoliisin hahmona, joka toimii Umberto Econ (1990, 19) mukaan tekstiin piilotettuna mallilukijana. Pyrhönen esittää, että alussa esitetyn mysteerin ratkojana salapoliisin aktiivisuus (johtolankojen) lukemisessa ja tulkitsemisessa peilaa lukijan aktiivisuutta (Pyrhönen 1999,5).

Käytän tässä tutkimuksessa termiä *implisiittinen tekijä* siitä kuvitteellisesta tahosta, joka on saattanut teokset tiettyyn muotoon ja vastaa kerronnan järjestymisestä ja siinä olevista elementeistä. Implisiittinen tekijä on Wayne C. Boothin (1961) mukaan lukijan konstruoima kuva tekijästä ja tämän arvomaailmasta. Boothin *The Rhetoric of Fiction* (1961) -teoksessa kirjallisuudentutkimukseen tuoma käsitys implisiittisestä tekijästä (*Implied Author*) ei kirjallisuudentutkimuksen käsitteenä ole yksiselitteinen ja se on kohdannut kannatuksen lisäksi myös kritiikkiä kertomuksen tutkimuksen kentällä.²⁰ Booth (1961, 67, 395) puhuu implisiittistä tekijää määritellessään ”kirjailijan toisesta minästä” tai ”paremmasta minästä”.

---

²⁰ Muun muassa Ansgar Nünning on pohtinut ylipäänsä termin tarvetta kirjallisuudentutkimuksen metodisena käsitteenä. Nünningin (2008, 65–67) mukaan sisäistekijä on hämärä käsite, jonka arvojen ja normien sijaan olisi kiinnitettävä huomiota teoksen kokonaisuuteen eli teoksen välittämiin arvoihin ja normeihin.

Toisaalta hän liittää käsitteeseen myös ajatuksen lukijan tekstin perusteella konstruoimasta arvomaailmasta. Boothin käsitys liittyy olennaisesti kertojan epäluotettavuuteen. Hänen mukaansa kertoja on epäluotettava silloin, kun kertojan arvot ja normit ovat ristiriidassa implisiittisen tekijän arvojen ja normien kanssa (mt., 158).

Niin sanotussa Boothin-Chatmanin mallissa todellinen tekijä ja lukija rajataan kommunikaation ulkopuolelle. Tässä viestintämallissa (esim. Rimmon-Kenan 1983/2002, 86; Tammi 1992, 29) implisiittinen tekijä asetetaan lähettäjän asemaan, viestimään implisiittiselle lukijalle.²¹ James Phelan puolestaan näkee implisiittisen tekijän tekstin ulkopuolisena vaikuttajana. Näenkin ennen kaikkea, että implisiittisen tekijän käytön tarkoituksena on sivuttaa kysymykset tekijän intentiosta ja selkeyttää tekijän ja implisiittisen tekijän välistä eroa, kuten Phelan (2005, 45–46) asian muotoilee. Implisiittisen tekijän koostaminen on Phelanin (mt., 47) mukaan myös tulkintaa rajoittava tekijä, sillä lukijat yrittävät tarttua implisiittisen tekijän tarjoamiin vihjeisiin. Käsitys sopii myös yhteen auktoriaalisen eli tekijän tarkoittaman yleisön käsitteen kanssa.

Boothin (1961, 67) määritelmää mukaillen, sille osalle Girl Detective -sarjan lukijoista, jotka eivät ole tietoisia ”haamukirjoittajista”, implisiittinen tekijä näyttäytyy Carolyn Keene -kirjailijahahmona. Jos lukija kuitenkin on tietoinen sarjan useista todellisista tekijöistä ja muokkaajista, implisiittinenkin tekijä näyttäytyy monimutkaisempana arvosysteeminä. Girl Detective -sarjan osalta pitäisikin puhua useasta implisiittisestä tekijästä tai implisiittisestä tekijyydestä, joiden joskus keskenään ristiriidassa oleviin kerronnallisiin ”valintoihin” erilaiset kulttuuriset mallit vaikuttavat. Implisiittisen tekijän kirjallisuustieteellisen paikan pohtimisen sijaan olen enemmän kiinnostunut tutkimuksessani siitä, mitä kulttuurisia yhtäläisiä ja toistuvia arvoja ja asenteita implisiittisen tekijyyden taustalta löytyy ja siitä, millaisiin implisiittisiin lukijoihin nämä taustalla vaikuttavat arvot viittaavat.

Implisiittinen tekijyys on kuvitteellinen konstruktio, mutta väitän, että käsitteeseen liittyy olennaisesti Riukulehdon (2001, 9) esittämä aktuaalisen tekijän indoktrinoiva rooli. Implisiittisen tekijän taustalla vaikuttavat kulttuuriset mallit, kuten tässä tutkimuksessa etualaistamani genre- ja genderkonventiot. Tekijät ja editoijat eivät välttämättä ole tietoisia kaikista Girl Detective -sarjan piilevistä opetuksista, tai edes kaikista teoksissa

---

²¹ Implisiittinen tekijä -termin käytössä on ongelmallisena nähty myös termiin liittyvä personointi (mm. Rimmon-Kenan 1983/2002, 87), sillä implisiittinen tekijä on luonteeltaan mykkä. Implisiittisellä tekijällä ei ole ääntä, kuten Chatman (1978/1983, 148) esittää.

konstruoitavista kirjallisuuden konventioista, mutta niiden olemassaolo voidaan todeta ja niitä voidaan tarkastella tutkimalla sarjan implisiittistä lukijakuntaa ja sitä mitä heidän oletetaan tietävän.

Määrittelyni useaan implisiittiseen lukijaan perustuu siihen, että *Girl Detective* -sarjassa esiintyy toistensa kanssa päällekkäin, limittäin ja toisinaan keskenään myös ristiriidassa olevia lukijapositioneja, joita implisiittinen tekijä tarjoaa lukijalle. Kulttuuristen mallien ristiriitaisuus ja niiden poliittisuus näkyy muun muassa siinä, miten sarjassa on lähestytty sosiaalisen sukupuolen käsityksiä. Teokset sekä vahvistavat hahmojen kautta esitettyjen sukupuolirepresentaatioiden avulla niihin liittyviä stereotypioita että samalla rikkovat niitä.

Määritelmä yhdestä implisiittisestä lukijasta Wolfgang Iserin (1972/1974, xii) mukaisesti ei olekaan tutkimukseni kannalta riittävä. Brian Richardsonin artikkelissa ”Singular Text, Multiple Implied Readers” (2007) lähestytään lastenkirjallisuuden implisiittisiä lukijoita lähinnä kaksoispuhuttelun näkökulmasta käsin, mutta artikkelissa on muutoin samankaltaisia ajatuksia kuin itselläni koskien implisiittistä lukijuutta. Wolfgang Iserin implisiittinen lukija - käsitettä laajentavan Richardsonin (2007, 261) mukaan yhteiskunnassa perustavanlaatuiset rajat (sosiaalinen sukupuoli, rotu, luokka ja seksuaalinen suuntautuminen) tuottavat usein myös normien mukaan vastakkaisesti asettuvia lukijoita, mikä näkyy hänen mukaansa tekstistä konstruoitavien implisiittisten lukijoiden määrässä.

Lisään Richardsonin (2007, 261) määrittelyyn oman tulkintakehykseni puitteissa myös ikään liittyvät rajat, jotka ovat merkittäviä erottavia tekijöitä yhteiskunnassamme, sillä tiettyjen teemojen arvellaan kulttuurissamme kiinnostavan tietyn ikäisiä ihmisiä. Aikuisten määrittämät ikärajat, olivatpa ne merkitykseltään häilyviä (esim. luokittelu lastenkirjallisuuteen) tai konkreettisia (sisällön ahdistavuuden tms. vuoksi määritetyt ikärajat tai suositusikärajat), paljastavat ihmisen ikään ja sekä fyysiseen että psykologiseen kehitykseen liittyvän rajankäynnin. *Girl Detective* -sarjassa on kysymys lasten- ja nuortenkirjallisuudesta, jonka aktuaaliset ja implisiittiset tekijät ovat aikuisia. Sarjan ensisijainen implisiittinen lukijakunta koostuu lapsilukijoista, mutta siitä on koostettavissa myös lukioita, jotka eivät välttämättä sijoitu suositusikärajojen puitteisiin. Richardsonin (mt., 261) mukaan normit synnyttävät aina myös vastaanlukijoita. Voidaankin sanoa, että *Girl Detective* -sarjassa tämä vastaanlukemisen politiikka toteutuu siinä mielessä, että teoksista

on koostettavissa myös ikärajoja vastustavia mallilukijoita, kuten aikuisia implisiittisiä lukijoita.

Girl Detective -sarjan teokset on ensisijaisesti suunnattu tytöille, genderiltään feminiinisille ja nuorille lukijoille. Tulkintani perustuu teosten oletetuille lukijoille tarjottuihin, usein stereotyyppisiin sosiaaliseen sukupuoleen liittyviin fantasioihin (muun muassa mallintyö, häät, ”kaunistautuminen”) sekä kerronnan keskiössä olevien hahmojen sukupuoleen (Nancy, Bess ja George ovat tyttöjä, kuten myös suurin osa muista henkilöihahmoista). Myös Girl Detective -sarjan nimi viittaa oletettuun lukijakuntaan, vaikka toistaakin Neiti Etsivän feminiinin ja maskuliinin paradoksin. Etsivän sukupuolta on korostettu feminiiniin viittaavalla sanalla ”girl”, kun puolestaan ”detective” viittaa selvästi maskuliiniin. Suureen osaan teoksista liitetty nimen lisä ”All New” puolestaan implikoi kirjasarjan nuorekkuutta ja tuo oletusarvona tuoreen näkökulman ikoniseen henkilöihahmoon.²²

Sara Mills esittää teoksessaan *Feminist Stylistics* (1995), että ”girl” (tyttö) -sanaa käytetään usein oppositioparissa vastakkaisena sanalle ”man” (mies), ja sitä käytetään myös diminutiivisessa, halventavassa merkityksessä (esimerkiksi lauseessa ”Don’t be such a girl”²³) ilmentämään esimerkiksi pelkuruutta (Mills 1995, 98–99). Huomionarvoista onkin, että jo Nancy-etunimi on itsessään feminiini,²⁴ joten sarjan nimestä kävisi selväksi myös ilman negatiivissävytteistä ”girl”-sanaa, että kyseessä on naispuolisesta etsivästä kertova kirjasarja. Sanasta ”girl” tulee seksistinen vain kontekstiin sidottuna (Mills 1995, 98), joten tulkintani mukaan se sukupuolta ilmaisevana ja merkitystä vähentävänä määreenä vähentää miessukupuolta edustavien lukijoiden kiinnostusta sarjaan. ”Girl”-sanalla voidaan nähdä olevan myös positiivinen merkitys, etenkin niille, jotka hehkuttavat tyttöenergian puolesta. Sarjan nimeen sisältyy lupaus myös tyttöjen omasta kirjallisuudesta.

Seuraavassa luvussa pyrin osoittamaan, miten dekkarigenren ja lastenkirjallisuuden perinteet vaikuttavat Girl Detective -sarjan kerrontaan.

---

²² ”All New” voi tuoda mukanaan myös negatiivista oletusarvoa, koska oletusarvoisesti vanhat sarjat tunteva lukija voi suhtautua varsin ennakkoluuloisesti hahmon muutoksiin.

²³ Vrt. suomenkielen sana ”neiti”.

²⁴ Nancy on naisen etunimen lisäksi myös lyhenne ”nancy boy” -termistä, mikä tarkoittaa naismaista tai naisellista sekä epämiehekkästä (tai homoseksuaalia) miestä.

2.2 Genrekonventioiden vaikutus

Neiti Etsivä -teoksiin on ammennettu useiden tulkintojen mukaan piirteitä amerikkalaisesta kovaksikeitetystä dekkarista (esim. Johnson et al. 1995; Heilbrun 1995). Koska kovaksikeitetyn dekkarikirjallisuuden tunnusmerkit, väkivalta ja seksuaalisuus, ovat lastenkirjallisuudessa edelleenkin useimmiten tabuja, asettaa tämä populaarin lasten dekkarikirjallisuuden mielenkiintoiseen asemaan; implisiittisen tekijän taustalla vaikuttavat osaltaan sekä dekkarikonventiot että lastenkirjallisuudelle asetetut vaatimukset.

Nancy Drew -hahmo on kirjallisuuden hahmo, joka ei asetu yksinomaan amerikkalaisen dekkarin perikuvaksi, vaan hahmossa on kaikissa sarjoissa myös klassisen dekkarin aineksia. Kirjallisuudentutkimuksessa nämä eri mantereilta tulevat dekkarikonventiot on yleensä pidetty tiukasti analyysissä erillään (esim. Pyrhönen 1995, 53). Girl Detective -sarjan Nancy Drew -hahmossa, kuten suurimmassa osassa kirjallisuuden dekkareista, on kuitenkin piirteitä molemmista tyypittelyistä, joten aion käyttää hahmon kautta esiin tulevien moraalikoodien valottamiseen molempia.

Niin sanotun klassisen salapoliisin yleisinä ominaisuuksina voidaan pitää yläluokkaisuutta, loogista päättelykykyä ja eksentrisyyttä, mutta myös dekkarin intuition osoittautuminen todeksi on suuressa roolissa. Girl Detective sarjassa yhtenä Nancy Drew -hahmon määräävistä ominaisuuksista on intuition käyttäminen. Nancy-hahmolla kerrotaan olevan intuitiivinen erityisominaisuus ("sixth sense"; *WT*, 1; "Sleuth-O-Meter"; *MC*, 24), mikä paljastaa hänelle mysteerin läheisyyden. Nancyn aavistus mysteeristä osoitetaan myös aina todeksi. En näe tätä intuition käyttöä erityisesti naispuoliselle dekkarille kuuluvana ominaisuutena, kuten monet Neiti Etsivä -sarjaa feministisestä näkökulmasta tarkastelleet tutkijat, vaan ennemminkin klassisen konvention jatkumona.²⁵ Intuition käyttö ei dekkarin ominaisuutena ole mennyt pois muodista, eikä se sulje pois hahmon ominaisuuksista rationaalista päättelykykyä.

---

²⁵ Mystery Stories -sarjan Neiti Etsivän ja Sherlock Holmesin lisäksi tunnetuimpiin kuuluvan "klassisen dekkarin" Lordi Peter Wimsey -hahmon yhtäläisyyksiä on eritelty tarkemmin Katherine Heilbrunin artikkelissa (Heilbrun 1995).

Heta Pyrhönen (1994, 60) esittää, että salapoliisissa²⁶ yhdistyvät vastakkaiset moraalikoodit: (yksityis)etsivänä toimiva salapoliisi edustaa lakia ja järjestystä, joiden mukaan hänen tulee myös periaatteellisesti toimia, jotta voi jatkaa työssään. Tehdäkseen työnsä hyvin, etsivä kuitenkin usein joutuu tukeutumaan laittomuuksiin, jolloin etsivän ammattitaito ja ratkaisumenetelmät lähestyvät rikollisen toimintaa (mt.). Salapoliisin moraalinen ambivalenssi johtuu Pyrhösen (1999, 129–130) mukaan etenkin siitä, että salapoliisin täytyy hallita rikolliselle tyypilliset käyttäytymismallit, jotta pystyy purkamaan auki rikollisen punoman vyyhdin. Myös *Girl Detective* -sarjan Nancy Drew esittää rikollisten toimivan yleensä tietyn kaavan mukaisesti, rikollisen konventionaalisesti.

Pyrhösen esittämä salapoliisin moraalinen kahtiajako esiintyy siis myös Neiti Etsivä -kirjallisuudessa. Nancy Drew ei epäröi käyttää laittomia keinoja vääryyden oikaisemiseksi ja salaisuuden selvittämiseksi. *Girl Detective* -sarjassa hahmo rikkoo toistuvasti lakia ilman, että joutuu siitä vastuuseen; Nancy muun muassa voi varastaa yhdessä Bessin ja Georgen kanssa poliisin aitaamalta rikospaikalta kannettavan tietokoneen (vaikka onkin aluksi huolissaan todisteisiin kajoamisesta; *A*, 60–61) tai suostuttelee hyvin helposti ystävänsä Bessin tiirikoimaan lukon (*MS*, 64), jotta kolmikko pääsee etsimään mahdollisia johtolankoja eli murtautumaan hotellin sviittiin.

Kiinnostavaa on, että murtautuminen esitetään toistuvana eli sarjallisena keinona ja Bess-hahmolle yleensä helppona, ja oikeutettuna toimintana: "Picking a lock is *usually* piece of cake for her." (*MS*, 65; kursiivi lisätty.) Katkelman taustalta voidaan myös koostaa useampi oletettu lukija. Tällaisia ovat muun muassa: 1) implisiittinen lukija, joka ymmärtää "piece of cake" -metaforan toiminnan helppoutena; 2) implisiittinen lukija joka ei ymmärrä kakku-metaforan merkitystä edellisellä tavalla, vaan vertauksena Bess-hahmon sarjassa toistettuun piirteeseen herkkutunhaluisuuteen, jolloin tiirikoiminen voidaan nähdä hahmolle mieluisana (ja jopa nopeana) toimintana; 3) implisiittinen lukija, jolle molemmat edelliset vertaukset kakkuun avautuvat ja 4) implisiittinen lukija, joka suhteuttaa tiirikoimisen Bess-hahmon aikaisemmin *MS*-teoksessa (tai trilogian kahdessa ensimmäisessä osassa) esittelemiin mekaanikon taitoihin ja osaa päätellä, että kakku-metafora tarkoittaa helppoa.

---

²⁶ *Salapoliisi* on tässä kohdassa Pyrhösen teosta määritelty maskuliiniksi hahmoksi.

Näille implisiittisille lukijoille laittoman teon helppous ja moraalisesti kyseenalainen teko esitetään hyväksyttävänä.

Todistusaineiston varastamisenkin motiivina esitetään teon hyvä tarkoitus, esimerkiksi Georgen potentiaalinen kyky ”pelastaa” joitain tiedostoja tuhoutuneesta tietokoneesta, jotta tulipalossa kaiken omaisuuden menettänyt omistaja saisi edes jotain takaisin (A, 60). Dekkarin lajityypille ominaista on myös se, ettei viranomaisia nähdä kyllin osaavina selvittämään tietokoneen kadonneen muistin tilaa, vaan Georgen ammattitaitoon luotetaan enemmän. Kuin sattumalta Georgen löytämien tiedostojen avulla selviääkin omistajan rikollisuus: vakuutuspetoksen yritys ja kavallus (A, 129). Tietokoneen varastaminen ja sen tietosisältöön murtautuminen muuttuvat samalla hyväksytyiksi teoiksi. Lain kiertäminen ei ole Neiti Etsivä -kirjoissa uusi piirre, sillä jo ensimmäisessä teoksessa *The Secret of The Old Clock* (1930) Neiti Etsivä ottaa varastetun tavaran joukosta kellon, jossa hän intuitionensa perusteella tietää kadonneen testamentin (tai vähintään johtolangan testamentin olinpaikasta) olevan ja jättää kertomatta sen olemassaolosta poliisille. (Keene 1930/2007, 164, 174).

Salapoliisiromaanin lukemista verrataan usein monimutkaiseen interaktiiviseen peliin, jossa lukijalle eli ratkaisijalle tarjotaan mahdollisuutta arvioida rikollisen lisäksi sitä, kuka/mikä taho on moraalisesti vastuussa tapahtumista (esim. Pyrhönen 1999, 4). Salapoliisihahmon vihjeiden lukemisen lukuprosessi on Pyrhösen (1999, 27) mukaan myös yhteydessä hahmon etiikan tarkasteluun. Kun ajatellaan *Girl Detective* -sarjaa lastenkirjallisuutena, on vähintään kiinnostavaa, että Nancy tai hänen avustajansa eivät saa koskaan sakkoja rikkeistään. Näin ei tapahdu, vaikka hahmo olisi valehdellut tai saattanut syyttömiä ihmisiä rikoksista vankilaan. Keskushahmojen rikosrekisteri ei myöskään kartu, vaikka he olisivat varastaneet, murtautuneet asuntoihin tai johtaneet poliisia harhaan.

Jos *Girl Detective* -sarjaan suhteutetaan Pyrhösen (1999, 5) ajatusta salapoliisista piilevänä mallilukijana, on huomattava, että sarjassa Nancy Drew on useimmiten mallitekijän johdateltavissa olevan naiivin mallilukijan kaltainen (Eco 1990, 92). Nancy Drew -kertojahahmo epäilee *Girl Detective* -sarjassa lähes kaikkia mahdollisia tahoja (kuin salapoliisigenren konventiot tunteva lukija) ja lähettää myös vankilaan syytöksillään viattomiksi osoittautuvia hahmoja. Muun muassa *Model Mystery* -trilogian arvoitusten

ratkaiseminen perustuu täysin Nancy-hahmon esittämille väärille syytöksille ja väärille epäilyille, kunnes yrityksen ja erehdyksen kautta tämä osuu oikeaan. Vihjeet todellisesta syyllisestä ovat kuitenkin luettavissa kaikista teoksista, joten ratkaisun avaimet on arvoitusdekkarin reilun pelin hengessä annettu myös nämä vihjeet oivaltavalle implisiittiselle lukijalle.

Girl Detective -sarjan Nancy eroaa ratkaisevasti aikaisemmista Neiti Etsivä -sarjoista, joissa Nancy-hahmo osuu intuitiivisesti tekemissään tuomioissaan aina oikeaan syylliseen. Näissä aikaisemmissa sarjoissa muun muassa kolmannen persoonan kerronta mahdollistaa sen, että mallilukijana Nancy Drew -salapoliisi esitetään ehdottoman älykkäänä. Girl Detective -sarjassa Nancyn positio kertojana ja toisaalta mallilukijana aiheuttaa sen, että hahmon erehtyväisyys on välttämättömyys: implisiittistä lukijaa pyritään sitouttamaan minäkertojahahmoon ja tämän päättelyketjuihin esittämällä tapahtumat ja havainnot pääosin Neiti Etsivän fokalisoinnin kautta. Voidaankin sanoa, että Neiti Etsivä -mallilukijan rooliin samaistuminen on asettumista Girl Detective -sarjan kerronnallisen yleisön rooliin. Kerronnallinen yleisö, eli tekijän toivoma yleisö on Rabinowitzin (1987, 93–96) mukaan yleisöä, jollaiseksi tekijä toivoo todellisen lukijan muuttuvan lukemisen aikana. Kerronnallinen yleisö on Mikkosen (2010, 41–42) mukaan tekijän mielikuvituksen tuotetta, mutta myös todellinen lukija voi kuvitella olevansa sen jäsen, kun hän kuvittelee mielessään fiktion maailman tiloja tai luo empaattisen siteen henkilöhahmoon ja näkökulmaan.

Erehtyväisen ja siten supersankariesikuvastaan poikkeavan Girl Detective -sarjan päähenkilöhahmon piirteisiin kuuluu se, että Nancy Drew katu tekojaan, häpeää ja tuntee syyllisyyttä silloin kun on ollut väärässä. Katumuksen esittäminen viittaakin implisiittisen tekijän valintaan, jossa lastenkirjallisuuden perintö jälleen pilkottaa. Hahmo ei kuitenkaan kehity omantunnon tuskista huolimatta moraalisesti sarjassa, koska Nancy kokee vastaavia tunnontuskia aina kun hänen arvionsa ei pidä paikkaansa eli lähes joka teoksessa. Nancy kuittaa myös usein esittämänsä väärät syytökset pelkällä anteeksipyyntöllä, jos sillekään, eikä joudu syytöksistään edesvastuuseen. Nancy Drew -hahmon tapauksessa tarkoitus pyhittää aina keinot, sillä jokaisen teoksen lopuksi etsivähahmon metodit pyritään siirtämään taka-alalle, intuitio johtaa oikeaan johtopäätökseen ja syyllisen kiinni ottoon. Klassisen dekkarin kuviota noudattaen, hahmon tehtävänä on ennen kaikkea palauttaa järjestys yhteisöön, jonka rikos on saanut sekasortoon (esim. Pyrhönen 1994, 3, 53).

Neiti Etsivän keinojen moninaisuudesta kertoo myös se, että hän turvautuu tarvittaessa jopa naiselliseen ulkonäköönsä saadakseen tutkimustensa kannalta tärkeitä johtolankoja. *Girl Detective* -sarjan Nancy Drew voi siis murtautua asuntoihin ja kellareihin (aina hyvän päämäärän ”oikeuttamana”), kuten niin monet dekkarit ennen häntä, mutta käyttää tarvittaessa myös naisellista olemustaan saadakseen johtolankoja. *Without a Trace* (2004) teoksessa Nancy turvautuu flirttailuun epäilemänsä pojan kanssa, vaikka myös hänen oma poikaystävänsä Ned on samassa huoneessa. Flirttailun motiivina on saada epäilty Jacques tunnustamaan:

I tried to put a little of Bess’s teasing, flirtatious tone into the words. It always seemed to work for her, and Jacques seemed so distracted that anything was worth a try. (WT, 84.)

Flirttailu esitetäänkin tapana saada tuloksia etsiväntyössä. Etsivän työn vuoksi ”kaikki keinot ovat yrittämisen arvoisia” (WT, 84). Vaikka yllä oleva lainaus on populaarista lastenkirjasta, implisiittisen lukijan tulee olla tietoinen (hetero)seksuaalisen vetovoiman ja seksuaalisuuden ja vallan implisiittisistä opeista, jotta kohtaaminen on ymmärrettävä kontekstissaan. Flirttailulla pyritään kulttuurissamme vaikuttamaan seksuaalisesti haluttavalta suhteessa toiseen osapuoleen, se on myös keino saada flirttailun kohde seksuaalisen lumovoiman, vallan piiriin. Nancyn pyrkimys on saada seksuaalinen valta tilanteessa ja flirttailun avulla manipuloida esiin Jacquesin syyllisyys. On toki kiinnostavaa, että Bessin kiusoitteleva ja flirttaileva äänensävy esitetään aina hänelle toimivana ratkaisuna, kun puolestaan Nancy Bessin tyyliä imitoidessaan käyttää vain *hieman* tämän äänensävyä.

Lastenkirjallisuuden moraalikoodi tulee puolestaan esille etenkin *Girl Detective* -sarjan mysteerien aiheissa. Sarjassa selvitettävät rikokset eivät ole törkeitä murhia tai raiskauksia, vaan useimmiten kadonneiden tavaroiden, tai petosten selvittämistä sekä törkeiden rikosten ennalta ehkäisemistä. Uhka vakavista henkirikoksista on olemassa, mutta sarjassa teema on usein sijoitettu menneeseen kontekstiin, esimerkiksi etäytetty River Heights -kaupungin syntymän ajankohtaan ”villiin keskilänteen” (A-teoksen murha on tapahtunut useita sukupolvia aikaisemmin suhteessa kerronnan tason aikaan). Lastenkirjallisuuden moraalikoodi onkin vaikuttanut implisiittisen tekijän valintaan siten, että murhia ei tässä sarjassa yleensä tapahdu, vaikka henkirikoksen uhka on olemassa ja hahmojen kuvataan olevan hengenvaarassa. *Girl Detective* -sarjassa tuhopoltoissakin kärsitään korkeintaan

aineellisista vahingoista. Neiti Etsivä voi siis etsiä vaaroihin ja lähteä varjostamaan epäilyttäviä hahmoja ilman, että lukijan tarvitsee pelätä tämän joutuvan hämärällä kujalla raiskatuksi tai tapetuksi. Sarjan jännittävyys onkin rakennettu jatkuvien kiperien tilanteiden varaan, joihin Neiti Etsivä kumppaneineen joutuu. Girl Detective -teokset toteuttavat sarjallista ideaa: tarinan keskiössä seikkailevat hahmot eivät loukkaannu vakavasti, kuole tai koe mitään sellaista, että etsivän työ olisi lopetettava.

Seksuaalisuuden käyttäminen "aseena" taistelussa vääryyttä vastaan on kovaksikeitetyltä dekkarilta peritty keino ja sen vastakkaisuus lastenkirjallisuuden moraalikoodin kanssa on ilmeinen. Dekkarigenren ja lastenkirjallisuuden erilaiset moraalikoodit osaltaan ilmentävät lapsilukijoille suunnatun seksuaalipolitiikan ristiriitaisuutta. Toisaalta Nancy esitetään Girl Detective -sarjassa madonnan kaltaisena pyhimyksenä ja toisia suojelevana äitihahmona, joka on ruumiillisen hyväksikäytön yläpuolella, mutta toisaalta Nancy voidaan tulkita (hetero)seksuaalisuutensa tiedostavaksi hahmoksi, joka voi käyttää flirttailua (heteroseksuaalisten) mieshahmojen manipulointiin. Naiseuteen yleisesti liitetty piirre, empaattisuus toteutuu Nancy-hahmossa myös kaksijakoisesti, eikä ole missään nimessä yksiselitteistä. Nancy-hahmo tuntee empatiaa rikoksen uhreja kohtaan, mutta ystävät ja perhe ovat teoksissa hyvin toissijaisessa asemassa. Sekä dekkarigenressä että lastenkirjallisuudessa on myös vahvat perinteet yksin tekemisen tematiikalle; kovaksikeitetystä dekkarissa etsivän itsenäisyys ja vähintään symbolinen perheettömyys mahdollistavat myös "kohtalokas nainen ja/tai -mies" -antagonistihahmot, lastenkirjallisuudessa orpous-topos nähdään vapautena (vanhempien vallasta).

Girl Detective -sarjan taustalla vaikuttavat siis sekä lastenkirjallisuuden että salapoliisikirjallisuuden konventiot. Kahtiajakautuneesta moraalikoodistaan johtuen Nancy eroaakin perinteisemmästä yksinomaan moraalisesti "hyvästä" sankarista, mikä voi olla yksi syy teosten suureen suosioon. Tälle kirjallisuuden hahmolle sallitaan, toisin kuin hahmosta lukeville lapsille, varastaminen, murtautuminen, muiden hahmojen manipulointi, salakuuntelu, flirttailu, väkivalta ja auktoriteettien uhmaaminen.

Näen, että lastenkirjallisuuden ja dekkarikirjallisuuden genrekonventioiden ohella yhtä vahva taustavaikuttaja tutkimassani sarjassa on sen adaptioluonne suhteessa aikaisempiin Neiti Etsivä -sarjoihin. Girl Detective ja Mystery Stories -sarjojen teoksissa on temaattisten

yhtäläisyyksien lisäksi selviä rakenteellisia yhtäläisyyksiä, esimerkiksi trilogioissa saatetaan viitata aikaisempaan mysteeriiin ja suunnata implisiittiselle lukijalle tieto sarjan jatkumisesta. Tämä epäsuora sarjallisuuden mainostaminen on jo Mystery Stories -sarjasta tuttua rakenteellista perintöä, kuten myös kappaleiden päättyminen aina juonen tihentymään.

2.3 Viihdytys ja valistus kerronnan rakentumisessa

The plots of Nancy Drew mysteries are like sonnets – endless variations on an inflexible form.
(Mason 1975/1995, 56.)

Bobby Ann Masonin (1975/1995, 56) vertaus Neiti Etsivä -sarjakirjallisuuden ja sonettien yhtäläisyyksistä eli jäykästä, järkkymättömästä rakenteesta ja sen suhteesta vaihteleviin juonen kuvauksiin on oivaltava. Sarjallisuushan määritellään aina toistuvien elementtien kautta, olivatpa ne sitten loppusointujen vastaavuutta rakenteessa tai pidempien jaksojen samankaltaisuutta (esim. Eco 1990, 84–85). Girl Detective -sarjassa tämä jäsentyneisyys näkyy myös tekstin tasolla.

Neiti Etsivä -tutkimuksessa on keskitytty enimmäkseen tarkastelemaan sarjojen juonen ja teemojen kaavamaista rakentumista, mutta on unohdettu se, että pohjimmiltaan sitä säätelevät myös edelleen voimassa olevat hyvän lastenkirjallisuuden vaateet: viihdytys ja valistus. Girl Detective -teoksista voidaan erottaa nämä kaksi taustavaikuttajaa sekä yksittäisen teoksen kerronnan rakenteen tasolla että kertojan ”äänen” sävyjen taustalla.

Kerronnan rakentuminen Girl Detective -sarjassa ohjaa myös lukemaan teoksia lajityypin kautta. Implisiittiselle lukijalle tarjotaan näitä vihjeitä sarjan nimestä lähtien: Nancy Drew Girl Detective -sarjan nimessä lastenkirjallisuuden lajiin viittaa sana ”girl” (tyttölapsi) ja salapoliisiromaanigenreen viittaa sanaparin toinen puoli ”detective” (salapoliisi, etsivä). Peter Rabinowitzille (1987, 95) laji on nimenomaan tulkintaa ohjaava taho. Kerronnallisen yleisön lukijarooliin osallistuvan on syytä uskoa fiktion maailmaan ja sen konventioihin, mikäli laji ohjaa näin tekemään. Tämän tyyppisiä konventioita ovat mm. satujen yliluonnolliset tapahtumat. Girl Detective -sarjan kerronnallisen yleisön jäsenenä lukija osallistuu Nancy Drewn kanssa arvoitusten ratkaisuun ja uskoo sarjan tapahtumiin, sillä teokset ohjaavat näin tekemään muun muassa fokalisoinnin kautta. Kerronnallisen yleisön

jäsenenä lukija ei myöskään ihmettele edes Nancyn ja hain välisen kohtaamisen lopputulosta, jossa Nancy pelastuu lyömällä haita:

I clenched my right fist, drew it back, and *Wham!* I punched that shark in the nose harder than I've ever punched anything in my life, even the toughest criminal. (*TWD*, 98–99; kursiivit alkuperäiset.)

Se, että tässä kohtauksessa viitataan Nancyn turvautuneen myös nyrkkeihinsä roistoja käsitellessään, on kiinnostavaa, sillä tutkimissani teoksissa tämä on ainoa katkelma, jossa Nancy käyttää suoranaista väkivaltaa toiminnan tasolla. Suoraa toimintaa kuvaavan ja nimenomaan salapoliisin ominaisuuksiin kuuluvan väkivaltaisuuden voidaan katsoa kuuluvan kovaksikeitetyltä dekkarilta perittyihin konventioihin. Kerronnallisen yleisön lukijarooliin osallistuva lukija ei myöskään kyseenalaista River Heightsin suunnatonta rikollismäärää tai Nancyn ”sattumalta” kuulemien keskustelujen tärkeyttä arvoitusten ratkaisussa, sillä ne ovat salapoliisigenrelle, ja ennen kaikkea Neiti Etsivä -kirjallisuudelle, tyypillisiä konventioita.

Yksittäiset *Girl Detective* -teokset ovat rakenteeltaan siinä mielessä samankaltaisia, että niiden konstruktioista voidaan havaita selkeitä yhtäläisyyksiä. *Girl Detective* -sarjassa varsinainen kertominen (jos ei oteta huomioon kansien otsikkotekstejä ja kuvia) alkaa aina teoksen sisäkanteen painetusta paratekstistä, joka on Nancy Drew -kertojahahmon ”allekirjoittama” esittely itsestään ja ystävistään sekä suhteestaan salapoliisin työhön. Esittely ohjaa muun muassa tulkitsemaan epäsuorasti, kuinka vanhasta hahmosta on kyse: kertomansa mukaan Nancy on yli kuusitoistavuotias (hänellä on auto ja ajokortti), mutta alle kahdeksantoistavuotias (hänellä ei ole aseenkantolupaa).²⁷

Toinen tyypillinen rakenteen osa on ensimmäisellä sivulla, ennen otsikkoa ja varsinaista sisällysluetteloa oleva sivun mittainen otsikoitu ennakoiva kappale, jossa vihjataan rikoksen uhkaan, olemassaoloon tai jossa paljastetaan, että on tapahtunut rikos. Kappale on genetteläisittäin määriteltynä *prolepsis*, joka juonen kulkuun lineaarisesti sijoitettuna olisi tapahtumaketjun keskivaiheilla. Tapahtuman uhkaavuutta korostetaan usein kapiteelikirjaimin ja huutomerkkein sekä kerrotaan että joku hahmoista on tunnekuohun

---

²⁷ [--] I don't carry a badge or a gun, in part because I wouldn't touch a gun even if I could, and also because I'm not old enough. [--] I forgot to fill my car with gas [--].” (Mm. *WT*, parateksti.)

vallassa tapahtuman johdosta. Paratekstissä esitetään pienoiskoossa jokin yksittäisessä teoksessa selvitettävistä mysteereistä.

Teoksissa ennen ensimmäistä lukua on sekä pysyvän että vaihtuvan paratekstin lisäksi sisällysluettelo. *Girl Detective* -sarjassa luvut on nimetty metaforisesti sisältöjään vastaavaksi. Esimerkiksi *Action!* (2004) -teoksen kolmannen luvun otsikko on: "A Fiery Start" (A, 21). Luvussa keskeisenä juonena on elokuvan alkupuolen tehokas uudelleen kuvaaminen sekä teemana Nancyn esiintymispelko. Luvun lopussa paloautot kiitävät elokuvastudion ohitse kohti kaupunkia (A, 32–33) ja otsikon "tulinen alku" saa kaksoismerkityksen. Lisäksi sanojen "fire" ja "fear" samankaltaisuus sekä kirjoitusasussa että ääntämyksessä saattaa tuottaa merkityssuhteen myös Nancyn pelon ja tulen välille. Otsikot vaativat metaforan ymmärryksen kannalta siis sen, että niiden merkitykseen palataan jälkikäteen. Otsikoiden vertauskuvallisuus tulee esille, jos otsikko on mielessä teosta eteenpäin luettaessa tai kun saman teoksen lukemista toistetaan, mikä on yleistä muun muassa "ahmimisikäisten" lukemisessa ja kirjallisuudentutkimusta tehtäessä. Brian Richardson (2007, 266) ottaa artikkelissaan esiin juuri tämän kysymyksen uudelleenlukemisesta, ja sen esiin tuomasta implisiittisestä lukijasta, joka eroaa ensimmäisen lukukerran vastaavasta.

Girl Detective -teosten kompositiot ovat siis samankaltaisia, mutta eivät täysin samanlaisia. Niiden taustalta voidaan kuitenkin erottaa valistuksen vaade, joka teoksen rakenteessa näkyy lukemista ohjaavina ennakotteksinä, ja viihdytyksen vaade, joka näkyy implisiittisille lukijoille asetetuissa juonen "koukuissa", esimerkiksi ennakoivassa kerronnassa, tekstin fonteissa ja etenkin teosten teemoissa.

Kun tarkastellaan kerronnan temporaalista etenemistä, havaitaan, että hahmojen dialogia hyödyntävät ja nopeasti etenevät toimintajaksot keskittyvät juonen kuljettamiseen ja jännityksen ylläpitämiseen. Humoristisuuteen pyrkivä sanoilla leikittely, nuorekkaat ilmaukset ja lyhenteet kuuluvat viihdyttävän kerronnan, ja juonen tihentymien ytimeen. Nancyn ja hänen ystäviensä nuoruus *Girl Detective* -sarjassa tuodaan esiin puhekielenkaltaisissa ja katkenneissa lauserakenteissa, kuten jokaisen teoksen alussa olevan paratekstin epävarmassa sävyssä "Well, not really. I mean [--]" ja nuorekkaiksi tulkitsemisiani ilmauksissa: "yikes", "whoaa", "jammy", "oops", "cool", "yep", "huh?", "ugh!", "uh-huh", "dude", jne. Teoksissa käytetään myös paljon lyhenteitä ja

kapiteelikirjaimia, kun esimerkiksi kuvataan viestimistä sähköisessä muodossa (tekstiviestit, chatit, sähköpostit).

Nancy-kertojan yleisölle suuntaama ”jutustelu” muistuttaa puolestaan hidastempoisuutensa ja selittelevyytensä vuoksi enemmän äidillistä neuvomista, ja tuo mieleen lastenkirjallisuuden neuvoja antavan ensimmäisen persoonan aikuiskertojan. Muun muassa Maria Nikolajeva (2002, 4) on tuonut esille ajatuksen lastenkirjallisuuden kertojan äänen epäluonnollisesta sävystä, jos käytetään kerrontatapaa, missä aikuinen kertova ääni omaksuu lapsen tason ja pyrkii esittämään olevansa lapsi (vrt. Wall 1990; ”single address”). Nancy Drew on tämän tyyppinen nuori kertoja, ja täyttää osaltaan lastenkirjallisuudelle esitettyä vaatetta valistamisesta ja viihdytyksestä. Nancy suhtautuu kertojana yleisöönsä kaikesta nuoruudestaan ja epävarmuudestaan huolimatta välillä miltei alentuvasti, sillä hän puhuu opettavaiseen sävyyn:

”I checked my call sheet, the piece of paper that listed all the scenes being shot today along with the time that each person was scheduled to arrive. My call time was ten fifteen.” (A, 8.)

Jos ajatellaan, että sarjaa lukee suosittelujen mukainen oletusikäinen yleisö (8–12 vuotiaat), on yli kuusitoistavuotiaalla oletettavasti paremmat tiedot elokuvatuotannosta kuin heillä. Tekijän tarkoittaman yleisön roolin omaksuva lukija voi kuitenkin kyseenalaistaa, kuinka uskottavaa on, että Nancy tietää näin paljon alasta, vaikka ei omien sanojensa mukaan aikaisemmin ole näytellyt elokuvassa. Elokuvaa ei mainita myöskään hänen erityiseksi kiinnostuksen kohteekseen.

Nancyn aikaisemmilta Neiti Etsiviltä perimää rikkiviisautta pyritään lieventämään esimerkiksi *Without a Trace* (2004) -teoksessa siten, että Nancy etsii Internetistä tietoa Fabergé-munista, jolloin lukijalle suunnattu informaatioisku on peitelty kerrontaan (WT, 69). Toisinaan lukijalle suunnatusta sivistävästä sävystä vastaavat myös Bess tai George, kun kerronnassa sivutaan heidän erityistaitojansa (esim. TWD, 3). Nancy asettuu myös kaikissa tutkimissani teoksissa kerronnan yleisön asemaan. Häntä pyritään neuvomaan tai opettamaan ja hänelle kerrotaan mysteerien yksityiskohdista. Nancy-hahmolle suunnatut opit on toki tarkoitettu tähän naiviin mallilukijaan samaistuvalla lukijalle.

Girl Detective -sarjassa Nancy Drew -hahmolla on lähtökohtaisesti erilainen funktio kuin millään aikaisemmin kirjallisessa muodossa ilmestyneellä Neiti Etsivä -hahmolla. Näissä sarjoissa Nancy-hahmon tehtävänä oli olla kerronnan kohde, kaikkietävän kertojan objekti. Girl Detective -kirjasarjan teoksissa kertojan ja kerrotun suhde on monisyisempi; kertojana toimii nuori päähenkilö, joka osallistuu tarinan tapahtumiin samalla tasolla kuin muutkin henkilöahmot. Kerronta fokalisoituu pääosin Nancyn kautta, mahdollistaen tulkinnat myös Nancyn välittämistä arvoista, ajatuksista ja asenteista sekä tunteista, jolloin henkilöahmosta tulee huomattavasti alkuperäissarjaa monimuotoisempi, vaikka hahmo pysyykin staattisena (vrt. Rimmon-Kenan 1983/2002, 46).

Staattisuudella tarkoitan ennen kaikkea sitä, että Nancy ei muutu ikänsä, ”persoonallisuutensa” tai ulkonäkönsä puolesta kirjasarjan kuluessa. Hahmo ei tekstin mukaan myöskään opi mitään aikaisemmista seikkailuistaan, vaikka mennyttä tapahtumaa (tai tulevaa seikkailua) saatetaankin suoramarkkinoinnin vuoksi mainostaa teoksessa/trilogiassa. Lukemieni teosten perusteella olen päätenyt siihen, että Nancyn osalta ei voida puhua merkittävästi kehittyvästä hahmosta, vaikka hahmo saa toki lukijan konstruoimana uusia piirteitä siinä tapauksessa, että tämän inter- tai intratekstuaaliset piirteet ovat tiedossa.

Nancy Drew on Girl Detective -sarjassa kertova subjekti, jonka kautta tapahtumat näytetään ja positio, johon lukijaa kutsutaan samaistumaan. Samalla hahmo on myös objektin asemassa, kerronnan kohteena. Klassisen dekkarin konvention mukaisesti fokalisaatio tapahtuu etsivästä käsin, mutta useimmiten siitä huolimatta kerronta ei ulotu tämän löytöihin tai päätelmiin ennen lopun paljastusta (Genette 1972/1980, 197). Dekkarikonventio eli tiedon pimittäminen lukijalta vaikuttaa siis myös siihen, että Nancy Drew -kertojahahmon kautta ei päästä kuitenkaan tirkistelemään juurikaan tämän olennaisinta ominaisuutta, päättelykykyä (tai sen puutetta), esimerkiksi vapaan epäsuoran esityksen avulla.

Girl Detective -sarjan kerronnan kautta paljastuu, mitkä asiat aikuinen implisiittinen tekijä olettaa ensisijaista implisiittistä yleisöä eli tyttöjä kiinnostaviksi ja viihdyttäväksi (viittaukset populaarikulttuuriin, musiikkiin ja muotiin) ja mitä tämän arvojen ja asenteiden mukaan on olla nuori nainen ja muutostilassa lapsuudesta aikuisuuteen. Teosten rakenne viittaa myös

siihen, että 8–12-vuotiaille nuorille suunnattujen sarjallisten dekkareiden tulee olla seikkailupainotteisia, ja lukujen tulee olla lyhyitä.²⁸

Seuraavaksi kohdistan tarkasteluni sarjan hahmojen sukupuolirepresentaatioon ja siihen, mitä se kertoo implisiittisistä lukijoista.

3 Sukupuolirepresentaatio

3.1 Kertoja Nancy Drew

Nancy Drew on nähty alkuperäissarjan osalta genderiltään ambivalenttina henkilöhahmona, joka edustaa ”syntyaikansa” arvojen mukaista feminiinisyyttä ja maskuliinisuutta. Vaikka hahmoa on uudistettu, nähdään Girl Detective -sarjassakin salapoliisin työ edelleen feminiinille hahmolle epätyypillisenä. Tähän viittaavat sekä sarjan nimen korostus etsivästä, joka on tyttö, että myös teosten kerronnan sukupuolittuneesta asenteesta; etsivän toimenkuva nähdään poikkeavana toimintana feminiinille hahmolle. *Without a Trace* (2004) -teoksessa oletus vanhasta kovaluonteisesta miehestä etsivänä tulee esille seuraavasta dialogista, kuten myös Nancyn vähättelevä asenne omaa työtään kohtaan:

”Nancy is a detective,” Bess explained.
”Is that so?” Simone said in surprise. ”But you are so young! I thought American detectives were old, gruff men like Humphrey Bogart, not pretty young girls.”
I blushed. ”I’m not a *real* detective,” I explained quickly.
”That is, I don’t have a license or anything. I just help my dad with some of his legal cases, stuff like that. (WT, 16–17 ; kurssiivit alkuperäiset.)

Katkelmasta voidaan lukea, miten punasteleva Nancy määrittelee, että hän ei ole *oikea* etsivä ja kuinka hän toistaa juonen tasolla paratekstin perustelun: ”[--] I don’t have a license or anything.” Nancy määrittää itsensä ainoastaan isän apuriksi tämän oikeustoimissa ja painottaa, että etsivän ammattia harjoittavalla tulee olla siihen lupa (WT, 16–17). Luvan tarve ei kuitenkaan tule esille koskaan itse teoksissa Nancy-hahmon harjoittaessa etsivän työtään. Hahmolta ei vaadita lupaa tai lisenssiä, vaikka teosten kerronnassa luvantarvetta toistetaan. Lupakysymyksen esiin nosto tekstissä viittaa jälleen lastenkirjallisuuden kasvattavuusvaateen ja dekkarin moraalikoodien erilaisuuteen ja osoittaa aikuisen

---

²⁸ Girl Detective -sarjan pokkariversioissa lukuja on 10–12 kappaletta, ja sivuja n. 150. Yksi luku on tyypillisesti 6–12 sivun mittainen ja sivulle mahtuu enintään 200 sanaa.

implisiittisen yleisön olemassa olon. Samalla Nancy asetetaan suoran kerronnan kautta isänsä alaisuuteen, aikuisen apuriksi, vaikka sarjan tasolla Carson Drewn lakijutut eivät motivoi suurinta osaa seikkailuista.

Koska kerronta fokalisoituu teinietsivän kautta, on mielenkiintoista hieman pohtia kertojan luotettavuutta. Shlomith Rimmon-Kenan (1983/2002, 128) esittää, että nuori kertoja on selvästi tapaus, jossa kertojan tietämys (ja ymmärrys) on rajoittunutta. Pohjimmiltaan tämäkin käsitys perustuu länsimaissa vallitsevaan elämäntapaajatteluun, jossa lapsuus ja nuoruus nähdään aikuisuuteen johtavina kehitysvaiheina. Nuoren kertojan rajoittuneisuus johtaa joissain tapauksissa implisiittisen lukijan valintatilanteeseen, kun joutuu valitsemaan uskoako kertojaa vai teoksen implisiittistä sanomaa. Esimerkiksi *Girl Detective* -sarjan implisiittinen lukija joutuu valitsemaan uskooko Bess-hahmoa ja teoksen implisiittistä sanomaa/tekijää siitä, että Nancy on salapoliisi vai Nancy-kertojan omaa replikointia siitä, että hän ei ole oikea etsivä.

Implisiittisen lukijan valintatilanne korreloi Umberto Econ (1990, 45) esittämään ajatukseen siitä, että teksti antaa tulkinnalle rajat ja pakottaa lukijan valintatilanteeseen. *Girl Detective* -sarjan kerronnan analysoimiseen voi soveltaa myös James Phelanin (2005, 98–131) *kaksoisfokalisointia* käsitettä (*Dual Focalization*), sillä Nancy Drew on sekä (aikuinen) kertoja että (nuori) kokija. Phelan (mt.) esittää, että kokijan toimiessa fokalisoijana lukijalle paljastuu erilaisia asioita kuin kertojan fokalisoimisen kautta, mikä saattaa johtaa kertojan epäluotettavuuteen. Phelanin (mt.) kaksoisfokalisoinnin käsitteeseen liittyy ajatus siitä, että kertoja ei tulisi jakaa jyrkästi joko luotettaviin tai epäluotettaviin. Kerronnan luotettavuus voi vaihdella kertomuksen edetessä, kuten Nancy Drew -kertojan osalta pyrin osoittamaan. Luotettavuuden vaihtelun tunnistaminen kuuluu auktoriaalisen eli tekijän tarkoittaman yleisön rooliin (vrt. Mikkonen 2010, 48), mutta ei välttämättä ideaaliin kerronnan yleisön rooliin tai naiivin mallilukijan ominaisuuksiin.

Muiden hahmojen fokalisointi *Girl Detective* -sarjassa tulee esiin ainoastaan dialogien sisällä, jolloin päästään hieman objektiivisemmin tarkastelemaan henkilöhahmojen piirteitä. Yllä käsittelemässäni katkelmassa Simonen dialogin kautta tehdään selväksi, että hän fokalisoii Nancy Drew -hahmon amerikkalaiseksi, nuoreksi ja nätiksi tytöksi tai että koko kolmikko edustaa näitä piirteitä. Simonen fokalisoimisen kautta esitetään, että näyttelijä Humphrey

Bogartin edustamat maskuliinit piirteet ovat näille vastakkaisia. Simonen yllättyneestä sävystä sen sijaan vastaa kertoja. Esimerkissä tunnetila fokalisoituu siis Nancy-kertojan kautta. (WT, 16–17.)

Nancyn luotettavuus kertojana toteutuu etenkin, kun hän esittelee asioita, esimerkiksi elokuvatyöskentelyn konventioita, pedagogisella otteella. Teini-ikäisen Nancyn epäluotettavuus tulkitsijana tulee puolestaan esille etenkin, kun hän esittää oletuksia omaa itseään kohtaan ja kun samat asiat nähdään myös toisen hahmon fokalisoimana. Nancy tulkitsee muun muassa esiintymispelkonsa syyn seuraavasti: "[--] This is more than just jitters. I'm really afraid that I am making a fool out of myself." (A, 89.)

Implisiittiselle lukijalle tarjotaan totena, että Nancy pelkää oman kerrontansa mukaan näyttelemistä, koska ei halua nolata itseään. Tämä implisiittiselle lukijalle tarjottu tulkintakehys saa rinnalleen kilpailevan kehyksen, kun Hannah-taloudenhoitaja tarjoaa epävarmalle etsivälle itsetunnon kohotusta eli aikuisen äitihahmon auktoritatiivisia mielipiteitä: "Nancy, being afraid just isn't part of your personality," Hannah said. "But wanting to do a good job – that's your personality." (A, 90.) Teoksessa on käynyt ennen tätä kohtaa ilmi, että Nancy on aikaisemmin pelastanut elokuvatuotannon jatkumisen useamman kerran, muun muassa ryhtymällä itse näyttelemään (A, 25, 27)²⁹, joten jälkimmäisen tulkintakehyksen mukaan Nancyn matalan itsetunnon syyksi esitetään, että Nancy pelkää aiheuttavansa tuotannolle myös itse ongelmia näyttelemällä huonosti. Nancyn ensimmäinen käsitys pelon syystä näytetään siis vastakkaisena tulkinnallisena kehyksenä suhteessa teoksen implisiittiseen viestiin, joka korostaa Neiti Etsivän rohkeutta sekä toiminta- ja ongelmanratkaisukykyä.

Teosten kerronta ohjaa jokaisessa teoksessa lukemaan Nancy-hahmoa ensisijaisesti erehtyväisenä, mikä on tietenkin hyvä strategia myös salapoliisiromaanin mysteerijuonen, tapahtumien todellisen kulun pimentämisen kannalta. Samalla kuitenkin teoksissa vaikuttaa vahvasti dekkarikirjallisuuden konventio, jossa pyritään siihen, että lukija luottaa kerrontaan ja uskoo, että dekkarin reilun pelin sääntö toteutuu. Kaikkien mysteerin ratkaisun kannalta olennaisten vihjeidenhän tulee olla tekstissä, jotta myös lukija voi spekuloida ja oivaltaa kuka on syyllinen.

---

²⁹ Tapahtumat kuvataan aikaisemmassa sarjan teoksessa *Camera, Lights...* (2004)

Nancyn asemaa naapuruston virallisena etsivänä ei tämän erehtyväisyydestä huolimatta kyseenalaisteta. Hänen päättely- ja toimintakykyään kuvataan usein jopa auktoriteetteja, muun muassa poliisia ja ensiapuryhmää, nopeampina ja tehokkaampina. Esimerkiksi *Model Mystery* -trilogiassa esitetään, että Nancyn isä, New Yorkin poliisilaitos (NYPD) tai Sidneyn mallitoimiston palkkaama yksityisetsivä eivät ole yrityksistä huolimatta onnistuneet jäljittämään MrSilhouette-nimeä käyttävää häirikköä (*MC*, 126), jonka Nancy lopulta saa kiinni trilogian viimeisessä osassa.

Nancyn esittäminen luotettavana ja hyvänä arvoitusten ratkaisijana perustuu ennen kaikkea hänen maineelleen etsivänä. Hänen arvovallastaan ja luotettavuudestaan kertoo myös se, että hän voi soittaa poliisilaitokselta apua tutkimuksiinsa. Muun muassa River Heightsin poliisipäällikön sihteeri (nainen) tai itse poliisipäällikkö (mies) antavat hänelle useissa teoksissa luottamuksellisia tietoja rikostutkinnasta. Yhtäläisyydet dekkarin kahtiajakautuneeseen moraalikäsitelyyn (Pyrhönen 1994, 60) ovat ilmeiset. Nancy Drew voi ja saa käyttää salaista tietoa johtolankanaan. Lastenkirjallisuuden indoktrinoivan roolin kannalta on tosin mielenkiintoista, että *Girl Detective* -sarjassa fiktiiviset lain edustajat antavat salaisia tietoja eteenpäin. *Trade Wind Danger* (2005) -teoksessa honolululainen naispoliisi (Officer Cona) kieltäytyy antamasta Nancylle kuulustellun henkilön puhelinnumeroa: "It's not our policy to reveal confidential information to strangers." (*TWD*, 87.) Hän on kuitenkin juuri ennen kieltäytymistään kertonut etsivälle henkilötietoja kuulustelluista, muun muassa työpaikan ja sukunimen, joiden avulla Nancy pystyy tämän helposti jäljittämään. (*TWD*, 85–86.) Kieltäytyminen tiedon antamisesta voidaankin nähdä naiivina pidetylle implisiittiselle lukijalle suunnattuna moraalioppina. Mikäli lukija ei ole naiivi, kerronnan kaksoismoraali välittyy selkeästi.

Poliisipäällikkö McGinnis kuvataan satunnaisesta avuliaisuudestaan huolimatta oman edun ja lööppijulkisuuden tavoittelijaksi:

[--] I decided it wouldn't help anyone to mention that Chief McGinnis of the River Heights Police Department doesn't always bother to hurry unless the crime is something that might land him a headline in the Chicago papers. (*WT*, 36.)

Girl Detective -sarjan McGinnis vastaa *Mystery Stories* -sarjan kateellinen poliisi(mies)-hahmotyyppiä, kun puolestaan alkuperäissarjan hahmo McGinnis kuuluu Nancyn ystäviin ja

niin sanottuihin hyviin aikuisiin. Poliisipäällikköhän toimii Mystery Stories -sarjassa (toisin kuin monet kollegansa) mielellään Neiti Etsivän apurina ja luottohenkilönä. Girl Detective -sarjassa McGinnis-hahmo esiintyy teosten kerronnassa etenkin, kun Nancy tarvitsee tietoja epäilyttävistä henkilöistä tai tapahtumista ja toisinaan myös varsinaisessa syyllisen vangitsemistilanteessa. Tämä funktio hahmolla on myös alkuperäissarjassa. McGinnis-hahmon piirteet, kateus, kuuluisuudentavoittelu, tyhmyys ja ärtymys Nancyn paremmuudesta, esitetään Nancy-kertojan fokalisaation kautta ainoastaan Girl Detective -sarjoissa ja sarjakuvaromaaneissa. Girl Detective -sarjan poliisipäälliköstä saattaakin välittyä Nancyn fokalisaation kautta varsin yksipuolinen kuva. Kun Nancy-hahmoa ohjataan ensisijaisesti lukemaan erehtyväisenä, kyseenalaistuvat myös McGinnis-hahmon negatiiviset piirteet.

McGinnisin kuvauksilla pyritään tulkintani mukaan usein korostamaan Nancy Drewn hyveitä kuten vaatimattomuutta. Seuraavaksi keskitynkkin analysoimaan miten henkilöhahmon piirteiden korostaminen suhteessa toisen hahmon vastakkaisiin piirteisiin suhteutuu Girl Detective -sarjan implisiittisille lukijoille tarjottuihin sukupuolirepresentaatioihin.

3.2 Vastakohdat täydentävät toisiaan

Nancyn ystävät Bess Marvin ja George Fayne edustavat useiden tulkintojen mukaan Neiti Etsivän kahta puolta: feminiinisyyttä ja maskuliinisuutta (esim. Mason 1975/1995.). Girl Detective -sarjassa Bess ja George esitetään huomattavasti monimuotoisempina ja vähemmän sukupuolisesti stereotyyppisinä hahmoina kuin aiemmissa sarjoissa, vaikka heidän ruumiinkuvansa ja mielenkiinnon kohteensa esitetään edelleenkin useimmiten toisilleen vastakkaisina:

George is tall and skinny with brown hair that she keeps cut short so it won't get in her way. Bess is shorter and curvy, with long blond hair and sparkling blue eyes. And their personalities are just as different. While George lives for computers and other electronic gadgets, Bess lives for fashion and boys. Or at least that's what you would think if you didn't bother to get know Bess well. Underneath her girly exterior beats the heart of a die-hard mechanic. She's never met an engine she didn't like.
(A, 21–22.)

Bess Marvin kuvaillaan sarjassa usein ulkoiselta olemukseltaan tyttömäiseksi, äärimmäisen feminiiniksi, kurvikkaaksi ja taitavaksi ”remonttireiskaksi”. Bessin serkku, George Fayne

-hahmo esitetään laihana ("skinny", "lanky") ja pitkänä (hän ei mahdu istumaan mukavasti lentokoneessa; *MS*, 1) poikatyttönä. Häntä kuvataan lähes tietokoneneroksi, jolla on käytännöllisen lyhyet hiukset, suorat mielipiteet ja miehen nimi. George on Nancyn mukaan ikuinen "tomboy" (*WT*, 37). Georgen maskuliinisia piirteitä korostetaan myös toistuvilla viittauksilla tämän urheilullisuuteen. Myös Ned Nickersonin, Nancyn poikaystävän ruokahalua ja ruumiinrakennetta verrataan Georgen ruokahaluun ja ruumiinkuvaan: "Like George, Ned's love of food never seems to affect his tall, lanky frame too much, even though Hannah likes to say that he eats enough to feed a small army." (*WT*, 44.)

Laihat vartalot nähdään usein kulttuurisen koodiston mukaisesti kurinalaisina, ja tässä mielessä hahmojen hoikkuus voidaan tulkita myös signaaliksi heteroseksuaalisesta pidättyvyydestä (Marshall 2003, 205; Younger 2009, 7). Beth Youngerin mukaan laihuuden ja kontrollin yhteen kietoutuneisuus on nuorten aikuisten kirjallisuudessa yleinen piirre:

In many YA novels the thin characters represent control, responsibility, assertiveness, and sexual monogamy. The heavier and voluptuous characters represent passivity, irresponsibility, and sexual availability. (Younger 2009, 7.)

Jos laihuutta pidetään vartalon ja seksuaalisen kontrollin signaalina, kurvikkuus voidaan nähdä tämän mukaisesti kontrollin puutteena. Youngerin (mt., 7) esittämät havainnot nuorten aikuisten kirjallisuudesta pätevät sarjaan vain osin, sillä vaikka Bess esitetään laihoista keskushenkilöistä painavimpana ja "saatavilla-olevana", hän ei edusta sarjan implisiittisen viestin mukaan passiivisuutta. Bess on aktiivinen ja aloitteentekijä, ainakin kun on kyse flirttailusta vastakkaisen sukupuolen edustajan kanssa, herkuttelusta tai mekaanikon töistä.

Girl Detective -sarjan kerronnassa Nancyn, Bessin ja Georgen heteroseksuaalisen kiinnostuksen aste vastakkaiseen sukupuoleen esitetään sarjassa kuitenkin suhteessa heistä kerrottuihin feminiinin piirteisiin, ruumiinkuvaan ja kulutuskulttuuriin siten, että kurvikas Bess määrittää kirjasarjassa akselin toisen ääripään ja toisessa päässä akselia on laiha, poikamainen George. Tämä tulkintani on yhtenevä Beth Youngerin (2009, xiv) havainnon kanssa: nuortenkirjallisuudessa ruumiinkuvan, painon ja seksuaalisuuden kertominen ovat yhteydessä toisiinsa.

George esitetään toistuvasti Girl Detective -sarjan teoksissa tytöistä pisimpänä, laihipana ja lyhythiuksisimpana. Tummatukkainen George ei ole teosten mukaan kiinnostunut muodista, pojista, eikä ostoksilla käymisestä. Hänen piirteisiin kuuluu olennaisesti hienoisen negatiivinen suhtautuminen feminiiniseen puoleensa; hän ei halua itseensä viitattavan feminiinillä Georgia-nimellään ja häntä jopa fyysisesti puistattaa ajatus siitä, että hän joutuu olemaan morsiusneito: "I still can't believe Syd is insisting I have to be" –she shuddered visibly– "a bridesmaid." (MC, 2.) Vaaleatukkainen Bess-hahmo puolestaan esitetään toistuvasti kurvikkaana, vastakkaista sukupuolta kiinnostavana ja tämän kiinnostuksen tiedostavana hahmona, joka pitää flirttailusta. Nancy-kertojan mukaan Bess näyttää aina yhtä huolitellulta kuin muotilehtien kuvien naiset, vaikka olisi menossa vain supermarkettiin (MM,1). Bess-hahmoa kuvataankin ainoana hahmona kolmikosta naiseksi. Useimmiten sarjassa Nancy kutsuu ystäviään ilmaisulla "guys" (jätkä, tyypit).

Muotitietoinen Bess edustaa äärimmäistä kiinnostusta ulkoiseen olemukseensa ja kerronnan mukaan "juuri oikeista paikoista kurvikaassa" (A, 22) Bess-hahmossa on myös seksuaalista vetovoimaa:

George and I like to joke that Bess could meet a cute guy in a nunnery, and sometimes I almost think it's true. Guys are drawn to her like paperclips to magnet. Her all-American good looks and curvy figure have something to do with that, of course. (FN, 48).

We were used to seeing men go instantly gaga over our friend. (WT, 20.)

Georgea kuvataankin useimmiten serkkunsa Bessin vastakohtana ja hahmona, joka ei ole kiinnostunut kaunistautumisesta, eikä miehistä. Mieshahmojen ei myöskään kerrota olevan kiinnostuneita Georgesta tai tuijottavan häntä kuin Bess-hahmoa.³⁰

Georgen vastakkaisuus serkkunsa kanssa ja hahmon maskuliinisuuden korostaminen ovat jo aikaisemmin ilmestyneistä Neiti Etsivä -sarjoista tuttuja konventioita. Maskuliinisuutensa vuoksi Mystery Stories -sarjan George-hahmo on tyypitelty ääritapauksissa jopa miehekkääksi "butch-lesboksi" (Inness 1997, 362–363). Girl Detective -sarjassa kerrotut Georgen ulkonäköön liittyvät maskuliinit piirteet eivät vallitsevassa kulttuurissamme viittaa suoranaisesti heteroseksuaalisesta valtanormista poikkeavaan suuntautumiseen, vaan George edustaa ensisijaiselle implisiittiselle lukijalle urheilullisen tytön ja tietotekniikanörtin

---

³⁰ "'Charmed', he said in a strong French accent, his gaze trained on Bess." (WT, 20.)

välimuotoa. Toisaalta, koska Georgen kerrotaan toistuvasti olevan ”sinkku”, eikä hänen kerrota olevan kiinnostunut miehistä (tai miesten hänestä), on teoksista koostettavissa myös implisiittinen lukija, jolle avautuu mahdollisuus tulkita hahmo homoseksuaalisena.

Punertavahiuksinen Nancy on pituudeltaan ja painoltaan serkusten väliin sijoittuva hahmo, jonka kiinnostus omaan ulkonäköönsä esitetään vaihtelevana. Nancy kuvailee myös suhdettaan muotiin Georgen ja Bessin suhtautumisen välillä olevaksi: ”Me? I’m somewhere in between.” (*MM*, 2.) Nancyn suhtautuminen niin sanottuun kaunistautumiseen, ostoksilla käyntiin ja miehiin esitetään useimmiten normaalina, valtavirran mukaisena. Hän on satunnainen kuluttaja, jonka mieltymyksiä verrataan kehen tahansa tyttöön: ”I like occasional shopping spree as the next girl [--].” (*WT*, 34.) Nancy Drew on feminiinisyyden akselilla keskitien kulkija, mutta myös ainoa hahmo joka on vakituksessa heteroseksuaalisessa seurustelusuhteessa. Tässäkin mielessä kolmikko eroaa ratkaisevasti toisistaan. Teoksissa toistuvan kerronnan kaavan mukaan Bess flirttailee sekä käy ulkona usein (eri) miesten kanssa, Nancy seurustelee vain Nedin kanssa, kun puolestaan George ei seurustele ollenkaan.

Teoksissa Nancy-kertoja esittää myös Bessin ja Georgen persoonallisuuksien eroavan yhtä paljon toisistaan, kuin mitä heidän ulkonäkönsä:

Bess is what you might call a glass-half-full kind of girl. She has a sunny nature to match her sunny blond hair, and prefers to see the best in people until they force her do otherwise. George, on the other hand, can be little too quick to see the dark side of any situation. (*MS*, 2.)

Optimistisen Bessin ja pessimistisen Georgen yhdistävä tekijä on sukulaissuhteen lisäksi heidän rakas ystävänsä Nancy, jonka voi teosten implisiittisen viestin mukaan luokitella myös kolmikon realistiksi. Näiden keskeisen tyttöhenkilöhahmon sekä ulkoisten että luonteeseen liittyvien eroavaisuuksien korostaminen ja erojen vertautuminen suhteessa toisiinsa on toki olennaista henkilögallerian rakentumisen kannalta, jotta hahmojen eri vahvuusalueet mysteerien ratkaisemisessa tulisivat selkeästi esille. Bessin mekaanikon taitoja ja muotitietoisuutta sekä sex-appealia tarvitaan yhtä usein arvoitusten parissa kuin Georgen urheilullisuutta, tietoteknisiä taitoja, suorapuheisuutta tai Nancyn (uhka)rohkeutta, sinnikkyyttä ja tuntemusta salapoliisintyön/ rikollisen toimintatapojen konventioista.

Voidaankin esittää, että *Girl Detective* -sarjassa arvoitukset ratkeavat kollektiivisesti, vaikka Nancy on se tytöistä, joka suhtautuu niiden selvittämiseen vakavimmin. Nancyn ensisijainen kiinnostuksen kohde on ehdottomasti mysteerin selvittäminen ja hän kertomansa mukaan suhtautuu arvoituksiin suuremmalla intohimolla kuin Bess tai George, joille arvoitusten ratkaiseminen on satunnainen aktiviteetti. Bessin ja Georgen kerrotaan ajautuvan (joskus jopa vastentahtoisesti) yhteisiin seikkailuihin lojaaliudesta Nancya kohtaan (esim. *TWD*, 30). *Girl Detective* -sarjassa Nancyn ei tarvitse osata enää kaikkea mahdollista, kun hänen ystävänsä paikkaavat ne osa-alueet, joilla hän ei ole vahva. Nancy keskittyykin yleensä teoksissa vain arvoitusten ratkaisemiseen ja syyllisten päättelyyn eli etsivän työhön, mikä osoitetaan myös selkeästi hänen omimmaksi alueekseen (esim. *WT*, 101–108).

Salapoliisihahmon kautta esitettyjen vihjeiden tulkitseminen on Heta Pyrhösen (1999, 27) mukaan yhteydessä hahmon moraaliseen tarkasteluun. Jos ajatellaan, kuten Pyrhönen (mt., 5) esittää, että salapoliisihahmo toimii dekkarigenressä Umberto Econ (1990, 92) ajatusten mukaisesti mallilukijana ratkaistessaan rikosta, on selvää, että implisiittistä lukijaa houkutellaan samaistumaan myös tämän mielipiteisiin. Nancy Drew -hahmolle on kehitetty *Girl Detective* -sarjaan vastahahmo, Deidre Shannon, jolla on samankaltainen tausta kuin Neiti Etsivällä itsellään, mutta joka esitetään Nancyn kertomana moraalisesti alempiarvoisena lähes joka tavalla. Implisiittistä lukijaa houkutellaan samaistumaan Nancy Drew -hahmoon ja vertaamaan tämän (mallikasta) käyttäytymistä Deidren toimintaan.

Jos Nancy edustaa, kuten teosten implisiittinen viesti pyrkii tulkintani mukaan vakuuttamaan, kultaista keskitietä ja samaistumiskohdetta suhteessa esiteinitytön heteroseksuaalisuuteen ja siihen liittyviin konventioihin sekä julkisuudentavoitteluun, edustaa Deidre Shannon ”väärää” suhtautumista lähes kaikkeen näistä. Deidre-hahmon tehtävänä onkin korostaa Nancyn ja tämän kumppaneiden oikeita toimintatapoja. Nancyn fokalisaation kautta kerronnallisen yleisön rooliin samaistuva lukija saa selkeän kuvan siitä, että nätti ja tummatukkainen Deidre Shannon on kaikkea sitä mitä salapoliisi Nancy Drew ei ole. Implisiittiselle lukijalle tarjotaan tulkintakehystä, jonka mukaan Nancy on vaatimaton, kuten tulee olla ja tälle vastakkainen Deidre on snobi: ”[–] she’s a huge snob who thinks most people aren’t worth to breathe the same air she does.” (*MC*, 16.) Nancy yrittää omien sanojensa mukaan nähdä jotain hyvää kaikissa ihmisissä, mutta ei näe kuitenkaan juuri mitään hyvää Deidressä (*WT*, 55):

I always try to see the best in people, even the criminals I catch. But there's not much *best* to see in Deidre as far as I can tell – although Bess would probably suggest *best dressed*. Since Deidre seems to care more about her wardrobe than she does about most people, she would probably take that as a compliment. (WT, 55; kursiivit alkuperäiset.)

Teoksissa korostetaan myös Deidren julkisuuden tavoittelua julkisuuden vuoksi, millä pyritään vahvistamaan ajatusta Nancyn moraalisesta ylemmyydestä, sillä Neiti Etsivän ei kerrota erityisemmin välittävän julkisuudessa paistattelusta. Nancyn julkinen elämä esitetään hyvin tehdystä salapoliisintyöstä (esim. MC, 7) ja osittain hänen isänsä, Carson Drewn hyvästä maineesta johtuvana. On kiinnostavaa, että myös Nancy hyödyntää asianajajaisänsä varoja elämiseen, sillä hänellä ei itsellään kerrota olevan tuloja, mutta tästä ei kerronnassa rummuteta. Tapa käyttää isän suhteita ja rahoja hyödyksi (näkyvästi) esitetään Deidrelle negatiivisena piirteenä ja täysin vastakkaisena Nancyn toiminnalle. Myös Deidren isän motiiveja tehdä työtään asianajajana arvostellaan:

Mr. Shannon is a successful local attorney; he has a reputation for winning his cases no matter what it takes, which means he's always got lots of clients. Deidre has been taking advantage of his money and connections her whole life. (MC, 17.)

Nancy pitää siis asianajajaa, joka tekee kaiken voittaakseen (ja rikastuakseen), huonona, vaikka hän itse kerronnan mukaan tekee mitä tahansa ratkaistakseen mysteereitä. Mr. Shannon vertautuu teoksissa Nancyn pidettyyn ja kunnianarvoisaan isään, jonka ensisijaisena motiivina työntekoon pidetään asiakkaiden auttamista, ei työn rahallista arvoa.

Teoksissa, joissa Deidre-hahmo esiintyy, korostetaan myös sitä, että hän on vahvasti (ja Nancyn mukaan läpinäkyvästi) ihastunut Nancyn poikaystävään, Nediin. Teoksessa *Without a Trace* (2004) Deidre jopa flirttailee Nancyn läsnä ollessa Nedille ravintolassa, vaikka on siellä ”geneerisen poikaystävä numero 37” kanssa (”Generic Boyfriend #37”; WT, 56–57). Nancyn oikeanlainen seurustelu nimetyn pitkäaikaisen poikaystävän kanssa vertautuu Deidren vääränlaiseen seurustelutyyliin. Nancyn kertoman mukaan Deidren poikaystäviä erottaa vain järjestysnumero, minkä voidaan nähdä paitsi poikaystävien samankaltaisuutena myös viittauksena siihen, että Deidren poikaystävät vaihtuvat tiuhaan tahtiin.

Nancyn ja Nedin ”normaali” parisuhde vertautuu myös muihin teoksissa esitettyihin parisuhteisiin, kun esimerkiksi Model Mystery -trilogian malleilla ja tosi-tv:n ”tähdillä” on kaikilla ongelmia (heteroseksuaalisten) parisuhteidensa ylläpitämisessä. Morsiuspari Vic ja

Sydney rakastavat trilogian teoksissa kerronnan mukaan toisiaan, mutta heidän suhdettaan varjostavat Sidneyn vainoaja MrSilhouette, Viciin rakastunut morsiusneito Candy Cane ja Vicin Daredevil-sarjan "showmance" Pandora,³¹ jonka vuoksi Sidney on myös välillä mustasukkainen. Myös morsiusparin romanssin "julkisuus" vertautuu Nancyn ja Nedin yksityiseen suhteeseen, kun Sydneyn ja Vicin lentokentällä vaihtamaa suudelmaa kuvataan eri mediavälinein. Samalla viitataan implisiittisesti siihen, että Nancyn ja Nedin romanssi on suuteluasteella:

"Sweet," I murmured to Bess. "But Syd looks a little embarrassed, doesn't she?"
"Wouldn't you?" Bess whispered back, rolling her eyes. "Just imagine if you had a dozen TV cameras filming your next date with Ned!"
I shuddered. "No thank you!" (MC, 39.)

Seuraavaksi siirryn käsittelemään sitä, kuinka ruumiinkuvaan liittyvät aiheet, kuten kuvaukset henkilöhahmojen painosta, kauneudesta, dieeteistä ja hahmoihin kohdistuvasta tuomitsevasta katsomisesta ("lookism"; Younger 2009, xvi)³² esiintyvät myös Nancy Drew Girl Detective -sarjassa.

3.3 Kauneuden standardi ja sosiaalinen sukupuoli

Beth Younger esittää teoksessaan *Learning Curves. Body Image and Female Sexuality in Young Adult Literature* (2009, 111), että nuorille aikuisille suunnattu amerikkalainen 'Chick Lit' -sarjakirjallisuus, johon hän Neiti Etsivä -sarjatkin luokittelee, sisältää sekä rakenteellisia piirteitä että trooppeja, jotka periytyvät saduista (*fairy tales*):

By postponing definite closure in an individual volume of a series and promising a potential of a more definitive endings as series continues, these novels function as transitional fairy tales for adolescents. Also like fairy tales, series books contain powerful literary tropes; absent mothers, rescuing males, and the ever present standard of beauty. (Younger 2009, 111.)

Younger (mt.) listaa näistä satujen perintönä nuorten aikuisten kirjallisuuteen vaikuttavista troopeista poissaolevat äidit, pelastavat mieshahmot ja kauneuden standardin. Aina läsnä

---

³¹ "[Pandora] was Vic's showmance." "His what?" I said. "Is that some reality-TV term?" "His showmance," George repeated a bit impatiently. "You know –show romance. They flirted a lot and sort of became a couple by the end of the show. [--]" (MC, 37.)

³² "Lookism" eli tuomitseva katsominen on Youngerin (2009, xvi) mukaan etenkin nuorten aikuisten kirjallisuudessa vaikuttava trooppi, jonka mukaan henkilöhahmoja arvostellaan vain ja ainoastaan ulkonäön perusteella.

olevalla *kauneuden standardilla* hän tarkoittaa sitä, että amerikkalaisessa nuorten sarjakirjallisuudessa hahmot ovat oletusarvoisesti ”hyvän näköisiä” eli kauniita tai viehättäviä suhteessa vallitsevaan kulttuuriseen käsitykseen, ellei poikkeavuudesta erikseen mainita. Tämä trooppi on Youngerin mukaan samankaltainen kuin se, että henkilöhahmo on oletusarvoisesti laiha ja valkoihoinen (mt., 5, 111). Kaikki mainitut kolme trooppia vaikuttavat myös Nancy Drew Girl Detective teosten kerronnassa ja implisiittiseltä lukijalta vaaditaan myös näiden trooppien tunnistamista.

Ruumiinkuva ja laihuus ovat kulttuurisina merkkeinä kiinteästi sidoksissa ruokaan ja ravintoon. Nancy Drew -tutkimuksessa ruokaan ja sen esittämiseen onkin kiinnitetty huomiota tutkimussuuntauksen alusta asti. Yksi kiinnostavimmista artikkeleista tähän liittyen on Zohar Shavitin (1983) lähes yhtä paljon Neiti Etsivä- kuin Blytonin Viisikko-sarjaa tarkasteleva ”The Portrayal of Children in Popular Literature. The Case of Enid Blyton.” Artikkelissa syöminen ja yhteinen ajanvietto ruuan äärellä nähdään yhtenä kolmesta tavasta korostaa lasten omaa maailmaa (ja luoda tarinamaailmaan selvä ero aikuisten maailmasta; Shavit 1983, 327–328). Myös kaksi muuta Shavitin artikkelissa osoitettua tapaa rakentaa lasten omaa maailmaa ovat läsnä Neiti Etsivä -teoksissa. Ensinnäkin, esiteinien omaa maailmaa korostetaan sulkemalla aikuiset pois varsinaisista seikkailuista. Toisaalta, teoksissa pyritään tyyllillisesti nuorten ilmaisujen ja tapojen korostamiseen. Shavit näkee Mystery Stories -sarjalle ominaisena erityisesti teinityttöjen maailman kuvaamisen (mt., 327).

Girl Detective -sarjassa nämä aikaisemmilta Neiti Etsivä -sarjoilta perityt tavat korostaa lasten/nuorten omaa ja yksityistä maailmaa ovat myös läsnä. Ruoka toimii etenkin nuorten keskuudessa yhteen kokoavana voimana. Sen valta ulottuu myös Nancyn kotiin, jossa Hannah Gruen tarjoaa tytöille mitä herkullisimpia ruokia. Ruokailu, tarkemmin sanoen herkuttelu, toimii teoksissa myös muun sosiaalisen kanssakäymisen kulissina ja tapana saada informaatiota. Syöminen on läsnä juhlissa, treffeillä ja muissa tapaamisissa. Ruokailutilanteessa vaihdetaan ja saadaan myös aina hyödyllistä tietoa meneillään olevaa tutkimusta koskien (salakuuntelut esim. ravintolassa ja Drewien perheen ruokailut).

Ruokaan saatetaan teoksissa toisinaan piilottaa sekä implisiittisiä arvoja että konkreettisia uhkatekijöitä, kuten lasinsirpaleita ja myrkyllisiä tai huumavia aineita. Ruokailutilanteet toimivat Girl Detective sarjassa myös juonenkulun pysäyttäjinä. Gourmet-ruoan tarjoaminen

on merkinä ylellisestä elämästä ja viestii hahmojen sosiaalisesta statuksesta, ja ruoka on ainakin yhdessä teoksessa myös sivujuonena kulkevan mysteerin motiivi (*WT*-teoksen kesäkurpitsavandalismi). *Girl Detective* -sarjan, kuten tulkintani mukaan myös muun klassisen dekkarikirjallisuuden ruoan esittämisellä onkin ilmeiset juuret satujen myrkkymenoihin, jotka näyttävät tavalliselta tai erityisen houkuttelevalta ruoalta, mutta eivät ole sitä miltä näyttävät. *Girl Detective* -sarjan moderneja myrkkymenoita ovat energiajuomat (*MC*, 57), ”cupcake”-leivokset (*MC*, 119), suklaakakut (*MM*, 95) ja lisäravinteet (*CS*).

Leona W. Fisherin artikkeli ”Nancy Drew and the ”F” word”, joka ilmestyi teoksessa *Critical approaches to Food in Children’s Literature* (2009), jatkaa Nancy Drew -teosten, ruoan ja ruumiinkuvan ja kulutuskulttuurin yhteen kietomista. Artikkelissa ruoka nähdään päähenkilöiden sosiaalisen statuksen (ylempi keskiluokka) merkinä ja, kuten niin monessa Neiti Etsivä -tutkimuksessa, Nancyn rauhalliseen kodin piiriin tuovana elementtinä. Leona Fisher (mt.) esittää myös, että Nancyn, Georgen ja Bessin hahmojen osalta ruokaan suhtautuminen tuo esiin lukijalle mahdollisuuden samaistua erilaisiin stereotyyppisiin subjektipositioihin (atleettinen tyttö, tasapainoinen johtajahahmo, romantikko).

Girl Detective -sarjasta Leona Fisherillä on vain muutaman kappaleen verran sanottavaa. Hän muun muassa väittää, että sarjassa on pyyhitty pois kaikki viitteet dieetteihin, ylipainoon ja ylenpalttiseen syömiseen Bess -hahmon osalta, johtuen kerronnan kuvailevasta tyylistä: ”[–] interpretation is no longer being left to reader as Bess’s contradictions are embraced and her character explained by the book’s point-of-view.” (Fisher 2009, 88.) En ole Leona Fisherin kanssa samaa mieltä siitä, että tulkinnalle ei olisi jätetty varaa myös *Girl Detective* -sarjassa. Kuten olen osoittanut, Nancy-kertojan sanomiset asetetaan toisinaan myös vastakkain sarjan/teoksen implisiittisen sanoman kanssa. Vaikka Bess kuvataan useimmiten sarjassa kurvikkaaksi, muun muassa teoksessa *False Notes* (*FN*, 23) häntä kuvataan pullukaksi. Lisäksi hänen ja Georgen ulkomuotoa vertaillaan jatkuvasti toisiinsa ja kolmikosta ainoastaan Bess-hahmo on kerronnan mukaan toisinaan huolestunut painostaan: ”For such a thin girl, George had a practically bottomless stomach. It killed Bess to watch her cousin eat like a pig and never gain an ounce, while Bess herself remained pleasantly plump.” (*FN*, 23.)

Jatkuvasta herkkutuksesta huolimatta Nancy, Bess ja George edustavat Youngerin (2009, 5) esittämien standardien mukaisesti kauneutta ja laihuutta. Kertomalla, että ruualla ei tunnu olevan juuri vaikutusta hyvän ruokahalun omaava Georgen hoikkaan ulkomuotoon (*FN*, 23; *WT*, 44), kertoja paljastaa, että painolla ja kauniilla ulkonäöllä on merkitystä. Beth Younger esittääkin, että hahmon painoa kuvataan vain, mikäli se poikkeaa standardista tai kun halutaan muistuttaa lukijalle, kuinka tärkeää on olla hoikka:

If a character is presented and no reference is made to her weight, the reader assumes a "normal" –read "thin"– weight. Most often weight is mentioned only if the character is considered abnormal, i.e. fat or chubby, or if the character is thin as a reminder of the importance of being slender. (Younger 2009, 5.)

Laihuuden ihannointi tulee myös esille mallien kuvauksessa. Akinyi-mallia kuvataan erityisen laihaaksi ja eksoottisen kauniiksi nuoreksi naiseksi (esim. *MC*, 14). Mallin erityistä pituutta ja laihuutta korostetaan myös myöhemmin samassa teoksessa: "[She was] even thinner and taller in person than she'd looked in her photo on Sydney's PDA" (*MC*, 38). Implisiittisen lukijan tulkintaa pyritään kuitenkin ohjailemaan siihen suuntaan, että ainakaan tällä superlaihalla mallilla ei ole syömishäiriötä. Akinyi esitetään luontaisesti laiha hahmona, jonka ei uskota välittävän muutaman ylimääräisen kalorin merkityksestä painoonsa: "[--] Akinyi definitely looks like the type who comes by her skinny naturally. I can't imagine she couldn't spare a few calories in honor of her best friend's wedding." (*MC*, 76.) Samoin kuin Georgen laihuus, myös Akinyin erityisen laiha ulkomuoto osoitetaan näin luonnollisesti saavutetuksi laihuudeksi. Implisiittisen tekijän valinta korostaa tässä yhteydessä luonnollisuutta paljastaa sen, että epänormaali laihuus lieveilmiöineen sekä painontarkkailu kuuluvat oletetun lukijan kulttuuriin.

Girl Detective -sarjassa kuvataan hyvin vähän pyöreitä tai kauneuden standardista poikkeavia hahmoja. Sen sijaan kauneuden (mukaan lukien laihuuden) ja ulkonäön merkitystä korostetaan teoksissa ja se liitetään usein ammatillisen menestyksen yhteyteen. Hahmogalleria tuntuu korostavan implisiittiselle lukijalle, että komeus ja kauneus ovat avaimet menestykseen, etenkin mikäli halutaan menestyä julkisuudessa. Vaikka Bess, George ja Nancy -hahmojen ulkonäkö ei ole ainoa hahmoja määrittävä tekijä, tuomitseminen vain ulkonäön perusteella ("lookism"; Younger 2009, xvi) on sarjassa varsin yleistä. Nancy-kertojan kautta ilmenee, että ulkonäön perusteella tuomitseminen on valitsevaa

kulttuurissamme, sillä kerronnassa on muun muassa Bessin kuvauksissa otettu oletetut implisiittisen lukijan blondiin ja kurvikkaaseen hahmoon liittyvät ennakkoasenteet huomioon:

Bess might look like a helpless girly-girl on the outside, but she's anything but. (*MS*, 65.)

Or at least that's what you would think if you didn't bother to know Bess well. Underneath her girly exterior beats a die-hard mechanic. (*A*, 22.)

Bess gulped audibly. Despite her super-feminine appearance, she isn't easily grossed out. (*MS*, 122.)

Kauneus ja komeus esitetään sarjassa seksuaaliseen valtaan liittyvänä, kuten olen aiemmin tutkielmassani osoittanut. Se on myös signaalina hahmon menestyksestä. Esimerkiksi Nancyn isään, Carson Drew -hahmoon yleisimmin liitetty kuvaileva sanapari on komea asianajaja ("handsome lawyer"). Kauneuden standardi ei ole siis tässä sarjassa vain feminiinisten hahmojen osalle varattu, vaan se pätee myös mieshahmojen kuvauksessa. Model Mystery -trilogian sulhasen, punkkarityyliä edustavan "Daredevil"-sarjan tähden Vic Valdezin kuvaus kertoo myös mieshahmojen hyvän ulkonäön merkityksestä ja antaa vihjeitä aikuisen implisiittisen tekijän kauneuskäsityksestä: "He was surprisingly good-looking up close once you got past the wild spiky hair and weird clothes." (*MC*, 44.) Samoin kuin feminiinisten hahmojen kauneuden standardissa, maskuliinit hahmot ovat paitsi hyvän näköisiä myös oletusarvoisesti laihoja ja vaaleaihoisia. Mieshahmot ovat myös oletusarvoisesti aina pitkiä ja hyväkuntoisia (lihaksikkaita), mikäli toisin ei mainita.

Koska kaikki hahmot ovat sarjassa kauniita, on henkilöhahmojen kuvaamisessa kyse lähinnä vivahde-eroista, kuten laihuuden, viehättävyyden tai lihasten koon kuvauksista voidaan päätellä. Kuten Nancy-Bess-George -kolmikon hienoiset kauneuserot kuvataan toistensa piirteisiin verrattuna, myös mieshahmojen ruumiinkuvan erilaisuutta tuodaan esille usein suhteessa toisiin mieshahmoihin. Esimerkiksi Vic Valdezia kuvataan pitkäksi, salskeaksi ja laihaaksi ("tall, lean figure"; *MC*, 36), hänen ystäväänsä Bo Championia yhtä pitkäksi, mutta kaksi kertaa harteiltaan Viciä leveämmäksi lihaskimpuksi, jonka muskelit näkyvät valkoisen paidan läpi ("[--] muscle upon muscle popping out of his tight white shirt."; *MC* 36).

Implisiittisille lukijoille hahmogallerian kautta tarjotut sukupuolirepresentaatiot määrittyvät tulkintani mukaan hahmon kerronnallisen position mukaisesti siten, että mitä lähempänä

kerronnan keskiötä hahmo on, sitä monimuotoisempi ja stereotyyppittelyä karttavampi hahmo on kyseessä. Seuraavassa luvussa keskityn tarkastelemaan miten stereotyyppisiä on pyritty murtamaan *Girl Detective* -sarjan kerronnassa.

3.4 Heteronormatiivisuuden murtumakohtia

Neiti Etsivästä on feministissävytteisissä tutkimuksissa puhuttu sukupuoliroolien rajojen rikkojana. Mutta onko Nancy Drew -hahmo tässä uudessa sarjassa sitten yhtäläillä kahden kulttuurisen sukupuolen sulautuma kuin aiemmissa sarjoissa? Vastaus on kyllä, jos hajamielisyyttä ulkonäön suhteen pidetään edelleen pääosin maskuliinisena piirteenä tai jos etsivän työ mielletään yhä maskuliiniseksi alaksi. *Girl Detective* -sarjassa Nancy ei ole erityisen kiinnostunut muodista ja hän rikkoo näin ollen stereotyyppiä teinityöstä merkkivaatteiden suurkuluttajana: "[...] I enjoy wearing nice things on special occasions, but most of the time I just can't be bothered thinking too much about stuff like that." (WT, 34). Vaikka Nancy-hahmon suhtautuminen muotiin ja omaan ulkonäköönsä on esimerkkilauseen perusteella toisinaan välinpitämätön, kerronnan suhtautuminen hahmojen ulkonäköön ei sitä ole. Sekä nais- että mieshahmojen (hyvä) ulkonäkö on tärkeä motiivi näissä teoksissa ja hahmojen ruumiinkuvaa kuvataan hyvinkin tarkasti.

Myös rationaalista toimintaa, usein maskuliiniseksi tyypiteltyä puolta Nancy-hahmossa, pyritään korostamaan sarjassa tiheään toistetuissa lauseissa Nancyn keskittymiskyvystä³³ ja deduktiivisen päättelyn johdonmukaisuudesta. Mikäli implisiittiseen lukijaan samaistuva lukija huomaa Nancyn kautta suodattuvan kerronnan ja teosten implisiittisen viestin välisen eron, tulkinnot hahmon keskittymiskyvystä ja johdonmukaisuudesta etsiväntyössä vaihtelevat. Etsivän työn ulkopuolella hahmo saattaa muuttua keskittyneestä ratkaisijasta "tasmanian tuholaiseksi", joka pyörii ympäri huonetta etsien kadonneita vaatteitaan (WT, 70) yrittäen ylläpitää häneen kohdistuvia kauneusstandardeja. *Girl Detective* -teoksissa mysteeri tai kadonneen asiakirjan etsiminen ei aiheutakaan Nancy-hahmolle ongelmia. Tutkimusten pitkittymisestä johtuva kiire sen sijaan esitetään usein syynä, joka vaikeuttaa hahmon keskittymistä kodin piiriin tapahtumiin: "I was suddenly a strawberry-blond version of the Tasmanian devil, whirling around the room pulling myself together." (WT, 70.)

---

³³ "I'm always focused when it comes to crime. Always." (Mm. WT, parateksti.)

Implisiittiselle lukijalle tarjotaan *Girl Detective* -sarjassa mahdollisuutta samaistua etsivähahmoon, joka ainakin osittain torjuu häneen kohdistuvat ulkonäköpaineet, vaikka tämä edustaa Youngerin (2009, 5, 111) mukaista nättiä ja laihaa tyttöä. Kauneuden stereotyyppi -trooppi on kuitenkin vahvasti esillä sarjassa. Aikaisemmin tutkielmassani osoitin, että Nancy-hahmon monologin tai dialogin kautta epäsuorasti implisiittiselle lukijalle tarjottua näkökulmaa pyritään usein hälventämään (tietoisesti tai tiedostamatta), kun tuodaan esiin sille vastakkainen tulkintakehys. Samalla tavoin kerronta rakentuu, kun kyse Nancy Drew -hahmon ulkonäöstä. Hahmon suhtautuminen muun muassa pukeutumiseen eroaa muiden hahmojen suhtautumisesta siihen, vaikka sarjan näkökulma esitetään jokaisen teoksen alun paratekstissä Nancy-kertojan fokalisoimana: "Bess would tell you I dress badly. I call it casual." Myös Nancyn poikaystävä Ned Nickerson esittää mielipiteitään etsivähahmon poiketessa nätin tytön standardista. Kommentointia herättävät muun muassa muuhun asuun sopimattomat aamutohvelit (*WT*, 71) ja Nancyn hiuksiin varjostustöiden tiimoilta epähuomiossa jäänyt tikku (*WT*, 46). Vaikka kohtauksiin on pyritty rakentamaan humoristinen näkökulma, ei se poista sitä, että Nancy-hahmo saatetaan naurunalaiseksi nimenomaan kauniin normista poikkeavan ulkonäön vuoksi. Ned ei ole ainut Nancyn ulkomuodosta huolestunut hahmo, vaan Nancyn feminiinisen ulkonäön ylläpitäminen aiheuttaa paineita Nancy-kertojan mukaan myös Hannah Gruen -taloudenhoitajalle, kun Neiti Etsivä ei muista harjata hiuksiaan ja Bess Marvin -hahmolle, joka alati on kiinnostunut antamaan ystävälleen pukeutumisneuvoja.

Vastakkaisuus toisinaan teinietsivälle paineita aiheuttavan "kaunistautumisen" ja järjestäytyneen tutkijan elämän välillä tulee hyvin esiin teoksessa *Action!* (2004), missä Nancy osoittaa kylmähermoisuutta ja kykyä toimia, kun elokuvan kuvauspaikka (vanha historiallinen kaivos) vajoaa miespuolisen kanssanäyttelijän jalkojen alta ja tämä tippuu syvyyteen. Nancy on ensimmäisenä järjestämässä kameroiden johtoja ja komentelemassa lihaksikkaita apumiehiä niin, että pääsee laskeutumaan täydessä rooliasussa (pitkässä hameessa) Harold Safer -hahmon³⁴ avuksi kuiluun. Mukaansa hän ottaa minikokoisen taskulampun, joka on hänellä aina käsilaukussaan mukana, ja ensiapuvälineitä mahdollisten

---

³⁴ Harold Safer on yksi River Heightsin asukkaista ja useammassa *Girl Detective* -teoksessa esiintyvistä sivuhahmoista. Hahmo esitellään ensimmäisen kerran teoksessa *Without a Trace* (2004), jolloin häntä kuvataan hieman omalaatuisiksi juustokauppiaaksi sekä pidetyksi ja yleensä hillitysti käyttäytyväksi naapuriksi (*WT*, 3).

haavojen sitomiseen, sillä ensiapulaukku on liian painava alas vietäväksi.³⁵ Nancy pääseekin johtoviritelmän, miesvoiman ja loistavan laskeutumistekniikkansa avulla alas tajuttoman, mutta jo virkoavan Haroldin luo. (A, 105–107.)

Epävarmasta teinityöstä lähes supersankariksi ja sairaanhoitajaksi muuttunut Nancy tutkii tämän jälkeen asiantuntevasti Haroldin vammat ja sitoo polven. Hänen rauhallisuuttaan ja rationaalisuuttaan korostetaan kerronnassa: Nancy ei menetä itsehillintäänsä, vaikka laskeutuessaan joutuu kosketuksiin ison hämähäkinseitin kanssa ja arvuuttelee matkalla alas siellä mahdollisesti odottavia vaaroja. Nancy pyrkii myös tilanteessa rauhottelemaan itseään: *”‘Cotton candy,’ I told myself. ‘Just pretend it’s nothing but cotton candy.’”* (A, 109.) Vaikka hämähäkinseitti on herättänyt hänessä lievää inhoa, Nancy ei häiritse se, että luolan pohjalla makaa Haroldin lisäksi myös kaksi luurankoja. Nancy jopa jää luolaan yksin tutkimaan näitä ”kiinnostavia” luurankoja (A, 119), kun Harold viedään pelastushenkilökuntaan kuuluvan EMT³⁶ Sally LaMottin toimesta ylös. Nancyin urheutta ja mielenhallintaa sekä toimintakykyä korostaa se, että häntä kehutaan LaMottin taholta. Urheus korostuu siten, että Harold on tapahtuman johdosta, etenkin luurangoista, kauhuissaan. Harold Safer esitetäänkin tilanteessa passiivisena ja toimintakyvyttömänä. Harold on myös se hahmoista, joka kiljuu nähdessään luurangot vieressään. Nancy säikähtää omien sanojensa mukaan valokeilaan ilmestyviä luurankoja, mutta ei huuda. Kerronnan perusteella Nancy suhtautuu luihin lähinnä ammattimaisen kiinnostuneesti. Sally LaMott ei myöskään häiriinny luurangoista: *”The skeletons didn’t seem to bother her at all.”* (A, 118.) Näin ollen stereotypiat (sankari)miehen ja pelastettavan naisen (uhrin) käyttäytymismalleista hätätilanteessa kääntyvät ympäri.

Hahmona Harold saakin monesti feminiinejä piirteitä, sillä hän ei täytä maskuliinin vaateita etenkin rohkeuden ja rationaalisen käyttäytymisen suhteen. Haroldin omalaatuisuus esitetään kerronnassa ennen kaikkea hänen kiinnostuksen kohteistaan johtuvana. Aina kun hahmoa kuvaillaan, tämä poikkeaa stereotyyppisestä sosiaalisen sukupuolen miehen mallista tai toimii tavalla, jota ei pidetä kulttuurissamme maskuliinisena. Harold Saferin voimakkaan

---

³⁵ Toiminnan keskellä Nancylla on kuitenkin aikaa kertoa: *”‘Bandages are the most important thing,’ I told her. She handed me several Ace bandages and three rolls of gauze.”* (A, 107.)

³⁶ Emergency medical technician.

kiinnostuksen kohteet Broadway-teatteri ja auringonlaskujen seuraaminen (WT, 5) vahvistavat tätä mielikuvaa.

Haroldia kuvataankin herkäksi mieheksi, joka ei kykene muun muassa katsomaan elokuvan teossa kohtausta, missä koulutettu puuma hyökkää hänen sijaisnäyttelijänsä kimppuun. Hän turvautuu tässäkin tilanteessa Nancyn tukeen (A, 100–102). Harold tuokin Girl Detective -sarjan mieshahmojen stereotyyppiin ilmenemismuotoihin vaihtelua. Hän kiilaa raon myös tee-se-itse-miehen stereotyyppiin: yksin elävä Harold Safer ei osaa asentaa verhoikiinnikkeitä, vaan Nancyn kanssa naapurien välistä riitaa setvimään tulleet Bess ja George ripustavat laittavat ne avuliaasti paikoilleen (WT, 25–31). Jälleen kerran kerronnassa korostetaan vastakkainasettelun avulla toisten hahmojen kompetenssia suhteessa toisen hahmon kyvykkyyden puutteeseen.

Kauneuden standardin vallitessa, vain muutamat mieshahmot sarjassa edustavat vähemmän kauniita ja siten stereotyyppiä karttavia hahmoja. Akinyin poikaystävä poikkeaa Nancy-kertojan odottamasta standardista ja Josh -poikaystävän ulkonäköä verrataankin Akinyin piirteisiin:

She had to lean way down. The guy was at least six inches shorter than she was, and maybe four or five years older. He was thin and stoop-shouldered, with receding mouse-brown hair, round rimless glasses, and skin so pasty it looked as if it had never seen sunlight. (MC, 49; kursiviti alkuperäiset.)

Whatever I might have expected a fashion model's boyfriend to be, Josh wasn't it. (Mt.)

Vaikka hahmo tuo vaihtelua mieshahmojen galleriaan, on selvää, että Akinyin kumartuminen suutelemaan Joshia otsalle on tarkoitettu implisiittistä lukijaa huvittavaksi elementiksi. Nimenomaan Joshin puutteellinen maskuliinisuus sekä ulkonäössä että toiminnassa asetetaan naurunalaiseksi piirteeksi. Implisiittisen lukijan position ottava lukija huvittuu, mikäli tunnistaa joko parin epäsuhtaisuuden kauneuden standardin toteuttamisessa tai kohtausten vastakkaisuuden stereotyyppisen ”mies kumartuu suutelemaan naista” -romanssijuonen kanssa.

Tähän mennessä olen tutkimuksessani tuonut esille Girl Detective -teosten implisiittisten lukijoiden moninaisuuden ja näille toistuvasti esitettyjen vaateiden yhteyden sarjan sukupuolirepresentaatioon. Työn lopuksi haluan kuitenkin vielä tuoda esille, miten

tekstienvälisyys tuottaa implisiittisiä lukijoita, joilla on potentiaalia tulkita Girl Detective -sarjan kerrontaa paikoin jopa ironisena. Tuon myös tarkemmin esille havaintojani aikuisesta implisiittisestä lukijasta, jolle pyritään korostamaan teosten kasvattavuutta.

4 Girl Detective -sarjan implisiittinen lukijakunta

4.1 Sarjan monet lukijatasot ja tekstienvälisyys

Girl Detective -sarjasta voidaan koostaa erilaisia implisiittisiä lukijoita myös sen perusteella, kuinka nämä ovat ”tietoisia” tekstienvälisistä viitteistä. Girl Detective -sarjassa kertoja ironisoituu etenkin (vrt. Chatman 1978/1983, 229–233), mikäli lukija tunnistaa temaattisen tai semioottisen inter- ja/tai intratekstuaalisuuden. Implisiittinen tekijä ikään kuin viestii viiteyhteydet tunnistavalle implisiittiselle lukijalle kertojan selän takana, saattaen kertojahahmon paikoin tahallisesti tai tahattomasti naurunalaiseksi (vrt. Booth 1961, 300). Jotta tämän epäsuoran viestinnän ironinen huumori välittyisi, älykkään mallilukijan tulee olla rakennettu siten, että tämä ymmärtää Girl Detective -kirjasarjan konventioita, intratekstuaalisia viitteitä teokseen tai intertekstuaalisia viittauksia Mystery Stories -sarjaan. Nämä Econ (1990, 92) määrittelyn mukaiset semioottiset lukijat eivät kuitenkaan välttämättä ole implisiittisiä aikuislukijoita (vrt. Wall 1991).

Umberto Econ (1990, 54–55, 92) mukaan semioottinen mallilukija on rakennettu siten, että tämä sekä arvioi teosta esteettisenä tuotteena että nauttii havaitessaan naiivin mallilukijan johdattelemiseksi tehtyjä rakenteita. Älykkään mallilukijan roolin ottava lukija saattaa siis esimerkiksi tuntea mielihyvää havaitessaan kerronnasta mysteerin ratkaisun kannalta olennaiset vihjeet ennen kuin Nancy Drew -hahmo on päätenyt lähellekään oikeaa johtopäätöstä. Älykkään mallilukijan roolin ottava lukija voi siis tulkita, että Nancy Drew -hahmo mallilukijana on naiivi ja päihitettävissä. Toisaalta älykkäässä lukijaroolissa on mahdollista myös tulkita, että Girl Detective -sarjassa kertojahahmo saatetaan naurunalaiseksi. Tällöin lukijan tulee tietää Mystery Stories -sarjan Nancy Drew -hahmon olleen tuomioissaan erehtymätön. Tämä ironinen tulkintakehys ei välttämättä ole ollut tekijöiden tähtäimessä hahmon uudistamista kehitettäessä, mutta tulkinta mahdollistuu kuitenkin, koska Neiti Etsivän ”alkuperäiset ominaisuudet” ja niiden parodiointi ovat

itsessään jo ikoniset ja kulttuuriimme vakiintuneet. Yhdysvalloissa Neiti Etsivä -kirjallisuutta ja hahmoa on parodioitu useissa teoksissa, muun muassa Chelsea Cain'n kirjoittamassa kirjasarjassa. Hahmon piirteitä on hyödynnetty myös selkeämmin aikuisille suunnatussa viihteessä, joista esimerkkeinä voidaan poimia sekä Eve Enslerin näytelmä *Vaginamonologeja* (Woolston 2010, 174, 182) että *Playboy*-lehden kansikuva vuodelta 1978 (esim. Marshall 2003, 203).

Girl Detective sarjan Nancy Drew -kertojahahmoon kohdistuva nauru liittyy yllättävän paljon niihin määreisiin, jotka tekivät alun perin hahmosta feministisen esikuvan. Girl Detective -sarjan Nancy menettää helposti mielensä ja ruumiinsa hallinnan kun puolestaan alkuperäissarjan Nancy käyttää vartalooaan ja mielenhallintaa arvoitusten ratkaisuun. Mystery Stories -sarjan protagonistin joutuu usein huumatuksi tai kolkatuksi ja tämän jälkeen vangituksi ja sidotuksi, mutta pääsee aina pinteestä ajattelukykynsä ja fyysisten ominaisuuksiensa avulla. Girl Detective -sarjassa Nancy puolestaan esitetään paikoin jopa kömpelönä ja unohtelvana. *Without a Trace* (2004) -teoksessa intertekstuaaliset yhteydet alkuperäissarjaan huomaavalle implisiittiselle lukijalle aukeaa jopa parodinen tulkintamahdollisuus, kun Nancy Drew luulee ajavansa roistoa takaa puutarhaan, menettää tajuntansa ja on varma siitä, että hänet on kolkattu. Lopulta paljastuu, että puutarhassa ei ole ollut ketään ja että Nancy on kompastunut portaikossa kesäkurpitsamössöön. (WT, 86, 96, 128.)

Nancy Drew voi joutua ivan kohteeksi myös, mikäli älykäs lukija havaitsee ristiriidan Girl Detective -sarjan tai yksittäisen teoksen kautta suodattuvan kerronnan ja Nancy Drew hahmon kertoman välille. Nancy kertoo toistuvasti olevansa melkein aina päätelmissään oikeassa, kun puolestaan sarja ja yksittäiset teokset osoittavat juuri päinvastaiseen tulkintakehykseen, tekeehän Nancy Drew Girl Detective -sarjassa paljon vääriä johtopäätelmiä.

Girl Detective -sarjaa tutkiessani olen löytänyt useita viitteitä siihen, että esimerkiksi aktiivisella Nancy Drew Sleuths -faniyhteisöllä on konkreettisia vaikutuskanavia kustantajien suuntaan. Nancy Drew -tutkija, -fani ja kirjailija Jennifer Fisher esittää blogiartikkelissaan "Nancy Drew Diaries - Another Nancy Drew Series Relaunch" (2011), että faniyhteisöltä pyydettiin ennen Girl Detective -sarjan lanseeraamista ehdotuksia sarjan kehittämiseen: "At

this time, our fan group was asked for some suggestions while they were revamping the series and working on the relaunch. I sent through some suggestions made on our discussion group list to the editors.” (Fisher, 2011.) Aktuaalisten lukijoiden merkitystä sarjan taustavaikuttajana ei siis voida väheksyä.

Girl Detective -sarjan inter- ja/tai intratekstuaalisuuden havaitsevat implisiittiset lukijat eivät välttämättä ole aikuislukijoita, vaikka tieto aikuisten nostalgialukijoiden olemassa olosta saattaakin vankistaa auktoriaaliseen yleisöön osallistuvalla lukijalla tätä mielikuvaa. Aikuisen oletetun lukijan mahdollisuus tulee kuitenkin ilmi, kun kerronnassa viitataan teosten ulkopuolisiin kulttuurisiin konventioihin, jotka eivät ole mitä todennäköisimmin oletusikäisen (8–12-vuotiaan) lukijan tiedossa. Esimerkiksi voidaan kyseenalaistaa, kuinka hyvin lapsilukijalle aukeavat kerronnan viittaukset Humphrey Bogart -näyttelijän representoimiin ominaisuuksiin (*WT*, 16–17) tai mustavalkoisiin salapoliisielokuvaan: *Thin Man series*, *The Maltese Falcon* ja *The Hound of Baskervilles* (*MC* 5). Erityisesti implisiittiseltä lukijalta tunnutaan vaativan perehtymistä *Maltan haukka* (1941) -elokuvan kerrontaan ja sen yhtäläisyyksiin Girl Detective -sarjan San Francisco -kaupungin kuvaukseen: “[–] Remember that old movie *The Maltese Falcon*? Humphrey Bogart chasing clues through the San Francisco fog?” (*TWD*, 5.)

En väitä, että 8–12-vuotias lukija ei voisi olla katsonut kyseistä elokuvaa tai lukenut Nancy Drew -hahmon lukemia Dashiell Hammettin kirjoittamia salapoliisiromaaneja (*TWD*, 9), mutta pidän viittauksia näihin huomattavasti vanhemmalle oletusyleisölle suunnattuihin kulttuurintuotteisiin merkkeinä sellaisesta implisiittisestä aikuisyleisöstä, joka luokittelee kyseiset elokuvat ja Hammettin kirjallisuuden salapoliisigenren kanonisiksi klassikoiksi. Tulkintani mukaan tämän tyyppisen implisiittiseen aikuisyleisön rakentuminen viittaa muun muassa portinvartijoihin, jotka edellyttävät lastenkirjallisuudelta myös pedagogista sisältöä sekä lasten mediakasvatuksen heikosta laadusta huolestuneisiin tahoihin.

Väitän myös, että Neiti Etsivä -hahmon feministinen tulkinta on vaikuttanut teosten kerrontaan siten, että teoksista on koostettavissa implisiittinen lukija, joka tulkitsee sarjaa Nancyn oletetun feministisyyden kautta. Nancy Drewn yhteydet feministiseen lastenkirjallisuudentutkimukseen tuntevalle implisiittiselle lukijalle on selkeästi osoitettu vihjeitä, joihin lapsilukijalla ei ole pääsyä. Tämän tulkintani taustalla on oletus siitä, että

lapsilukijat ovat harvemmin tietoisia Nancy Drew -hahmon statuksesta emansipatorisena esikuvana. Seuraavan esimerkin viittaus stereotyyppisenä pidettyyn patriarkaaliseen sukupuolittuneeseen käytäntöön ”seksistisenä” (MM, 91) ei myöskään välttämättä aukea täysin implisiittiselle lapsilukijalle.

Amerikkalaiseen hääperinteeseen, harjoitusillallisiin, liittyvässä katkelmassa kerronnan yleisölle (Nancy, Bess, George, Akinyi ja Deb) esitetään Pandora-hahmon kertomana, että sulhasen äidin harjoitusillallisella pitämä puhe motivoituu patriarkaalisen perinteen kautta: ”It’s this ancient patriarchal tradition that the bride’s family pays for the wedding, but the groom’s family pays for the rehearsal dinner. It’s really sexist, actually.” (MM, 91.) Akinyi-malli kyseenalaistaa tavan ja toisaalta myös Pandoran selityksen. Hän perustelee kantansa sillä, että Daredevils-produktio maksaa kaikki hääkulut. Myös Nancy vastentahtoisesti vahvistaa, että maksajana on todellakin TV-yhtiö, mutta pitää puhetta häiden maksajasta sopimattomana keskustelunaiheena: ”’Right,’ I said with a shrug, hoping to change the subject. I felt little awkward to be talking about who paid for the wedding as we all sat there enjoying it.” (Mt.)

Edeltävässä esimerkissä viitataan patriarkaaliseen perinteeseen ja käytetään seksismimäärettä, mutta ei eksplikoida implisiittiselle lukijalle termien merkityksiä. Näiden määreiden käyttäminen voikin siis viitata silmäniskuihin aikuisemmalle implisiittiselle yleisölle, esimerkiksi nostalgialukijoille, joiden oletetaan tuntevan sekä termien merkitykset että intertekstuaaliset viittaukset Nancy Drewn feministisiin tulkintoihin. Kun otetaan huomioon millä hartaudella sarjassa muuten pyritään suuntaamaan moraalikasvatusta naiiviksi oletetulle implisiittiselle lukijalle, on vähintäänkin kiinnostavaa, että esimerkkitatkelmassa on keskitytty tuomaan lukijan tietoon Nancyn kautta maksupolitiikan sopimattomuus pöytäkesustelun aiheena ja lopetetaan seksismikesustelu ennen kuin se ehtii edes alkaa. Nancy itse jopa lopettaa aiheen käsittelyn ja suuntaa keskustelun toisaalle. Bessin ja Georgen hämmästykseksi Nancy kyselee pöytäseurueeltaan eli muilta morsiusneidoilta heidän kenkävalinnoistaan (MM, 92).

MM-teoksen suhtautuminen seksiin puheenaiheena onkin hyvin linjassa sarjan implisiittisen viestin kanssa; seksin suora mainitseminen on tabu. Suorasukaisuuden sijaan sarjassa viitataan epäsuorasti hyvinkin usein seksuaaliseen kanssakäymiseen, vaikka itse toimintaa

kuvataan harvoin. Flirttailu, seksuaalinen vetovoima ja suutelu ovat näistä esimerkkejä. *Girl Detective* -sarjassa oletetaan myös, että implisiittinen lukija tuntee ”pettämisen” merkityksen aviorikoksena: ”Bess had tears in her eyes as she shook her head. ‘All I can say is, if Vic is cheating on Syd –especially with her best friend– MrSilhouette will have to get in line. Because I’ll kill Vic myself.’” (MS, 100.)

Seuraavaksi keskityn pohtimaan aikuisen implisiittisen lukijan ilmenemistä *Girl Detective* -sarjassa. Aikuisella implisiittisellä lukijalla tarkoitan yksinomaan sitä *Girl Detective* -sarjan teoksista konstruoitavaa oletettua lukijaa, jota pyritään miellyttämään etenkin moraali- ja mediakasvatuksen teemoin.

4.2 Aikuinen implisiittinen lukija

Girl Detective -teoksissa on kohtia, joissa moraali-, media tai ympäristökasvatuksellisuus nousee kerronnasta esiin ja paljastaa aikuisen implisiittisen yleisön mahdollisuuden. Neiti Etsivä -kirja on medium, joka opettaa sekä sisältönsä että muotonsa kautta, miten salapoliisiromaani rakentuu, mutta ohjaa myös siihen, kuinka mediumia ja sen merkityssisältöä tulisi lukea potentiaalisesti fiktiivisenä rakennelmana. Mikkonen (2010, 51) esittääkin, että kerronnallisen eli tekijän tarkoittaman yleisön rooliin kuuluu kyky punnita todellisuuden ja seipitteen suhdetta fiktion itsensä tarjoamien näkökulmien avulla. Tulkintani mukaan etenkin ideaalille kerronnalliselle yleisölle/ naiiville mallilukijalle suunnatut mediakasvatukselliset opit paljastavat sen, että teoksilla on myös aikuinen tekijän tarkoittama yleisö, jolle näillä opeilla on merkitystä.

Aikuisen implisiittisen lukijan kosiskelu on selkeästi sidoksissa Nancy-kertojan pedagogisiin asenteisiin. Näen aikuisen implisiittisen lukijan Econ (1990, 54–55) kaksinkertaisen mallilukijan mukaisesti älykkäänä lukijana, joka nauttii naiivin mallilukijan ohjailun tunnistamisesta. Keskityn esimerkeissäni *Girl Detective* -sarjan mediakasvatukselliseen sisältöön, joka viittaa aikuisen implisiittisen lukijan mahdollisuuteen, sillä teosten kerronnan moraalikasvatuksellinen ote, sosiaaliseen sukupuoleen liittyvät implisiittiset opit ja ympäristökasvatuksellinen puoli on tullut riittävän kattavasti esille jo tutkimuksen aikaisemmissa osioissa.

Teoksessa *Action!* (2004) suunnataan naiiveille implisiittisille lukijoille mediakasvatusta, joka liittyy pääasiallisesti elokuvan fiktiivisyyteen ja sen kerronnan keinoihin:

I checked my call sheet, the piece of paper that listed all the scenes being shot today along with the time that each person was scheduled to arrive. My call time was ten fifteen. (A, 8.)

When you watch a scene in a movie, you might be watching one actor talking during one take, and another actor reacting during an entirely different take. (A, 50.)

Elokuvan kerronnan konventiot tuodaankin esiin läpi teoksen pedagogisin ottein Nancy-kertojan fokalisoimana. Erityisesti teoksessa kiinnitetään huomiota siihen, kuinka elokuvan lineaarinen kerronta ja yhtenäinen fiktiivinen maailma koostetaan useasta otoksesta. (A, 64.) Toisin sanoen teoksista on luettavissa implisiittinen huolestuneisuus siitä, että oletetut lukijat eivät ilman erittäin tarkasti selitettyä erittelyä osaa erottaa faktaa fiktiosta.

Girl Detective -sarjan teoksissa pyritään siis opettamaan oletetuille lukijoille faktan ja fiktion eroavaisuuksista, etenkin sitä, miten mediarepresentaatio eroaa ”todellisuudesta”. Elokuvakerronnan (ei niin uuden median) lisäksi sarjassa käsitellään muun muassa niin sanottua tositelevisiota ja tämän tyyppisen televisiosarjan rakentumista (mm. Model Mystery ja Malibu Mayhem -trilogiat). Implisiittiselle lukijalle esitetään useaan otteeseen, kuinka ohjelmat ovat käsikirjoitettuja tai kuinka osallistujia pyritään manipuloimaan tunnereaktioiden aikaan saamiseksi (mm. MS, 68–81; CS 75–82) sekä esitetään, kuinka ohjelmiin sulautetaan mainontaa:

The Sisters then looked at straight into the camera. “We use only Foxy Girl Products,” Mallory said. “Because in order to be foxy,” Mandy said, a provocative gleam in her eye, “you have to look foxy!” “And-cut!” Bev shouted. “Great way to plug our sponsors, girls.” (CS, 78; kursiivit alkuperäiset.)

Sarjan lukijoiden medialukutaidon kehittämisen lisäksi, vastaavilla kuvauksilla pyritään myös siihen, että mainonta ymmärrettäisiin sponsoroinnista johtuvana tuotteen esittelynä ja provosoivana toimintana. Teoksessa oletetaan myös, että implisiittinen lukija ymmärtää sponsoroinnin suhteen televisiosarjan tuotantoon tai että lukija pystyy tekstistä koostamaan tämän merkityssuhteen. Mediumien kerronnallisten keinojen ja taustavaikuttajien esiin tuominen onkin yksi mediakasvatuksen päämääristä. Mainospuheella pyritään välittämään lukijalle viesti sen käsikirjoitetusta luonteesta, mutta myös esitetään miten mainonta toimii provosoivasti. Toisaalta, sarjan implisiittinen viesti stereotyyppisestä kaunistautumisesta ja

kauneuden tarpeellisuudesta korostuu entuudestaan. Jos tyttö haluaa olla "foxy" eli haluttava/seksikäs, täytyy tämän *näyttää* myös siltä ulospäin (CS, 78).

Girl Detective -sarjassa käsitellään myös dekkarin kerronnan konventioita, mikä onkin salapoliisikirjallisuudelle varsin lajityypillistä. Teoksessa *Trade Wind Danger* (2005) Nancya ystävineen pyydetään selvittämään dekkarikirjailijan äkillistä katoamista. Teoksen alkuasetelmana on se, että kirjailija on kadonnut oletettavasti tutkiessaan aavesotilaiden myyttiä Hawaijilla. Teoksen kerrontaan on upotettu tietoa salapoliisikirjallisuuden tyyppillisistä juonikuvioista ja dekkarikirjailijan tietolähteistä, kuten haastatteluista, taustamateriaalista (tietokirjat) ja taustatyön tekemisestä. Kustantaja ja kadonneen jännityskirjailijan Mildredin työtoveri Harriet kertoo tytöille romaanin miljöön kuvauksen tärkeydestä todellisuuden illuusion luomiseksi: "Mildred also wanted to see where the ghosts supposedly march, just to get the right atmosphere for her book. It's important for a mystery to have a realistic setting. Details are crucial." (TWD, 33.)

Girl Detective -sarjan mediakasvatuksellisuus korostuu myös Identity Mystery -trilogiassa, jossa käsitellään virtuaalitodellisuutta ja pelaamista Internetissä sekä anonymiteetin murtumisesta johtuvia ongelmia. Kerronnallisten keinojen opetuspyrkimykset viittaavat "uudenlaisista" medioista huolissaan olevaan implisiittiseen arvomaailmaan, mutta vanhempien hahmojen huoli tulee selvimmin esiin Nancyn ja Bessin keskustelun kuvauksesta:

"The Internet has made so many things easier," I murmured finally. "Including being a bully." Bess sighed. "It scares me that this whole virtual world has been going on for years now, and I just realized today that Maggie has an account. If someone bullied her online, who knows whether me or my parents would even find out." (SI, 30–31.)

Bessin repliikki kiteyttääkin olennaisesti ikaikaisen huolen uuden median vaikutuksista käyttäjiinsä: aikuisten kasvattajien puutteelliset tiedot uusista mediaympäristöistä ja käytännöistä vaikeuttavat lapsikäyttäjän tai nuoren käyttäjän kontrolloimista sekä suojelua mediumin lieveilmiöiltä.

Mediakompetenssin saavuttaakseen medialukutaitoisen täytyykin osata sekä käyttää mediumia että arvioida sen vaikutuskeinoja. Bessin huolen aihe Maggie on hänen 12-vuotias

pikkusiskonsa, jonka koulukaveria Shannonia kiusataan BetterLife-virtuaalimaailmassa.³⁷ Shannon on joutunut kiusan kohteeksi, koska hänen virtuaali-identiteettinsä on paljastunut laajamittaisesti koko kouluyhteisölle. Bess edustaa teoksessa aikuista huolehtijaa ja neuvonantajaa, etenkin kun hän tuo tapauksen Nancyn käsiteltäväksi. Bess myös kokee velvollisuudekseen opettaa siskolleen, mitä on oikeanlainen ystävyys verrattuna suosionhakuisuuteen (*SI*, 113). Implisiittisten tekijätahojen huolestuneisuus näkyy myös Nancy-kertojan asenteessa. Nancyn hämmennys virtuaalimaailman sosiaalisesta puolesta ja tietämättömyys BetterLife-maailmasta paljastavat kertojan aikuisen äänen ja asenteen. Nancy ei kertomansa mukaan esimerkiksi ymmärrä miksi sosiaalista kanssakäyntiä kavereiden kanssa edes tulisi harrastaa virtuaalimaailman ostoskeskuksessa, sen sijaan, että nähtäisiin kavereita oikeasti (*SI*, 20–21).

Secret Identity (2008) -teoksen kerronnassa korostetaan myös sitä, että Nancyn on vaikea ymmärtää virtuaalimaailman fantasialuonnetta. Nancy ei ymmärrä muun muassa sitä, että avatarten ei tarvitse muistuttaa ulkoisilta ominaisuuksiltaan, nimeltään tai kiinnostuksen kohteiltaan luojiaan. Nancy Drewlta puuttuu siis mediakasvattajien takaa-ajama kyky ymmärtää tämän mediumin käyttötarkoituksia, mutta myöskään tietokoneen käyttö mediavälineenä ei ole Nancylle selvää. Hän kun ei hallitse BetterLife -virtuaalimaailman sääntöjä eikä pelin toimintoja. Ennen kaikkea kerronnassa esitetään, että Nancy ei ymmärrä fiktion ja faktan eroa.

Vaikka mediakasvatuksellisuus nousee *Girl Detective* -sarjassa esiin, teoksissa itsessään problematisoidaan aikuisten medialukutaidon paremmuus suhteessa lasten taitoihin. Implisiittisten lukijoiden mediakasvatukseen tähtäävät strategiat vaihtelevat sarjassa Nancy-kertojan yleisölleen suuntaamasta aikuismaisesta neuvonnasta Nancyn opettamiseen. *Secret Identity* (2008) -teoksessa Nancy on selkeästi opetettavan positiossa kun häntä nuorempi Maggie arvostelea Bessin ja hänen tietämättömyyttään ”vanhemmille” tyyppillisenä ominaisuutena:

Shannon turned from the screen to face me, her perfect eyebrows furrowed with confusion.
”You don’t know what BetterLife is?”
”Remember, Shannon,” Maggie piped up apologetically, ”they’re older.” (*SI*, 18.)

---

³⁷ BetterLifen kerrotaan olevan virtuaalimaailma, joka muistuttaa ominaisuuksiltaan *Second Lifea* (*SI*, 19). *Second Life* on Internetissä toimiva yksityinen palvelu, jossa pelaaja voi seikkailla luomansa kolmiulotteisen avattaren ja sille annettujen ominaisuuksien avulla.

SI-teoksessa osoitetaan myös selkeästi, että Nancy Drew ei hallitse sosiaalisen median käyttäytymissääntöjä, kun hän luomansa avattaren avulla pyrkii selvittämään kiusaustapausta. Hahmo nimittäin pyrkii selvittämään VirtualNancy-avattarensa avulla toisten avatarten taustalla olevia ”oikeita henkilöitä”. Nancyn epäkorrekti käytös Internetissä ja vähäiset varotoimet oman identiteettinsä salaamiseksi ovatkin tulkintani mukaan tarkoitettuja varoittaviksi esimerkeiksi tähän naiiviin Nancy-mallilukijaan samaistuville lukijoille. Tämän väitteeni perustan etenkin sille, että Nancya rangaistaan, kuten aikaisemmin Shannon-hahmoa, ”tyhmästä” käytöksestään: hän joutuu Identity Mystery -trilogiassa varomattomien toimiensa vuoksi uhrin asemaan, nettikiusatuksi.

5 Lopuksi

Lasten ja nuorten sarjakirjallisuudesta, etenkin populaarista sellaisesta, puhutaan edelleen varsin arvottavaan sävyyn. Osittaisena syynä tähän on epäilemättä voimassaoleva myytti taiteilijasta sekä tämän uniikista ja jäljittelemättömästä taideteoksesta. Yhtenä tutkielmani piilevistä tarkoituksista on osoittaa, että populaaria lasten sarjakirjallisuutta säätelevät kulttuuriset konventiot, eikä sitä tulisi arvottaa vähempiarvoisena tutkimuksen kohteena suhteessa aikuisten kirjallisuuteen saati sitten yksittäisiin romaaneihin.

Tutkimassani olen pyrkinyt osoittamaan Nancy Drew Girl Detective -sarjan implisiittisten lukijoiden kirjon avulla, että populaarin, lastenkirjallisuudeksi luokitellun sarjan oletettuihin lukijoihin kohdistuu monenlaisia, joskus toistensa kanssa ristiriitaisiakin vaateita, jotka johtuvat taustalla vaikuttavista kulttuurisista konventioista kuten esimerkiksi kirjallisuuden lajeista. Erityisesti olen keskittynyt tuomaan esille, mitä kohdeteosten sukupuolirepresentaatio kertoo sarjan implisiittisistä lukijoista eli millaisia kulttuuriseen sukupuoleen liittyviä konventioita kerronta olettaa implisiittisen lukijan osaavan tulkita. Implisiittisen lukijan sukupuolen ja sukupuolikäsitysten lisäksi olen keskittynyt esittämään, että sarjalle on kirjoitettu tahallisesti tai tahattomasti myös aikuisempia implisiittisiä lukijoita kuin mille sarja on ensisijaisesti kohdistettu.

Monet eri kompetenssin omaavat ja eri-ikäiset implisiittiset lukijat viittaavatkin Nancy Drew Girl Detective -sarjan monimuotoisuuteen. Sarjallisuus, henkilöhahmojen staattisuus ja

toistuvat rakenteet eivät poissulje useiden implisiittisten lukijoiden mahdollisuutta. Toivonkin, että tutkielmani innoittaa kirjallisuudenopiskelijoita ja tutkijoita tarkastelemaan Girl Detective -sarjan kaltaisia kaavamaisia, populaareja ja muita lähimenneisyyteen sijoittuvia lasten kirjasarjoja suhteutettuna kulttuurissamme vallitsevaan arvomaailmaan, sillä ne voivat kertoa toistuvan rakenteensa kautta yllättäviä asioita sekä vallitsevasta kulttuurista että aikuisten tekijätahojen ja nostalgialukijoiden lastenkirjallisuudelle esittämistä vaateista.

Lähteet

Kohdeteokset

- A = KEENE, CAROLYN 2004/2006: *Action!* Nancy Drew (All New) Girl Detective #6. Lontoo: Simon and Schuster.
- CS = ——— 2011: *California Schemin'* Malibu Mayhem -trilogy, Book One. Nancy Drew (All New) Girl Detective #45. New York, Lontoo, Toronto & Sydney: Aladdin.
- FN = ——— 2004/2005: *False Notes*. Nancy Drew (All New) Girl Detective #3. Lontoo: Simon and Schuster.
- MC = ——— 2009: *Model Crime*. Model Mystery Trilogy, Book One. Nancy Drew (All New) Girl Detective #36. New York: Aladdin Paperbacks.
- MM = ——— 2009: *Model Menace*. Nancy Drew Girl Detective #37. Model Mystery Trilogy, Book Two. New York: Aladdin Paperbacks.
- MS = ——— 2009: *Model Suspect*. Nancy Drew (All New) Girl Detective #38. Model Mystery Trilogy, Book Three. New York: Aladdin.
- SI = ——— 2008: *Secret Identity*. Identity Mystery Trilogy, Book One. Nancy Drew Girl Detective #33. New York, London, Toronto & Sydney: Aladdin Paperbacks.
- TWD = ——— 2005: *Trade Wind Danger*. Nancy Drew Girl Detective #13. New York, Lontoo, Toronto & Sydney: Aladdin Paperbacks.
- WT = ——— 2004: *Without a Trace*. Nancy Drew (All New) Girl Detective #1. New York: Aladdin Paperbacks.

Tutkimus- ja muu kirjallisuus

- BECKETT, SANDRA (toim.) 1999: *Transcending Boundaries. Writing for a Dual Audience of Children and Adults*. New York: Garland
- BOOTH, WAYNE C. 1961: *The Rhetoric of Fiction*. Chicago: University of Chicago Press.
- CAPRIO, BETSY 1992: *The Mystery of Nancy Drew. Girl Sleuth on the Couch*. Trabuco Canyon, California: Source Books.
- CARPAN, CAROLYN 2009: *Sisters, Schoolgirls, and Sleuths. Girls' Series Books in America*. Lanham, Maryland, Toronto & Plamouth, UK: The Scarecrow Press.
- CAWELTI, JOHN G. 1976: *Adventure, Mystery and Romance. Formula Stories as Art and Popular Culture*. Chicago & London: The University of Chicago Press.

- CHATMAN, SEMOUR 1978/1983: *Story and Discourse. Narrative Structure in Fiction and Film*. Ithaca: Cornell University Press.
- CHRISTIAN-SMITH, LINDA K. 2000: More Than Crime on Her Mind. Nancy Drew as Woman Hero. Teoksessa *A Necessary Fantasy? The Heroic Figure in Children's Popular Culture*. Toim. Dudley Jones & Tony Watkins. New York: Garland, 87–110.
- CORNELIUS, MICHAEL G 2008: "They Blinded Her with Science". Science Fiction and Technology in Nancy Drew. Teoksessa *Nancy Drew and Her Sister Sleuths. Essays on the Fiction of Girl Detectives*. Toim. Michael G. Cornelius & Melanie E. Gregg. Jefferson, North Carolina & Lontoo: McFarland & Company, 77–95.
- DANIELS, JENNY 1996: Is a Series Reader a Serious Reader? Teoksessa *Voices off. Texts, Contexts and Readers*. Toim. Morag Styles, Eve Bearne & Victor Watson. Lontoo: Cassell, 44–55.
- ECO, UMBERTO 1990: *The Limits of Interpretation*. Bloomington: Indiana University Press.
- FISHER, LEONA W. 2008: Race and Xenophobia in the Nancy Drew Novels. "What Kind of Society...?" Teoksessa *Nancy Drew and Her Sister Sleuths. Essays on the Fiction of Girl Detectives*. Toim. Michael G. Cornelius & Melanie E. Gregg. Jefferson, North Carolina & Lontoo: McFarland & Company, 63–76.
- 2009: Nancy Drew and the "F" Word. Teoksessa *Critical Approaches to Food in Children's Literature*. Toim. Kara E. Keeling & Scott E. Pollard. New York & Lontoo: Routledge, 75–91.
- GENETTE, GÉRARD 1972/1986: *Narrative Discourse. An Essay in Method*. Käänt. Jane E. Lewin. Oxford: Blackwell.
- HEILBRUN, CAROLYN 1995: Nancy Drew. A Moment in Feminist History. Teoksessa *Rediscovering Nancy Drew*. Toim. Carolyn Stewart Dyer & Nancy Tillman Romalov. Iowa City: University of Iowa Press, 11–21.
- HUTCHEON, LINDA 2006: *A Theory of Adaptation*. New York & Lontoo: Routledge.
- INNES, SHERRIE A. 1997: "Is Nancy Drew Queer?" Popular Reading Strategies for the Lesbian Reader. *Women's Studies*: 3-4, 343–372.
- ISER, WOLFGANG 1972/1974: *The Implied Reader. Patterns of Communication in Prose Fiction from Bunyan to Beckett*. Baltimore: Johns Hopkins UP.
- JOHNSON, DEIDRE et al. 1995: From Paragraphs to Pages. The Writing and Development of Stratemeyer Syndicate Series. Teoksessa *Rediscovering Nancy Drew*. Toim. Carolyn Stewart Dyer & Nancy Tillman Romalov. Iowa City: University of Iowa Press, 29–40.

- KARELL, LINDA K. 2008: Originator, Writer, Editor, Hack. Carolyn Keene and Changing Definitions of Authorship. Teoksessa *Nancy Drew and Her Sister Sleuths. Essays on the Fiction of Girl Detectives*. Toim. Michael G. Cornelius & Melanie E. Gregg. Jefferson, North Carolina & Lontoo: McFarland & Company, 33–46.
- KEELINE, JAMES D. 2008: The Nancy Drew Mythttery Stories. Teoksessa *Nancy Drew and Her Sister Sleuths. Essays on the Fiction of Girl Detectives*. Toim. Michael G. Cornelius & Melanie E. Gregg. Jefferson, North Carolina & Lontoo: McFarland & Company, 13–32.
- KEENE, CAROLYN 1930/1991: *The Secret of the Old Clock*. Nancy Drew Mystery Stories #1. *Bedford (MA): Applewood Books*.
- 1930/2007: *The Secret of the Old Clock*. Nancy Drew Mystery Stories #1. New York: Grosset & Dunlap.
- 1991 *High Risk*. Nancy Drew Files #59. New York: Pocket Books.
- 1972/2007 *Neiti etsivä ja jalokivilippaan arvoitus*. Suom. Lea Karvonen (vuoden 1972 revisoidusta versiosta). Helsinki: Tammi.
- LUNDIN, ANNE 2003: Everygirl's Good Deeds. The Heroics of Nancy Drew. *The Lion and the Unicorn*: 27, 120–130.
- MCLEOD, ANNE SCOTT 1994: Nancy Drew and Her Rivals. No Contest. Teoksessa Anne Scott McLeod, *American Childhood. Essays on Children's Literature of the Nineteenth and Twentieth Centuries*. Athens: University of Georgia Press, 30–48.
- MARSHALL, ELISABETH 2003: Red, White, and Drew. The All-American Girl and the Case of Gendered Childhood. *Children's Literature Association Quarterly*: 4, 203–211.
- MASON, BOBBY ANN: 1975/1995 *The Girl Sleuth*. Athens & Lontoo: The University of Georgia Press.
- MIKKONEN, KAI 2011: Tekstianalyysin ja lukukokemuksen mahdoton yhtälö. *Avain* 1/2011, 38–53.
- MILLS, SARA 1995: *Feminist Stylistics*. New York & Lontoo: Routledge.
- NIKOLAJEVA, MARIA 2002: *The Rhetoric of Character in Children's Literature*. Lanham & Lontoo: The Sarecrow Press.

- NÜNNING, ANSGAR 2008: Reconceptualizing the Theory and Generic Scope of Unreliable Narration. Towards a Synthesis of Cognitive and Rhetorical Approaches. Teoksessa *Narrative Unreliability in the Twentieth-Century First-Person Novel*. Toim. Elke D'hoker & Gunther Martens. Berliini & New York: Walter De Gruyter, 29–76.
- PARETSKY, SARAH 1991: Keeping Nancy Drew Alive (Introduction). Teoksessa Carolyn Keene, *The Secret of the Old Clock* 1930/1991. Bedford: Applewood Books.
- PARRY, SALLY E. 1997: The Secret of the Feminist Heroine. The search for Values in Nancy Drew and Judy Bolton. Teoksessa *Nancy Drew® and Company. Culture, Gender, and Girls' Series*. Toim. Sherrie Ann Innes. Bowling Green: Bowling Green State University Popular Press, 145–158.
- PHELAN, JAMES 2005: *Living to Tell About It. A Rhetoric and Ethics of Character Narration*. Ithaca: Cornell University Press.
- PICKARD, NANCY 1995: I Owe It All to Nancy Drew. Teoksessa *Rediscovering Nancy Drew*. Toim. Carolyn Stewart Dyer & Nancy Tillman Romalov. Iowa City: University of Iowa Press, 208–211.
- PYRHÖNEN, HETA 1994: *Murder from an Academic Angle. An Introduction to the Study of The Detective Narrative*. Columbia: Camden House.
- 1999: *Mayhem and Murder. Narrative and Moral Problems in the Detective Story*. Toronto: University of Toronto Press.
- RABINOWITZ, PETER J. 1987: *Before Reading. Narrative Conventions and The Politics of Interpretation*. Ithaca: Cornell University Press
- REHAK, MELANIE 2006: *Girl sleuth. Nancy Drew and the Women Who Created Her*. Orlando (FL): Harvest Book.
- REID-WALSH, JACQUELINE & MITCHELL, CLAUDIA 2001: The Case of the Whistle-Blowing Girls. Nancy Drew and Her Readers. *Textual Studies in Canada*: 13/14, 15–23.
- RICHARDSON, BRIAN 2007: Singular Text, Multiple Implied readers. *Style*: 3, 259–274.
- RIMMON-KENAN, SLOMITH 1983/2002: *Narrative Fiction. Contemporary Poetics*. London: Routledge.
- RIUKULEHTO, SULEVI 2001: Nuorisokirjoissako politiikkaa? Teoksessa Sulevi Riukulehto, Anssi Halmesvirta ja Kari Pöntinen, *Politiikkaa lastenkirjoissa*. Helsinki: SKS, 7–13.
- RÄTTYÄ, KAISU 1992: Kuka oli Carolyn Keene? *Tyyris Tyllerö* 4, 27–30.

- SHAVIT, ZOHAR 1983: The Portrayal of Children in Popular Literature. The Case of Enid Blyton. Teoksessa *The Portrayal of the Child in Children's Literature*. Toim. Denise Escarpit. Bordeaux: University of Gascony, 315–331.
- SIEGEL, DEBORAH 1997: Nancy Drew as New Girl Wonder. Solving it All for the 1930's. Teoksessa *Nancy Drew® and Company. Culture, Gender, and Girls' Series*. Toim. Sherrie Ann Innes. Bowling Green: Bowling Green State University Popular Press, 159–182.
- SUNSTEIN, BONNIE 1995: "Reading" the Stories of Reading. Nancy Drew Testimonials. Teoksessa *Rediscovering Nancy Drew*. Toim. Carolyn Stewart Dyer & Nancy Tillman Romalov. Iowa City: University of Iowa Press, 95–112.
- TAMMI, PEKKA 1992: *Kertova teksti. Esseitä Narratologiasta*. Helsinki: Gaudeamus.
- WALL, BARBARA 1991: *The Narrator's Voice. The Dilemma of Children's Fiction*. Basingstoke: Macmillan.
- WOOLSTON, JENNIFER 2010: Nancy Drew's Body. The Case of the Autonomous Female Sleuth. *Studies in the Novel*: 1–2, 173–184.
- YOUNGER, BETH 2009: *Learning Curves. Body Image and Female Sexuality in Young Adult Literature*. Lanham, Maryland, Toronto & Plymouth, UK: The Scarecrow Press.

Painamattomat lähteet

- FISHER JENNIFER 2011: "Nancy Drew Diaries - Another Nancy Drew Series Relaunch" Nancy Drew Sleuth -blogikirjoitus 19.9.2011:
<http://nancydrewsleuths.blogspot.fi/2011/09/nancy-drew-diaries-another-nancy-drew.html> [06.09.2012; 10:32]
- 2012: Nancy Drew Sleuth Unofficial Website:
www.nancydrewleuth.com/ndgirldetective.htm [05.06.2012, 14:57]
- MARJAMÄKI, REETTA 2010: Neiti Etsivä -henkilöhahmo sarjassa "Nancy Drew Girl Detective: Graphic Novel". Yleisen kirjallisuustieteen seminaarityö, Tampereen yliopisto.
- SIMON & SCHUSTER 2012: Nancy Drew Girl Detective -sarjan kustantajan Internet-sivusto:
www.simonsays.com/ [29.8.2012; 12:10]

Liite

Liite 1. Nancy Drew Girl Detective -sarjan nimekkeet ja ilmestymisajat

1. *Without a Trace* (Maaliskuu 2004)
2. *A Race Against Time* (Maaliskuu 2004)
3. *False Notes* (Maaliskuu 2004)
4. *High Risk* (Maaliskuu 2004)
5. *Lights...Camera...* (Toukokuu 2004)
6. *Action!* (Heinäkuu 2004)
7. *The Stolen Relic* (Syyskuu 2004)
8. *The Scarlet Macaw Scandal* (Marraskuu 2004)
9. *Secret of the Spa* (Tammikuu 2005)
10. *Uncivil Acts* (Maaliskuu 2005)
11. *Riverboat Ruse* (Toukokuu 2005)
12. *Stop the Clock* (Heinäkuu 2005)
13. *Trade Wind Danger* (Syyskuu 2005)
14. *Bad Times, Big Crimes* (Marraskuu 2005)
15. *Framed* (Tammikuu 2006)
16. *Dangerous Plays* (Maaliskuu 2006)
17. *En Garde* (Toukokuu 2006)
18. *Pit of Vipers* (Heinäkuu 2006)
19. *The Orchid Thief* (Syyskuu 2006)
20. *Getting Burned* (Marraskuu 2006)
21. *Close Encounters* (Tammikuu 2007)
22. *Dressed to Steal* (Maaliskuu 2007)
23. *Troubled Waters* (Toukokuu 2007)
24. *Murder on the Set* (Toukokuu 2007)
25. *Trails of Treachery* (Elokuu 2007)
26. *Fishing for Clues* (Lokakuu 2007)
27. *Intruder!* (Joulukuu 2008)
28. *Mardi Gras Masquerade* (Helmikuu 2008)
29. *Stolen Bones* (Huhtikuu 2008)

30.–32. Perfect Mystery Trilogy

30. *Pageant Perfect Crime* (Kesäkuu 2008)

31. *Perfect Cover* (Heinäkuu 2008)

32. *Perfect Escape* (Lokakuu 2008)

33.–35. Identity Mystery Trilogy

33. *Secret Identity* (Joulukuu 2008)

34. *Identity Theft* (Tammikuu 2009)

35. *Identity Revealed* (Maaliskuu 2009)

36.–38. Model Mystery Trilogy

36. *Model Crime* (Kesäkuu 2009)

37. *Model Menace* (Elokuu 2009)

38. *Model Suspect* (Lokakuu 2009)

39.–41. Eco-Mystery Trilogy

39. *Green-Eyed Monster* (Joulukuu 2009)

40. *Green With Envy* (Helmikuu 2010)

41. *Seeing Green* (Huhtikuu 2010)

42.–44. Sabotage Mystery Trilogy

42. *Secret Sabotage* (Kesäkuu 2010)

43. *Serial Sabotage* (Lokakuu 2010)

44. *Sabotage Surrender* (Helmikuu 2011)

45.–47. Malibu Mayhem Trilogy

45. *California Schemin* (Kesäkuu 2011)

46. *Mystery at Malachite Mansion* (Lokakuu 2011)

47. *Stalk, Don't Run* (Helmikuu 2012)